

أبو الفرج ابن الجوزي

فرمانی کی بہ شہمانی

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

ولاریگیانی
هاویڑ حاجی عوسمان

بۆدابه‌زاندنی چۆره‌ها کتیب: سه‌ردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فرمیسکی پھشیماننی

ناوی کتیب: فرمیسکی په شیمانی
نوسیننسی: أبو الفرج ابن الجوزی
وه رگتیرانسی: هاویر حاجی عوسمان
نه خشنه سازی ناوه وه: (کامران رفیق).
نوره و سالی چاپ: چاپی به که م، سالی ۲۰۱۷.
ژماره ی سپاردن: () ی سالی (۲۰۱۷) ی پندراوه.

فرمیسکی پھشیمانانی

أبو الفرج ابن الجوزی

وہرگنیرانی

هاویر حاجی عوسمان

پێشهکی

(ابن الجوزی) یه کێکه له زانا گه وره کانی ئیسلام و خاوهن ده بیان دانراوی به نرخه، له سالی ۵۱۰ی کۆچی له شاری به غداد له دایک بووه و زانست و زانیارییه کانی ئه و سه رده مه ی له سه ر ده ستی زانا و فه قیه ه گه وره کانی ئه وسای جیهانی ئیسلام وه رگرتوو ه... سه ره تای ژبانی به سۆفیگه ریتی ده ست پێکدرووه، به لام دواتر وازی له پێچکه ی سۆفیگه ریتی هیناوه و خوی داوه ته دانانی کتیب و ئامۆزگاری موسلمانان.. له بواری وه عز و ئیرشاددا وینه ی که م بووه و هه زاران که س به هۆی مه جلیسه کانی ئامۆزگاری ئه مه وه ته ویه یان کردوو ه.. (ابن الجوزی) له ناکامی نه خۆشییه که وه له سالی (۵۹۷)ی کۆچی له شاری به غدا کۆچی دوا یی کردوو ه و هه ر له ویش نێژراوه..

ئه م کتیبه ی به رده ستت یه کێکه له دانراوه کانی و تییدا باس له چه ندان بابه تی پۆحیی گرینگ ده کات، که بۆ هه موو موسلمانێک پێویسته ئاگاداری بێت..

مروۆی ئیماندار به هۆی سه رقالبوونی به کاروباری دونیا وه زۆر جار تووشی ساردبوونه وه و دابه زینی ئیمان و دلّره قبوون ده بێت، ئه مه ش کارده کاته سه ر خوا په رستی و په رستشه کانی و بایه خی

کہ متریان پیدہ دات تا ئوہی ہندی جار پھنگہ کہ متہ رخہ میش لہ
 ئہ نجامدانیان بہ پڑکوپڑکی بکات، بؤیہ ماوہ ماوہ پیویستی بہ وہیہ
 ئیمان و خواپہ رستیہ کہی دہمہ زہرد بکاتہ وہ، پھنگہ بؤ ئہ مش
 پیویست بہ وہ بکات کہ سیک ہہ بی لہ و بیناگایی و غفلتہ بہ ناگای
 بینیتہ وہ و دل و ناخی بہ شہ پابی ئیمان تیرو و زیندوو
 بکاتہ وہ.. (ابن الجوزی) لہم کتیبہ یدا کتومت ئہم کارہ دہکات و
 سہرتاپای بابہ تہکانی بؤ ئوہیہ ئیماندار لہ خہوی غفلت بہ ناگا
 بینیتہ وہ و بیگہ پڑنیتہ وہ سہر پاستہ پڑی ئیمان و ئیسلام.

یادی خوا

خوای گه وړه ده فره موی: ﴿وَذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ
الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الذاریات: ۵۵)..

واته: همیشه ناموژگاری ئیمانداران بکه و بیریان بخه ره وه،
چونکه به دلنیا بییه وه ناموژگاری و بیرخستنه وه سوود به
باوه پرداران ده گه په نیت.

له فرموده یه کی پیغه مبه ریشدا ﷺ هاتوه، که ده فره موی:
خوای گه وړه ده فره مویت: (أنا عند ظن عبدي بي، وأنا معه إذا
ذكرني، فإن ذكرني في ملاً ذكرته في ملاً خير منه، وإن ذكرني في
نفسه ذكرته في نفسي، وإن تقرب إليّ شبراً تقربت منه ذراعاً، وإن
تقرب إليّ ذراعاً تقربت منه باعاً، وإن أتاني مشياً أتيت هرولة) حديث
صحيح: رواه البخاري و مسلم و أحمد و الترمذي و ابن ماجه و ابن
أبي الدنيا.

واته: (من بهنده که م گومانی چون بیت به رامبه رم وه ها ده بم
بوی، نه گه ر یادم بکات و منی له بیر بیت نهوا له گه لیدام، نه گه ر له ناو
کومه له خه لکینکدا باسی کردم نهوا منیش له ناو کومه له یه کی باشتر
باسی ده که م، نه گه ر له کن خوئی یادی کردم منیش له لای خووم

ناگام لیتی دەبیت، ئەگەر بستیک لیم هاته پیش و نزیک بوویەو ئەوا
 من قۆلێک لیتی دەچمە پیش، ئەگەر قۆلێک لیم هاته پیش ئەوا من بە
 ئەندازەى دوو بال لیتی نزیک دەبمەو، ئەگەر بە پۆیشتن بۆ کەم هات
 من بە خێرایى بۆ لای دەچم.

(عبدالله کورپی عباس) - خودا لێیان رازی بێت - لە زاری
 پیغەمبەرەو ﷺ دەگێرێتەو کە فرموویەتی: (من عجز منكم عن
 الليل أن يكابده و جنبن عن العدو أن يقاتله و يبخل بالمال أن ينفقه
 فليكثر ذكر الله تعالى) حدیث ضعیف: رواه الطبراني و الشجري و
 البيهقي.

واتە: (ئەوێ ناتوانی شەونویژ بکات و بەهۆیەو ماندوو و پەنج
 دەکێشی، لە پووبەپووبوونەو و شەپی دوژمن دەترسی و لە مال
 بەخشینیش دەستقوچاو و قەرچۆکە با لەبری ئەمانە زۆر یادی خودا
 بکات).

قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ : خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ ، فَقَالَ : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ لِلَّهِ ، عَزَّ وَجَلَّ ، سَرَايَا مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 تَحُلُّ وَتَقِفُ عَلَى مَجَالِسِ الذِّكْرِ فِي الْأَرْضِ ، فَأَرْتَعُوا فِي رِيَاضِ الْجَنَّةِ
 " . قَالَ : قَالُوا : وَأَيْنَ رِيَاضِ الْجَنَّةِ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : " مَجَالِسُ
 الذِّكْرِ فِي الْأَرْضِ ، فَأَعْدُوا وَوُجُحُوا فِي ذِكْرِ اللَّهِ ، عَزَّ وَجَلَّ ، وَذَكِّرُوا

أَنْفُسَكُمْ ، مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ مَنْزِلَتَهُ عِنْدَ اللَّهِ ، عَزَّ وَجَلَّ ، فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ مَنْزِلَةُ اللَّهِ ، عَزَّ وَجَلَّ ، عِنْدَهُ ، فَإِنَّ اللَّهَ ، تَعَالَى ، يُنْزِلُ الْعَبْدَ مِنْهُ حَيْثُ أَنْزَلَهُ مِنْ نَفْسِهِ . " حدیث ضعیف: رواه الحاكم و عبد بن حمید و البیهقی و أبو یعلی .

(جابری کوری عبدالله) - خودا لئی پازی بیت - ده لئی: پوژتکیان
 نیمة له مزگه وتی مه دینه دانیشتبووین پیغه مبه ر ﷺ هاته لامان
 فرمووی: (خودا چند کومه له فریشته یه کی هه ن، که ده گه پزین و
 سو راغی مه جلیسه کانی زیکر و یادی خودا له سه ر زه وی ده که ن،
 نه گه ر نیوه ش باخه کانی به هه شتتان بینسی برپونه ناویسه وه و
 پشوویه ک بدن، گوتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا باخه کانی به هه شت
 چین؟ فرمووی: دانیشتنه کانی زیکر و یادی خودایه، به یانی و
 نیواره له یادی خوادا بن، هر که سیک ده یه وی شوپین و پایه ی له
 لای خودا بزانی با سه یری پیگه و پایه ی خودا له کن خوی بکات که
 چونه؟ چونکه خودا نه و پله و پایه یه ده داته به نده که ی، که نه و
 ده داته خودای خوی)

وعن عبد الله بن بسر رضي الله عنه أن رجلاً قال: يا رسول
 الله، إن شرائع الإسلام قد كثرت علي، فأخبرني بشيء أتشبهت به .

قَالَ: ((لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ)) . رواه الترمذي - واللفظ له - وقال: " حديث حسن غريب " ، وابن ماجه ، وابن حبان في " صحيحه " ، والحاكم ، وقال: " صحيح الإسناد .

(عبدالله كوپرى بسر) ده لى: پياوهك هاته لاي پيغه مبه ر ﷺ و
 گوتى: نهى پيغه مبه رى خوا، فه رمانه كانى نيسلام له سهرم زود
 بووه، به شتيك فه رمانم پى بكه كه پيى جيگير بيم و ده ستى پيوه
 بگرم... پيى فه رموو: (با هه ميشه زمانت به ياد و زيكرى خوداوه
 پاراو بيت.)

پراكانم:

"اذا صعدت الملائكة من مجالس الذكر، قال المولى جل علاه: يا ملائكتي، أين كنتم، وهو أعلم، فيقولون: يا ربنا، أنت أعلم، كنا عند عبادك يسبحونك ويقدمونك ويعظمونك ويمجدونك ويسألونك ويستغفرونك ويستعيذونك، فيقول: يا ملائكتي، وما الذي طلبوا؟ وما استعاذوا؟ فيقولون: يا ربنا أنت أعلم، طلبوا الجنة، واستعاذوا من النار، فيقول: يا ملائكتي، اشهدوا أنني قد أعطيتهم ما طلبوا، وأمنتهم مما خافوا، وأدخلتهم الجنة برحمتي". رواه مسلم.

(کاتی فریشته کان له مه جلیسه کانی زیکر و یادی خودا مه لده ستن و ده چنه وه لای خودای گه وره، خودا نه گه رچی خوی به هم مو شتیک ناگاداره، لییان ده پرسی: نه وه له کوئی بوون؟ نه وانیش ده لاین: نهی خودایه تو خوت باشر ده زانیت و ناگاداریت، نیمه له لای به نده کانت بووین، ته سییحاتی تو یان ده کرد و پاک و بیگه ردیان راده گرتی، به گه وره و مه زن و پایه داریان داده نایت و لیت ده پارانه وه و داوای لیخوشبوونیاں لیده کردی.. خودای گه وره ده فهرمویت: نهی فریشته کانم شایه ت بن نه وا من نه وهی داویان کردوه پیمدان و له وهی ده ترسان دلنیام کردن و به په رحمت و دلوفانیی خوم خستمه به هه شته وه).

وریای سه ریچی فهرانه کانی خودا به

له هندی کتیبی ناسمانییدا هاتوه: (نهی بنیادهم، چه نده سه بریت! داوای شتیکم لی ده کهیت و منیش له به رنه وهی ده زانم چ شتیک له قازانچ و به رزه وهندی تودایه بویه پیتی نادم، پاشان تو هر سووریت له سهری و هر داوای ده کهیت، منیش به په رحمت و به خشنده یی خوم خواسته کهت جیبه جی ده کهم و پیتی ده دم توش ده چیت به و به خششانه ی من سه ریچییم ده کهیت و تاوان نه نجام ده دهیت، منیش نیاز ده کهم ئابرووت ببه م، چه ندان شتی

جوان و نایابت بۆ دەکەم، لە بەرانبەردا تۆش چەندان کردەووی ناشرین و کریت دەکەیت، نزیکە وەها خەشمت ئی بگرم که هەرگیز لیت رازی نەبمەو.

لە هەندی کتیبی ئاسمانی تردا هاتوووە که خودای گەورە دەفرمویت: (بەندەکەم، تا چەند و کەس لە سەرپێچیکردن بەردەوام دەبیت لە کاتیگدا من بە پۆزی خۆم نانم داویت و چاکەم لەگەڵ کردوویت، ئەس بە دەستی خۆم دروستم نەکردوویت؟! ئەس لە پۆحی خۆم فرۆم تێ نەکردوویت؟! ئەس نەتزانێوە ئەووی گوێراپەلیم بکات چی بۆ دەکەم و ئەوئەشی سەرپێچیم بکات چۆنی سزا دەدەم؟!)

هەوس و ئارەزوو، چاوی ناخ و دلێی کوێر کردوو. پێم بلێ: بە چی دەمبینی؟ ئەوا ئامۆژگاریم کردی ئیتر تاکی سست و تەنبەلی دەکەیت؟ ئەگەر تەو بەت کرد و لە تاوانەکەت پەشیمان بوویتەو ئەوا ئاواتەکانت بۆ بەدی دینم. واز لەم دۆنیایە بێتە که خۆشییەکانیشی هەر ناخۆشین و ئاواتەکانی وەهمی خەیاڵوی و بێجێن، پەيوەندی منت بە شتیکی نزم گوێپێوە و دواتر لە دۆنیای ئەولا من بۆ پەرستن نابینیەو، وەلامت چی دەبیت ئەو کاتە

نۀندامه کانی له شت شایه تیت له سره ده دهن: ﴿يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا
عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا﴾ (ال عمران: ۳۰) ..

شاعیریکیش وتوویه تی:

تعصي الاله وأنت تزعم حبه هذا محال في القياس بديع
لو كان حبك صادقاً لأطعته إن المحب لمن يحب مطيع

خۆشه ویستی خودا و سه ریچی کردنی خودا یه کناگرنه وه، نه گهر
که سیک خۆشه ویستییه که ی راستگو یانه بیت ده بی گوپراهی خودا
بکات، چونکه خۆشه ویست گوپراهی خۆشو یستراو ده بییت.

به سه رهاتی مالیک له گه ل تاوانباریکدا

مالیک کوپی دینار ده گپریته وه و ده لی: سه ردانیکی دراوسنییه کم
کرد که له سه ره مه رگدا بوو، بیهوش ده بوو و به خو ده هاته وه، نا ه و
نزوله ی له ناخه وه ده هاته دهر و پیتشر پشت له خوا و پرو له دونیا
بوو. پیم گوت: براهم تهویه بکه و واز له گومرایی بیته به لکو خودا
شیفات بدات و له نه خۆشییه که ت چاک بیته وه و ههستیته وه،
نه ویش به دلوفانی خوی لیته خۆش بییت. گوتی: زور دووره زور
دووره، نه وه ی که ده بوو بیته وا نزیک بوته وه و بیگومان من ده مرم،

هزار داخ و نه سف بؤ نو ته مه نه ی به خوږایی و به به تالی به پرم
 کرد، ویستم له و تاوانانه ی کردوومه ته و به بکه م به لام له گوشه ی
 ماله وه گویم له یه کیک بوو ده یگوت: چندان جار به لاین و په یمانان
 پیتدا به لام هه موو جار تو ده تشکاندن! ..!

په نا به خوا ده گرین له چاره نووسی خراب و له تاوانه
 که له که بووه کانیش، داوی لیخوشبوونی لی ده که ین.

که واته برا که م:

پووبکه ره خودا و واز له سه رلیشیاوی و ناره زووه کانت بیته،
 نو ته مه نه ی ماوته له گوږپایه لپی خودا به سه ری ببه و له سه ر
 ناره زووه کانتیبه کان نارام بگره، به هه موو جوړیک له تاوان و
 گونا هه کان دوورکه وه، نه گه ر له دنیا نارام بگریت له سه ر
 خوا په رستی نه و نه مه بؤت ده بیته په رژینیک له ناگری دوزه خ.

مولاي اني عبد ضعيف	أتيتك أرغب فيما لديك
أتيتك أشكو مصاب الذنوب	وهل يشتكي الضر إلا إليك
فمن بعفوك يا سيدي	فليس اعتمادي إلا عليك

خودايه من به نده به کی کزولی تو م هاتووم ئومیدم به وه ی لای
 تزیه، هاتووم له ده ست تاوانه کانم هاتوها وارمه، مه گه ر بؤ لابر دنی

ناخوشی هر نابی پووله تو بکړیت؟ دهی که واته خودایه
لیبورده یی خۆتم به سردا بیارینه و لیم خۆشبه چونکه هر تۆیت
پشت و په نام.

ته ویهی به نده یه کی له خواترس

پیاوچاکیکی له خواترس له سهره مرگدا به کوپه که ی گوت:
کوپم گوی له وهسیه ته که م بگره و نه وهی پیتی ده لیم بیکه... کوپ:
به لئ بابه گیان..

باوک: کوپه که م، په تیک له ملم بکه و رامکیشه و پوومه تم له ناو
خۆلدا بگه وزینه و بلئ: نه مه سزای نه و که سه یه که سر پیچی
خودا که ی ده کات..

کاتی نه وهی پی کرا، دهستی بو ناسمان به رز کرده وه و گوتی:
خودا که م، گه وره که م، نیستا کاتی گه پانه وه بو لای تو هاتوه، هیچ
بیانویه کم نییه به لام نه ونده هیه تو به خشندهیت و منیش
یاخی، تو دلوفانیت و من تاوانبار، تو گه ورهیت و من بنده، خودایه
په حم به سرکزی و دماویم بکه، هه موو توانا و هیژیک له توره یه...
دوای نه م ناو و نزوله و لالانه وه یه گیانی ده رچوو... دوای نه مه
دهنگیک له گوشه ی ماله که وه هات که هه موو نه وانیه ی له وی بوون

گوئیان لی بوو که ده یگوت: به نده که خوی بو خودا زه لیل و ملکه چ کرد و له و تاوانانه ی کرد بوونی داوای لیخو شبوونی کرد، خوداش له خوی نزیکی کرده وه و به هشتی پی به خشی.

براکانم:

لاوی ته و به کار خو شه ویستی خودایه، په روه ردگار نه و که سانه ی خوش گه ره که که له به رده م نه ودا خو یان زه لیل و داماو ده که ن.. گوتراوه که خودا له به رامبه ر نه و جو ره که سانه دا ده فهرمویت: (من له گه ل نه و که سانه م و خوشیانم ده وین که له پیناو مندا دلیان تواوه ته وه).

شه ونوئیژی

له گپرانه وه یه کدا هاتووه: نه گه ر به نده یه ک گه رایه وه لای خودا و کرده وه و خووی باش بوو، شه وانه بو لالانه وه له خودا هه لساوه نه و فریشته چرایه کی نوورین هه لده کات و له نیوان ناسمان و زه ویدا هه لیده واسی، فریشته کان ده پرسن: نه مه چییه؟

نه ویش پییان ده لی: فلانی کوپی فیسار نه مشه و له گه ل خودای خوی ناشت بووه وه.

له فرموده یه کیشدا هاتوه که پیغمبر ﷺ فرموویه تی:
 (ئەگەر بەنده یەک بە شوو هەلسایه وه ئهوا ئەندامه کانی له شی بانگی
 یه کتر ده کەن و ده لێن: ئەوا خاوه نه که مان بۆ خزمه تی خودا
 هه ستایه وه.)..

(أحمد کوری أبی الحواری) ده گێرێته وه و ده لێ: چومه لای
 (أبی سلیمان الدارانی) بینیم ده گریا، پێم گوت: بۆچی ده گری؟
 گوتی: ئەحمەد، ئەهلی خۆشه ویستی کاتێ شوو دادێ ده ست
 ده کەن به نوێژ و پارانه وه و فرمیسک ده بارێنن، کاتێ خودای گه وه
 له م دۆخه دا ده یانبینی ده فرمویت: ئەه ی جیبریل، بانگی ئەم
 به ندانه م بکه بۆچی وا په شو کاون و نیگه رانن؟ که سێک هه یه پێی
 گوتبن که خۆشه ویستیک دۆسته کانی به ئاگر سزا ده دات؟! ئایا له
 من ده وه شیته وه شو لای خه لکانیک بم و دواتر فه رمان بکه م
 بخزێنه ناو ئاگره وه؟! ئەمه له شانی کزێله یه کی به دیش
 ناوه شیته وه چ جای پاشایه کی به پێژ و شکۆدار.. سویندم به
 گه وه یی و ده سه لاتی خۆم خواردوه که دیاریی من بۆ ئه وان بریتی
 ده بیت له وه ی پوهی خۆمیان پیشان بده م، ته ماشایان ده که م و
 ته ماشام ده کەن.) ئەم گێرانه وه یه له کتیبی (حلیه الاولیاء) ی أبو
 نعیم هه یه .

به اسی په که م

نه ی دیلی دنیا وریابه

نه ی دیلی دنیا، بنده ی خودا، نه ی نه وه ی دلّت کردو ته لانه ی
 گونا: بینه وه یادت که چیت کردووه و چ کاریکت بو نه و دنیا
 پیش خستووه، له وه بترسه خوی گوره که ناگای له تاوانه کانتنه،
 لیت تووړه بیت و دهرگای به پروتدا دابخات و له خویت دور
 بخاته وه و له هارپیه تیی خوشه ویست و دؤستانی پرگريت لی بکات،
 نه و کات بکه ویته چالی پشت تیگردن و په نجه پو بیت، هر کات
 بته وی له سه رلیشیاوی و گومرایی پرگارت بیت، به زمانی حال
 بانگت بکات و پیت بلی:

إلیک عنّا فما تحظی بنجوانا یا غادرا قد لهی عنّا وقد خاننا
 أعرضت عنّا ولم تعمل بطاعتنا وحيث تبغی الرضا والوصل قد بانا
 بأبی وجه نراک الیوم تقصدنا وطلال ما کنت فی الایام تنسانا
 یا ناقض العهد ما فی وصلنا طمع إلا لمجتهد بالجد قد داننا

لیمان دورکه وه تو چیت له قسه ی نیمه به هره دار نابیت، تو
 پشتت له نیمه کرد و گوپراه لیت نه کردین و په زامه ندی نیمه ت به
 لاره گرینگ نه بوو، نه مپو به چ پوویه که وه پوومان تی ده که ییت که
 چندان ساله هه راموشت کردوین. نه ی په یمانشکین په یوه ندی

ئیمە تەنھا بۆ كەسانىكە كە لە بەندايەتیی ئیمەدا ماندوو دەبن و
پەنج دەكیشن.

گۆرینه وهی دواروژ بە دنیا

ئەى ئەوهى دواروژت بە دنیا فرۆشتوو، بۆت دەرنەكە وتوو ە چ
زیانئىكت كردوو؟! پۆژانى بە يەكگە يشتن (وصال) چەند شیرین و
پۆژانى دابران (هجران) چەندە تالئ.. خەلكىك هەن بە شەويیداری و
قورئان خویندن و خوداپەستى ژيانى خویان شیرین کردوو.

(عبدالعزيز كوپى سلمان)ى خواناس دەلى: (مطهر السعدي) كە
لە شەوق و پەرویشی بۆ خودا شەست سالى بە گریان برده سەر،
بۆى گۆپامه وه: لە خەوندا بینیم لە كەنارى پووبارىكى ميسكدا بووم،
كە لیواره كانی هەموو درەختی مرواری بوون و شیشەى زىپى تیدا
بوو، لە تەنىشت پووباره كە وه چەند كچىكى گۆرانىبىژىك هەبوون بە
يەك دەنگ دەیانگوت: پاك و بىگەردى بۆ خودا، بە هەموو زمان و
چەشنىك پاك و بىگەردى بۆ خودای گەوره، ئیمە نەمرین و هەرگیز
نامرین، ئیمە پەزامە نەدین و هەرگیز توورە نابین، ئیمە نەرم و
ناسکین و هەرگیز پیر نابین.. منیش پیم گوتن: ئیوه كۆن؟ گوتیان:
دروستكراویكى خودای گەوره یین، گوتم: چى دەكەن؟ بە دەنگىكى
خۆش گوتیان:

نرأنا إله الناس رب محمد لقوم على الأظرف بالليل قومٌ
 ينجون رب العالمين إلههم وتسرى هموم القوم و الناس نومٌ

خودای گوره، په روه ردگاری موحه ممد نيمه ی بؤ که سانیک
 دروست کردوه که شه و بیدارن و له خودای خوځان ده پارینه وه.

گوتم: په ح په ح، نه وانه کین که خودا به خته وهری کردون؟
 گوتیان: نایانناسیت؟ گوتم: نا به خوا.. گوتیان: نه وان که سانیک
 شه و بیداری قورئان خوینن..

له پیغه مبر گپدراوه ته وه ﷺ که فرموویه تی: (نه گهر
 بهنده یه ک تاوانیکي کرد و دواتر ته و به ی کرد و کرده وه ی باشی کرد،
 خوی گوره همو کرده وه یه کی باشی لی و ه رده گری و له همو
 تاوانیکي خوځ ده بی و به هر تاوانیک که کردوویه تی پله یه ک له
 به هشت به رزی ده کاته وه و به هر چاکه یه کیش کوشکیکی له
 به هشت ده داتی و خوځیبه کی لی ماره ده کات).

هروه ها له پیغه مبر ﷺ گپدراوه ته وه، که فرموویه تی: (خوی
 گوره سروشی بؤ (داوود) کرد: نه ی داوود، مژده به تاوانباران بده
 و راستگويانیش بترسینه. داوود سه ری سوږما و گوتی: خودایه
 چون مژده به تاوانباران بده م و راستگويان بترسینم؟ خودا
 فرمووی: به لی، مژده به تاوانباران بده، که هیچ تاوانیک نه وه نده

بە گەورە نەگرن کە لیخۆشبوونی من نە یگرتتەو، راستگۆیانیش
بترسینە کەوا بە کارەکانیان سەرسام نەبن و خۆیان لی نەگۆری..

داوود، ئەگەر تۆ پیتوایە منت خۆش دەوی خۆشەویستی دنیا
لە دلت دەرینە، چونکە خۆشەویستی من و خۆشەویستی دنیا
لە دلتکدا کۆنابنەو.. داوود، ئەگەر کەسێک منی خۆشبویت ئەو
کاتەى خەلک دەخەون ئەو بیدارە و شەونویژم بۆ دەکات، ئەگەر
خەلک لیم بیتاگا بوون ئەو لە تەنیایدا یادم دەکات، ئەگەر خەلک
بەرانبەر نیعمەتەکانم سپلە بوون ئەو سوپاسگوزاریم دەکات.

عن ابن عمر عن النبي ﷺ " البر لا يبلى، والذنب لا يُنسى، والديان
لا يموت، ابن آدم اصنع ما شئت فکما تدين تدان " حدیث ضعیف:
رواه الديلمی و البيهقي و أحمد.

هەرۆهە پیتفەمبەر ﷺ دەفرموی: (چاکە کۆن نابێ، تاوانیش
لەبیر ناکرێ، خۆای گەورە لە تاوانچیت، چۆنت دەوی وابە، چی
بچینی ئەو دەدوربیهو)

کابرا دەبینی چیت کردووه؟ نزیکت بە دوور فروشت، چاکەت بە
ئارەزوو گۆپییهو، دینت بە دنیا سەودا کرد..

گریان له ترسی خودا

پیاویک هاته لای پیغه مبر ﷺ و گوتی: (ئهی پیغه مبری خودا، به چی خۆم له ناگر بپاریزم؟ فەرمووی: به فرمیسکی چاوه کانت.. گوتی: چۆن به فرمیسکی چاوه کانت خۆمی ئی بپاریزم؟ فەرمووی: له ترسی خوا فرمیسک بپارینه، چونکه خودا چاویک سزا نادات که له ترسی ئه ودا گریابیت..) حدیث ضعیف جدا: رواه الخطیب فی (تأریخ بغداد) و المنذری فی (الترغیب و الترهیب).

ههروهها (عبدالله کوری مسعود) له زاری پیغه مبر ﷺ گپراویه تیبیه وه که فەرموویه تی: (دلۆپه فرمیسکیک له ترسی خودا له چاوی ئیماندار بیته خواره وه بۆی باشتره له دنیا و خواپه رستی سالیک، بپرکردنه وهی سهعاتیک له گه ورهیی و توانای خودا باشتره له پۆژوو و شه ونویژی شه ست سال.. ناگادارین خودا چه ند فریشته یه کی هه ن هه موو پۆژ و شه ویک که سانی ته مه ن چل سال بانگ ده که ن: خه رمانه که تان کاتی دروینه ی هاتوه، که سانی په نجا سال بانگ ده که ن: یاللا بۆ حیساب به پیکه ون، که سانی شه ست سال بانگ ده که ن: چیتان پیش خستوه و چیتان دوا خستوه؟ که سانی هه فتا سال بانگ ده که ن: چاوه پیتی چی ده که ن؟

خۆزگه خه لک دروست نه کرابان، که دروستیش کران خۆزگه ده یانزانی بۆچی دروست کراون و کاریان بۆ ئه وه کردبایه، ناگادار بن وانه جەلتان نزیك بۆته وه، بۆیه وریا بن. أبو نعیم له (الطیة) به کورتی له وته یه کی (وهب بن منبه) ی وه رگرتووه.

دونیای فریوی داویت و تۆش نابیستی و نابینی

خودای گه وره به مرۆڤ ده فه رموی: ئه ی به نده ی خراپ، چه نده سه ریپچی ده کهیت و من دایده پۆشم، چه نده ده رگای قه ده غه کراوه کان ده شکینی، چه نده چاوه کانت داوای فرمیسیکی ترست لی ده کهن و تۆش فرمیسیک نابارینی، چه نده داوات لی ده کهین به گوێپایه لی په یوه ندیت له گه لمان هه بی و تۆش پاده کهیت و پشتمان تی ده کهیت، چه نده نیعمه تم به سه ر تۆوه هه یه و تۆش به نده یه کی سوپاسم ناکهیت، دونیای و ئاره زوویازی فریوی داویت و تۆش نابیستی و نابینی، هه موو بوونه وه رم بۆ ژیریار کردوویت و تۆش یاخی ده بییت و به دنمه کی ده کهیت، داوای مانه وه له دونیای ده کهیت و نازانیت که دونیای ته نها پردیکی په پینه وه یه بۆ دواپۆژ.

مه جوسییهك بهر ره حمه تی خوا ده که ویت و موسلمان ده بیت

له حه سنی به سربیه وه گپ دراوه ته وه که گوتوویه تی: سهردانی مه جوسییه کم کرد که مائی به رامبه ر ماله که م بوو، دراوستیه کی باش و ره وشت جوان بوو، له سه ره مه رگدا بوو، هیواخواز بووم له کاتی مردنیدا خودا هیدایه تی بدات و له سه ر نیسلام بیمرتنتیت، پیم گوت: چیته و وه زعت چونه؟ گوتی: دلّم نه خوّشه و جه سته م نه ساغه و هیژم نییه، گوریش چۆله و هاوده میکم نییه، گه شته که شم دریزه و تویشووم نییه، ریگا که ش ته نگ و باریکه و په رینه وه م نییه، ناگری دۆزه خیش گهرمه و جه سته م بهرگی ناگری، به هشتیش به رزه و به شم لیتی نییه، خوداش دادپه روه ره به لام من به لگه و بیانووم به ده سته وه نییه..

حه سنی به سربیش ده لی: هیوام خواست خودا هیدایه تی بدات، بویه پووم تیکرد و پیم گوت: بوچی موسلمان نابیت تا سه لامه ت بیت؟ گوتی: یا شیخ کلبله که به ده ست خواوه یه و قفله که ش وا لیزه یه.. ناماژه ی بو سینگی کرد و نیتر بوورایه وه.

حه سنی به سربیش ده لی: گوتم: ئه ی خودای گهره، ئه گه ر نه م مه جوسییه پیشت چاکه یه کی لای تو هه بووه بهر له وه ی پوچی له دونیا بگری تکایه پاداشته که ی بو بنیره.. نیتر له بیهوشییه که ی

به ناگا هاتوه و چاوه کانی کردنه وه و گوتی: یا شیخ خودای گه وره
 کلیله که ی نارد، ده ستت بیته من موسلمان بووم: أشهد أن لا إله إلا
 الله و أشهد أن محمدا رسول الله.. پاشان گیانی ده رچوو و چووه وه
 بهر دلوفانیی خودا..

وریای غه فله ت به

براکانم:

بۆچی به ناگاییه وه وا بیئاگان؟! بۆچی به هوشیارییه وه
 سه رخۆش و مه ستن؟! چۆن وا لیتی دانیشتوون له کاتی کدا ئیوه
 داواکراون؟! چۆن وه ها لیتی پالکه وتوون له کاتی کدا ئیوه پښوارن و
 ده بی سهر بکه ن؟! کاتی ئه وه نه هاتووه نووستووان له خه و
 رابن؟ کاتی ئه وه نه هاتووه بیئاگایان په ند وه رگرن؟

بزانه که هه موو خه لکی ئه م دونیا به وان له سه ر سه فه ر، بۆیه
 کاریک بۆ خۆت بکه تا پۆزی دوا یی پزگار بیت له سه فه ر..

ما قد تری یغنی عن الحذر

آن الرحیل فکن علی حذر

قلوب المغرورین علی خطر

لا تغتر بالیوم أو بغد

کاتی کۆچکردن هاتووو بۆیه وریا به، به مړۆ و سبهی
هه لمه خه له تێ چۆنکه دلێ هه لئه له تاو و له خۆباییان له
مه ترسیدایه.

جونهیدی به غدادی ده لێ: (سری السقطي) بهردهوام سه رقان بوو
بۆیه نه گه رشتیک له ویرده کانی له دهست چووبایه نهیده توانی
بیگزیته وه.

ههروهها عومهری کورپی خه تاب - خودا لێی رازی بیته - کاتی
نه بوو تێیدا بخهوی، بۆیه هه ر به دانیشتنه وه ده بۆرژا و
سه ر خه ویکێ ده شکاند... پیتی گوترا: ئه ی میری ئیمانداران ناخه ویت؟
گوتی: چۆن بخه وم؟! نه گه ر به پۆژ نووستم مافی خه لک ده خۆم،
ئه گه ریش به شه و خه وتم ئه وا به شی خوام له دهست ده چی.

له جونهید بیستراوه که گوتویه تی: هیچ که سیکم نه بینیه
هینده ی (سری السقطي) خواپه رست بیته، حه فتا و هه شت سال
هه رگیز نه بینراوه پالکه وتبێ ته نها له و نه خۆشییه ی نه بیته، که
به هۆیه وه کۆچی دوا یی کردوه.

هەر جونهیدی بهغدادی ده‌ئێ: گویم له (سری السقطی) بوو ده‌یگوت: ئەگەر نوێژی جومعه و جه‌ماعه‌ت نه‌بوایه هه‌رگیز له مال ده‌رنه‌ده‌چووم و تا مردن له مال ده‌مامه‌وه.

ئه‌بو به‌کری سه‌یده‌لانی ده‌ئێ: گویم له سه‌لیمی کورپی مه‌نسووری کورپی عه‌عمار بوو ده‌یگوت: باوکم له خه‌وندا بینى و پێم گوت: خودا چى پێ کردى؟ گوتى: خودا نزیکى خسته‌مه‌وه و پێى گوتم: ئەى شیخی به‌د، ده‌زانى بۆچى لێت خۆشبووم؟ گوتم: نه‌خێر ئەى خواى گه‌وره‌..خودا فه‌رمووی: تۆ پۆژێک له مه‌جلیسێک دانیشتی و خه‌لکت گریاندا، به‌نده‌یه‌ک له به‌نده‌کانم که هه‌رگیز له ترسى من نه‌گریابوو له‌وئى بوو و گریا منیش لێى خۆشبووم، له‌به‌ر خاترى ئه‌و له هه‌موو ئەهلى مه‌جلیسه‌که و تۆش خۆشبووم.

به شی دووه م

وریای هیرشى نه جهل بن

براگانم:

تا که ی کارکردن دوا ده خن و به هیوای گیشتن به ناواتن؟! به
مؤله تی خودا مه لده خه له تین و بیر له هیرشى نه جهل ناکه نه وه؟!
نه وه ی هه تانه له مندا له هموی خوراکى خاکه، نه وه ی بنیاتان
ناوه ویران ده بی، نه و سه روهت و سامانه ی کورتانکردوته وه ده پوات،
نه و کار و کرده وانه شی کردوتانه نه و له کتیبیکدا نووسراوه و بؤ
پؤذی لیپرسینه وه هه لگراوه.

ولو انا إذا متنا تُرکنا لکان الموت راحة کل حی
ولکننا إذا متنا بُعِثنا ونُسئلُ بعدها عن کل شیء

نه گهر مردین و وازمان لیهینرا نه و مردن حه سانه وه یه بؤ هه موو
زیندووویه ک، به لام نه گهر مردین زیندوو ده کریننه وه و دواتر له هه موو
شتیک لیمان ده پرسریتته وه.

چاره نووسی تاوان

له عومه ری کوپی خه تابه وه گپردراوه ته وه که گوتووویه تی: نه م
گوتویه ی خوی گهره فریوتان نه دات که ده فه رمویت: ﴿مَنْ جَاءَ

بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسُّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا
 مِثْلَهَا ﴿الانعام: ۱۶۰﴾ واته: هر که سیک چاکه یه ک بکات به ده هینده
 پاداشتی ده دریته وه، هر که سیکیش خراپه یه ک بکات هر ته نها به
 یه ک خراپه سزا ده دری..

ده لی: چونکه خراپه نه گه ر یه کیکیش بیت نه وا (۱۰) سیفته تی
 به دی به دوادا دیت:

یه که م: نه گه ر به نده یه ک تاوانیکی کرد نه وا خودا لیتی تووپه
 ده بی و توانای سزادانیشی هه یه.

دووه م: به و تاوانه ی نیبلیسی نه فره تلیراوی شادمان کردووه.

سییه م: له به هه شت دوور که وتوته وه.

چواره م: له ناگری دوزه خ نزیك بوتته وه.

پینجه م: خوشه ویستترین شت به لایه وه که خودی خویه تی،

نازار داوه.

شه شه م: خوی که پا که، به و تاوانه بیس و قیزه ون کردووه.

حه وته م: نازاری نه و فریستانه ی داوه که پاریزگاری لی ده که ن.

هه شته م: پیغه مبه ری ﷺ له گوپدا نازار داوه.

نۆیه‌م: ئاسمانه‌کان و زه‌وی و هه‌موو مه‌خلووقاتی له‌سه‌ر خۆی
کردۆته‌ شایه‌ت که‌وا سه‌رپێچی کردووه‌.

ده‌یه‌م: ناپاکی له‌ هه‌موو بنیاده‌م کردووه‌ و سه‌رپێچی
په‌روه‌ردگاری جیهانیانی کردووه‌.

به شمی سییه م

مه ترسیی به رده و امبوون له سهر تاوان

ئهی ئه و که سهی له سهر تاوان به رده و امیت، فه رمانه کانی خودات پشنگوی خستوه، گوږپرایه لئی گومراییی شه یثانیت، تاکه ی له سهر تاوانه کانت به رده و ام ده بیت؟! له و کرده وانه راده که یت که له خودا نزیکت ده خه نه وه؟! ئه وه له دنیا ده خوازی که ده ستت پیی ناگات؟! ئه وه شت له ناخیره ت ده وی که نیته؟! تو نه به پوزی خودا متمانه داریت، نه به وهش ده گه یت که فه رمانی پی کردوویت.

براکه م:

سویند به خوا ناموزگاری سوودت پی ناگه یه نی، پووداوه کان ناتسله میننه وه، نه زه مانه جلّه وت ده کات، نه مهرگ گویت پی دها، ئهی دامار وه ک زیندوویه کی بیبایه خت لی هاتووه... سویند به خوا ئه وانه ی باری تاوانیان سووک سووه سه رکه وتوون، له خواترسانیش له سزای ناگر سه لامه ت ده رچوون، تو ش هیشتا هر خه ریکی گونا ه و تاوانیت..

دوینیا تووردن

براکانم:

هاوشتیوهی پیاوچاکان که دونیایان په تکرده وه و به لاهه نا
نیوهش دونیا تووردن، تویشوو بۆ گه شتیك ناماده بکن که
هه رده بی بیی و له به رده م هه مووانه، په ند له پووداوه کانی پوژ و
ساله کان وه رگرن.

جونهیدی به غدادی ده لی: (سری السقطی) نه خووش که وت و
چوومه سهردانی و لیم پرسی: وه زعت چونه؟ گوتی:

كيف أشكو إلى طبيبي ما بي والذي قد أصابني من طبيبي

چون سکالای نه و ئازاره ی هه مه ده به مه لای پزیشکه که م،
نه وه ی تووشم بووه له و پزیشکه مه وه یه .

باوه شینه که م ده ست دایه بۆ نه وه ی باوه شینه بکه م، گوتی:

چون که سیک که له ناخه وه ده سووتی هه ست به بای باوه شین
ده کات؟ نه م شیعه ری گوت:

والکرب مجتمع و الصبر مفترق القلب محترق و الدمع مستبق

كيف الفرار على من لا فرار له مما جناه الهوى و الشوق و القلق

يا رب إن كان شيء لي فيه فرح فامنن علي به مادام بي رمق

دل گری گرتوو و فرمیسکیش جۆگە لەی بەستوو، خەمیش
 کۆبۆتەو و ئارامیش نەماو. چۆن پراکەین لە دەست بەری ئارەزوو
 و شەوق و نیکەرانى.. خودایە ئەگەر شتێک ماوە مایەى خۆشى بێت
 تکایە بێم ببەخشە تا گیانم تێدا ماو.

شافیعی لە سەرەمەرگدا

لە (المزنى) دەگێرناو، كە گوتوو یەتى: لەو نەخۆشییەى
 تووشى ببوو و پێیەو و مرد سەردانى شافیعیم کرد، گوتم: چۆنیت؟
 گوتى: دنیا جێدەهێلم و لە برايان جودا دەبمەو و شەپابی مەرگ
 دەتۆشم و بە کارە خراپەکانم دەگەمەو و دەچمەو بەردەم خودا،
 جا نازانم پۆحم دەچیتە بەهەشت تا پیرۆزبایى لى بکەم، یان دەچیتە
 دۆزەخ تا دلنەواى بکەم؟! پاشان گریا و ئەم شیعەرەى گوت:

ولما قسا قلبي و ضاقت مذاهبي	جعلت الرجا مني لعفوك سلما
تعاطمني ذنبي فلمما قرنته	بعفوك ربي كان عفوك أعظما
فمازلت ذا عفو عن الذنب لم تزل	تجود و تعفو منة و تكرما
فلولاك لم ينج من إبليس عابد	وكيف وقد أغوى صفيك آدم

كاتى دلم پەق بوو و پێگاكانم لى تەنگ بوونەو، هیوا و ئومیدم
 بە لیخۆشبوونت کردە پەیزە، تاوانەكەم گەورە هاتە بەرچاو بەلام
 كە بە لیبووردهیى تۆم بەراوردکرد بینیم لیبووردهیى تۆ

گەوردەترە، تۆ ھەمیشە لە تاوان دەبوری و بەخششی لێخۆشبوون دەبارینی بەسەر بەندەکانت، ئەگەر تۆ نەبیت هیچ خواپەرستێک لە فرتوفیلی ئیبلیس پزگاری نابێ، ئەو ھەر ئەو نەبوو ئادەمی ھەلبژاردەتی ھەتخەلە تاند..

بگەرینەو ھە بۆ لای خودا

براگانەم :

لەو تاوانانەو کردووتانە تەو بە بکەن و شوینپیتی تەو بە کاران ھەلگرن، پێبازی ئەوانە بگرن کە گەراونە تەو ھە لای خودا، ئەوانەو لە پەشیمانبوونەو و لێخۆشبوون بە ھەر مەند بوون، بۆ پازیبوونی خودا خۆتان ماندوو بکەن، ئەگەر دەیانبینیت چۆن بە دەروونیکێ ترساو و دلێکی داخوڕپاوەو لە تاریکایی شەواندا سەرگەرمی نوێژ و خواپەرستین، قورئانی پێرۆزی خودا دەخوینن، نیوچەوانیان لەسەر زەوی داناو و پێویستیەکانیان بۆ ئەو خودایە بەرز کردۆتەو کە دەبینی و نابینری..

و ثق بي تجدني خير خل و صاحب

الاقف ببابي عند قرع النواذب

و من يبتغ غيري يعش عيش خائن

ولا تبتغ غيري فتصبح نادما

له کاتی گرفتاریی وەرە له بەر دەرگای من بوەستە، متمانەت
 پێم هەبێ دەبینی من باشترین دۆست و هاوڕێتەم. جگە لە من کەسی
 تر هەلمەبژێرە، چونکە دوایی پەشیمان دەبیتەو، هەر کەسێک جگە
 لە من یەکیکی تر هەلبژێری ئەوا وەکو ناپاک دەژی.

به شی چواره م

بیناگیان رابن

ئهی بیناگیان رابن، تاوانباران وازیښن و په ند وه رگرن، توخوا پیم بلین کی دۆخی باشتره؟ ئهوی ناره زووه که ی کردوویه تیه بهنده ی خوی، یان ئهوی بازرگانییه که ی دۆراندووه، یان ئهوی ناخیره تی به دنیا فرۆشتووه؟

ئوه چ بیناگیی و غه فله تیکه دلای داگرتوون؟! ئهوه نابینن چون شمشیری مردن به ناوتان که وتووه و یه که به یه که په لکیشی ئه و دیوتان ده کات؟! هیشتا به ناواتی ئه وهن زیاتر بمیننه وه؟! نه خیر، سویند به خوا مردن بۆتان له بۆسه دایه، که س له چنگی پزگاری نابی، ده ئیتر ههستن خزمه تی خودای خۆتان بکه ن و واز له گونا و تاوان بینن به لکو ده ست به بالتانه وه بگری.

خاکه راییی خوا په رستان

له موحه مه د کوپی قودامه وه ده گپنه وه که گوتوویه تی: ئه بو نهر، بشری کوپی ئه لهاریس تووشی پیاویکی سه رخۆش بوو، سه رخۆشه که دهستی کرد به ماچکردنی ئه بونه سر و ده یگوت: ئه ی که وره م ئه بو نهر، ئه بو نهر سریش لئیگه پرا و له خوی دور

نەخستەوہ... کاتی پۆیشت چاوەکانی ئەبو نەسر فرمیسکیان داباراند و گوتی: پیاویک، پیاویکی تری خۆشەویست تەنھا لەبەر ئەوەی پێی وایە چاکەبەکی هەیه، پەنگە ئەو خۆشەویستە پزگاری بێی بەلام خۆشویستراوەکە نازانی حالی خۆی چۆنە؟!

پاشان چوو لەو هەندێ خەلک کە میوەیان دەخوارد و تەماشای دەکردن.. پێم گوت: ئەو ئەبو نەسر پەنگە حەزت لە هەندێ لەو میوانە بێت؟ گوتی: نا، بەلام تەماشای ئەم میوانە دەکەم و بێر لەو دەکەمەوہ خودایەک ئەو میوە بە تامانە بداتە کەسێک کە سەرپێچی دەکات ئەو ئاخۆ بۆ کەسێک دەبێ چۆن بێت کە گوێراپەتێ دەکات، چی دەداتێ و چی دەرخوارد دەدات؟!

لێپرسینەوہ

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (يؤتى برجل يوم القيامة قد جمع المال من حلال وأنفقه في الحلال، فيقال له: قف للحساب، فيحاسب على كل حبة وذرة ودانق: من أين أخذه وفيما أنفقه) ثم قال صلى الله عليه وسلم: (يا ابن آدم، ما تصنع بالدنيا؟ حلالها حساب، وحرامها عقاب).

پیغه مبر ﷺ فه رموویه تی: (پوژی قیامت پیاویک دینن مال و دارایی به پڼگای حه لال کۆکردۆته وه و له حه لالیشدا خه رچی کردوه، پیی ده گوتری: بۆ لپرسینه وه بوه سته، له سه ره موو ورد و درشت و دانقیک لئی ده پرسریتته وه له کوئی هیناوه و له کوئی و چۆنی خه رج کردوه).. پاشان فه رمووی: (ئه ی بنیاده م چی له دونیا یه ک ده که ییت حه لاله که ی لپرسینه وه ی له سه ره و حه رامه که شی سزای هه یه؟!)..

له سه ره مه رگدا

ولما حضرت جابر بن زيد الوفاة قيل: ما تشتهي؟ قال: نظرة في وجه الحسن فبلغ ذلك الحسن، ف جاء ودخل عليه، وقال له: يا جابر كيف تجدك؟ قال: أجد أمر الله غير مردود. يا أبا سعيد، حدثني حديثا سمعته من رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فقال الحسن: يا جابر قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "المؤمن من الله على سبيل خير، إن تاب قبله، وإن استقال أقاله، وإن اعتذر إليه قبل اعتذاره، وعلامة قبل ذلك خروج روحه يجد بردا على قلبه". فقال جابر: الله أكبر! إنني لأجد بردا على قلبي. ثم قال: اللهم إن نفسي تطمع في ثوابك، فحقق ظني، وأمن خوفاً وجزعي، ثم تشهد ومات رضي الله عنه.

کاتی جابیری کوری زهیدی تاببعی له گیانه لادا بوو پیی گوترا:
 ناره زووی چی ده کهیت؟ گوتی: ده مهوی پووی حه سن به سری
 ببینم.. نه مه گه یشته وه حه سن و نه ویش هاته لای و پیی گوت:
 جابر وه زعت چونه؟ گوتی: چون بم، فه رمانی خودا هاتووه و
 گه پانه وهی بۆ نییه، ده فه رمووده یه کم بۆ بلئی که له پیغه مبهرت ﷺ
 بیستی... حه سنی به سری گوتی: جابر، پیغه مبهر ﷺ
 فه رموویتی: (ئیماندار له لایه ن خودا وه له سه ر پیگای خیر دانراوه،
 نه گه ر ته ویه ی کرد لی قه بوول ده کات، نه گه ر داوای لی بووردنی کرد
 لی ده بووری، نه گه ر عوزری بۆ هی نایه وه عوزره که ی لی قه بوول
 ده کات، نیشانه ی نه وه ش نه وه یه که به ر له ده رچوونی گیانی
 هه ست به فینکاییه ک له سه ر دلئی ده کات).. جابر گوتی: الله اکبر من
 هه ست به فینکاییه ک له سه ر دلّم ده که م.. پاشان گوتی: خودایه دلّم
 چاوی له پاداشتی تویه تکایه گومانه که م بکه راستی و له ترس و
 نیگه رانی دلنیا مکه.. پاشان شایه تمنای هی نا و مرد.

بهشی پینجه م

په راوی په نده کمان بخویننه وه

براکانم:

جله وی نه فستان بکن و دلّه کانتان له گونا ه بگپړنه وه، به زمانی هوش و تیگه یشتن په راوی په ند و وان ه کان بخویننه وه.. نه ی نه و که سه ی نه جه ل به دواوه یه تی و هیوا و ناوات له پیشه وه یه تی، نه ی نه و که سه ی باوه شت به تاواندا کردوه.. نووستروه کان به ناگا وهرنه وه، چه ندان سالی ته مه نتان به فیرودا، دنیا ه موی نووستنگه یه و چه ندان خه ونی خوش و شیرینی تیدایه، به لام عه قلی پیر تیدایا وه کو عه قلی مندا له، هر که س نه نفسی خوی شکاند نه واکه سیکی نازا و بویره .

نه م بیئاگاییه گه یشته لوتکه و موسیبه ته کانیش نریک بوونه وه..

ته مهن

نه ی نه وه ی ته مه نت دهروات و سنوره کانت تیپه پاندوه، بو موسیبه ته که ت بگری تو دهرکراویت، نه ی نه و که سه ی ته مه نه که ی شایه ته له سه ری و پابردو بو ی ناگه پیته وه، چه ندان ناموزگاریت بیست و سپیوونی مووه کانت پینان گوتی که مردن پووی له تویه،

زمانی حال پیت دهئی: ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾ (الانشقاق: ۶).. نهی مرؤف، تو له دونیادا زۆر خۆت ماندوو ده کهیت و سه ره نجامیش هه ر بۆ لای خودا ده که ریته وه..

براکه م:

ئیتستا کاتی که پانه وه و داوای لیخۆشبوون و، وازهیتان له گوناھ و تاوانه، و تراوه: (هه ر کهس ته مه نی گه یشته چل سال و چاکه ی له خراپه ی زیاتر نه بوو با خۆی بۆ ناگری دۆزه خ ناماده بکات)..

دونیای خانه ی تاقیکردنه وه یه

خودای گه وره ده فه رموی: (به نده کانم، نه تانزانیوه من دونیام کردۆته خانه ی ته کلیف و تاقیکردنه وه، ته نها نه وانه لای من پیگه ی پیز و چاکه یان هه یه که له تاوان و گوناھ گه پاونه ته وه.. چیتانه بۆچی نه هاتوون بۆ بهر ده رگای من و ئاره زوی پاداشتی گه وره و فه زلی من ناکن و له سزا و تووپه بوونی من ناترسن؟!)

نه ی نه و که سه ی بیئاگاییت گه وره بووه و بیهۆشی و مه ستیت دریزه ی کیشاوه، سه رنج بده سۆز و به زه یی و چاکه ی خودا به سه رته وه، توخوا به ته و به کردن باری گوناھ و تاوان له سه ر شانتان داگرن، به دلّه وه په و به که نه خودای گه وره، په ووتان به فرمیسیکی جاوانتان بشۆن و به رگی ملکه چی و سه رکزگی بۆ خودا بپۆشن..

بە شەشەم

خۆتان بۆ ناخیرەت نامادە کەن

براگانم:

لەو غەفلەت و بێئاگایییە تێی کەوتوو ئە بە ئاگا وەرنەوه، چونکە خەوی بێئاگایی زۆر قورسە، خۆتان بۆ ناخیرەت نامادە بکەن چونکە دنیا خانە یەکی کاتییە و لە ڕیگاشیدا کاتی سەر خەویک هەیە.

لە هەندێ سەرچاوە هاتوو کە خۆی گەرە سڕوشی بۆ هەندێ پێغەمبەرانێ ناردوو کە فرمویەتی: (ئەی پێغەمبەر، جیاوازیی زۆرە لە نێوان ئەوەی سەرپێچی و پێغەمانیم دەکات لە گەڵ کەسێک، کە هەموو تەمەنی لە بەندایەتی و یادی مندا بە سەر بردوو و هەمیشە لە بەر دەرگامدا بوو)

ئەی شەرمەزاری بۆ تاوانباران و پەشیمانی بۆ تەنبەل و بێ کردەوه کان..

مایە پووج کییە؟

پۆزیکیان پێغەمبەر ﷺ بە هاو لەکانی گوت: (دەزانن کێ مایە پووجە؟ گوتیان: ئەی پێغەمبەری خوا، مایە پووج لای ئێمە

که سیکه نه درهه م نه دیناریکی نییه. فرموی: نا نه وه نییه، به لکو مایه پوچ نه و که سه یه پوژی قیامت به نویژ و پوژوو و زهکات و سه دهه قهوه دیت به لام جنیوی به م داوه و شقی له م داوه و مائی نه می خواردوه و خوینی نه وی پشتوه، له به رانبه ر نه وه دا چاکه کانی ده درئی به و که سانه ی خراپه ی ده رهق کردوون تا به ر له وه ی مافی که س نه مینی به سه ریه وه چاکه کانی ته واو ده بن، ئینجا تاوانه کانی نه وانه ی خراپه ی به رامبه ر کردوون ده خریتته نه ستوی و پاشان فری ده دریتته ناو ناگره وه.) حدیث صحیح: رواه مسلم و أحمد و الترمذی و البیهقی.

ناگرین؟

پوژیکیان حه سنی به سری دانیشت ناموژگاریی خه لکی ده کرد، نه وانیش ده وره یان لیدا بو نه وه ی لئی نزیك ببنه وه، نه ویش پووی تیگردن و گوتی: براکانم، ئیستا وا ده وره م لی ده دن و ناپورام به ده وریدا ده به ستن بو نه وه ی لیم نزیك ببنه وه، نه ی ده بی پوژی قیامت چون بن کاتی مه جلیسی له خواترسان نزیك ده خریتته وه و مه جلیسی سته مکاران دوورده خریتته وه و به وانه ی باری تاوانیان سووکه ده گوتری بپه رنه وه و به وانه شی باری تاوانیان قورسه ده گوتری پاره ستن، خودایه ده بی له گه ل بارگرانان پاره ستم، یان

له گەڵ بارسووکان بپه پمه وه؟ پاشان گریا تا بوورایه وه و نه وانه ی
 ده و روبه ریشی هه موو گریان، پاشان هه لسا به وه پووی تی کردن و
 بانگی کردن: براکانم، ئایا له ترسی ئاگر ناگرین؟ بزائن ئه وه ی له
 ترسی ئاگر بگریی خودا له و پۆژه دا پرزگاری ده کات، که خه لک به
 زنجیر و کۆت و پیوه نده وه راده کیشریین..

براکانم، له تامه زڕۆیی و تینویتی بۆ خودا ناگرین؟! بزائن هه ر
 که سێک له شه وق و په رۆشی بۆ خودا بگری پۆژی دوا یی له
 سه یرکردنی خودا بیبه ش نا کری..

براکانم، بۆ ئه و پۆژه ناگرین، که هه موو خه لک له گۆرپه پانی
 مه حشری قیامت کۆده کرینه وه له تینویتی یان لیویان وشک
 هه لگه راوه و جگه له حه وزی پیغه مبه ر ﷺ ه یچ ئاو یکی تر نییه
 بیخۆنه وه، خه لکیک ده یخۆنه وه و خه لکیکی تر پریان پی نادری
 بیخۆنه وه، بزائن هه ر که س له ترسی تینویتی ئه و پۆژه دا بگرییت
 خوای گه و ره له کانیه کانی فیرده وس تیراوی ده کات... واوه یلا بۆم
 نه گه ر له و پۆژه دا تینویتییم له م حه وزه ی پیغه مبه ر ﷺ نه شکینری..

پاشان گریا و گوتی: سویند به خوا پۆژیک به لای ژنه
 خوا په رستی کدا تیپه ریم و ده یگوت: خودایه له شه وق و په رۆشی و
 تاسه ی تۆدا له ژیان بیزار بووم.. پیم گوت: ئافره ت پیتوا به له

کرده وه که ت له سه ریه قینیت؟ گوتی: خۆشه ویستی خودا و په رۆشیم بۆ دیداری ئه و داگیری کردوم، پیتوایه منیک که ئه وم خۆشده وی سزام بدات؟

ئه و کاته ی من قسم له گه ئیدا ده کرد مندا لیککی بچوکی هندی له که سوکارم به ویدا تپه پری منیش هه لمگرت و له باوه شم گرت و ماچم کرد، پیتی گوتم: ئه م مندا له ت خۆشده وی؟ گوتم: به ئی... گریا و گوتی: ئه گه ر خه لک بیانزاننیا سبه ی پوو به پوو ی چی ده بنه وه هه رگیز چاویان نه ده چوه خه و و هه رگیز دلایان به هه یچ شتیکی دونیا خۆش نه ده بوو..

حه سه نی به سه ری ده ئی: له و کاته دا کوپێکی ژنه که هات که ناوی (ضیغم) بوو، ژنه که گوتی: ضیغم، پیت وایه پۆژی قیامت له مه حشه ردا لیک جیا ده کرین هه وه؟ کوپه که، که ئه مه ی بیست هاواریکی ئی هه ستا وام گومان برد دلی له ت له ت بوو، پاشان بوورایه وه و کهوت، ژنه که ش ده ستیکرد به گریان له سه ری و منیش له به ر گریانی وی گریام، کاتی کوپه که هاته وه هۆش، دایکی پیتی گوت: کوپه که م مردنت خۆشده وی؟ گوتی: به ئی... دایک: بۆچی کوپه که م؟ کوپ: بۆ ئه وه ی بچمه لای یه کێک که له تۆ باشتره و (أرحم الراحمین)ه، بۆ لای که سیک که له تاریکایی هه ناوی تۆدا

خواردنی پیدام و له ته ننگترین پیره ودا منی دهره پناوه، نه گهر
 بیویستبایه له کاتی دهرچوون له و پیره وه ته ننگه ده میراندم و توش
 به هوی نازاری زوره وه دهمردی، به لام به سوز و به زهیی خوی
 له سر من و توی ناسان کرد، گویت لی نه بووه خوی گوره
 ده فرموی: ﴿نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ (٤٩) وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ
 الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ (الحجر: ٤٩-٥٠) پاشان دهستی به گریان کرد و
 هاواری ده کرد: نهی هاوار نهی هاوار نه گهر سبهی له سزای خودا
 پزگارم نه بیت!! نیتر هر ده گریا و ده گریا تا له هوش خوی چوو و
 کهوت به زه ویدا، دایکی لی نزیك بووه و دهستی لیدا دیتی
 مردووه.. نه ویش ده ستیکرد به گریان و ده یگوت: نهی
 (ضیغم) هکه م، شه هیدی خودا.. نیتر نه ویش هر له م دؤخدا بوو،
 که هاواریکی گورهی لی هستا و کهوته سهر زهوی و مرد..

به شى جه و ته م

سه ره نجامی نه زهر

پراگانم:

دونیا زه هرگه لیکی کوشنده یه، دلّه کانیش له فیله کانی بیئاگان،
چه ندان سه بیرکردن و نه زهر هن، که له دونیادا خوښ و شیرینن،
به لام تالاییه که ی له دواپوژدا سه خته و بهرگه ی ناگیری.

نه ی بنیاده م دلّت لاوازه و چاو بهرپه لاکردنت ترسناکه، چاوت
بهره لاکراوه و زمانت تاوانان ده کات، جه سته ت له کوکړدنه وه ی
خاشاکی دونیادا ماندووه، چه ندان سه بیرکردنی ساده و به هیچ
دانه نراو خاوه نه که ی تووشی خلیسکان و مالویرانی کردووه.

عیسا پیغه مبه ر(سه لامی خوی لى بیّت) ده لى: (نه زهر، شه هوه ت
و نار زوو له دلدا ده چی نی)

حه سه نی به سری ده لى: (هر که س چاوی بهرپه للا کرد نیش و
نازاری زور ده بیّت)

له نین عه باسه وه گپردراوه ته وه که گوتوویه تی: پیاویک هاته
لای پیغه مبه ر ﷺ و خوینی لى ده چوپا، پیغه مبه ر ﷺ لى پرسى:
نه وه چیت لى قه وماوه؟ کابرا گوتی: ژنیک به لامدا تیپه پى منیش

تەماشام کرد، هەر چاوم لە دوای بوو تا ئەوێ خۆم بە دیواریکدا
 کێشا، نیتێ ئەو هام ئی هات که دەمبینی.. پیڤه مبه ر ﷺ فرمووی:
 (خودا ئەگەر چاکه‌ی بۆ به‌نده‌یه‌کی ویست ئەوا هەر له دنیا
 سزاکه‌ی بۆ پیش ده‌خات.) رواه الامام أحمد و الطبرانی.

به‌شی هه‌شته‌م

نای له بی تۆیشوویی و دووری ریگا!

براکانم:

تا که ی و چند له سه‌ر نه و بیئاگاییه به‌رده‌وام ده‌بن؟! ناخر بی
مۆله‌تدان داوا ده‌کرین و مردن ده‌گاته سه‌رتان، بۆ خاتری خوا
تکاتان لی ده‌که‌م تۆیشوو ناماده‌که‌ن و نه و کارانه‌ی تیکتان داوه
چاکیان بکه‌نه‌وه، وریای نه‌جه‌ل بن ها‌کا بووه میوانتان، وا دونیاش
خۆی پچاوه‌ته‌وه و شه‌پیوری به‌پیکه‌وتنی لیداوه، که‌چی ئیوه
هیشتا هر خه‌ریکی یاریی دونیان و له‌به‌رده‌میشتاندا پۆژی حساب
و لێپرسینه‌وه هه‌یه!

نای که بارمان گرانه و ریگامان دووره و که‌م تۆیشووی!

زهم‌کردنی له‌خۆباییبوون

ئه‌ی نه و که‌سه‌ی به‌پووتیکردنی دنیا له‌خۆبایی بوویت، به
هیوای درۆین هه‌لخه‌له‌تاویت، ئه‌ی بیکرده‌وه تا که‌ی ته‌وبه‌کردن دوا
ده‌خه‌یت؟! خۆ تۆ له‌واخستنه‌هه‌چ عوزریکت نییه... تا که‌ی پیت
بوتری شیت و له‌خۆبایی!?

نهی داماو، وا مانگه کانی چاکه و خیر به سرچوون و تو هیشتا
 خه ریکی ژماردنی پوژ و سال و مانگی، بیر ناکه یته وه تو له لایه ن
 خوداوه قه بوولکراویت، یان تیه لدراو، په یوه ستیت یان
 پشتگو یخراو، سبه ی زیندوویت یان به ره و گوپت شوپ ده که نه وه،
 خه لکی دوزه خیت یان به هشتیت؟! خوی گه وره ده فهرمویت:
 ﴿وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبِطُلُونَ﴾ (غافر: ۷۸) واته: له پوژی دوا پیدا،
 له به رده م خوی گه وره، نا له ویدا نه وانهی له سر نارپه وا و پی
 ناراست بوون زهره رمند و قورپه سر ده بن.

فریشته کانی مهرگ

له هندی سرچاوه دا هاتوه که (کاتی مروژ ده که ویته
 گیانه لاره خودای مه زن پینج فریشته ی بو ده نیری)..

فریشته ی به که م نه و کاته دیت که پوچی گه یشتوته گه رووی و
 بانگی مروژه که ده کات: نه ی بنیاده م، کوا جهسته به هیزه که ت؟!
 نه مرو چه ند بیته یز بووه.. کوا زمانه پاراو و په وانه که ت؟! نه مرو
 چه ند کپ و بیده نگه.. کوا که سوکار و خزمه کانت؟! نه مرو چه ند
 ته نیایت و ده ورت چوله..

کاتې پوځي ده کیشري و کفني له بهر ده کړي فریشته ی دوه م دیته لای و بانگی ده کات: نه ی بنیاده م، له دنیا که ده وله مند بویت چیت بۆ هه ژاری و داماویی نه مپوت ناماده کردوه؟! له و دنیا ویرانه یوه هاتیت چیت ناماده کردوه بۆ دنیای ناوه دانی ئیره؟! لیره که ته نیایت چیت ناماده کردوه بۆ هاوده میی نه م ته نیاییت؟!

کاتې ده خریته سر شان و بهره و گوړستان ده بری، فریشته ی سییه م دیته کنی و بانگی ده کات: نه ی بنیاده م، نه مپو سه فه ریکی نه وه نده دوور ده که ییت که هه رگیز سه فه ری له مه دوور ترت نه کردوه، نه مپو سه ردانی خه لکانیک ده که ییت که پیشر هه رگیز سه ردانت نه کردوون، نه مپو ده چیته نیو پاره ویکه وه که هه رگیز نه چوویت به ناو پاره وی له م ته نگر، خوشی و شادی بۆت نه گه ر په زامه ندی خودات به ده سه ینا، واوه یلا و هه شبه سه ری بۆت نه گه ر که وتییه بهر خه شم و قینی خودا!

کاتې خرایه نیو گوړه وه، فریشته ی چواره م دیت و بانگی ده کات: نه ی بنیاده م، دوینی تو له سه ر پشتی زه وی ده پویشتی، به لام نه مپو وا له ناو سکیدا پاکشاویت، دوینی له سه ر پشتی زه وی قاقا پیده که نیت، به لام نه مپو له هه ناویدا هون هون ده گریت، دوینی

له سهر پشتمیدا گوناهاکار بوویت، به لام نه مړو له ناو سکیدا په شیمانیت.

کاتی خۆلی به سهردا ده کهن و که سوکار و دراوسی و هاوړیکانی ده پۆن و به جیی دیلن، فریشته ی پینجه م دیت و بانگی ده کات: نه ی بنیاده م، نه وا له ژیر خاکیان نایت و به جییان هیشتیت، خو نه گهر له لاشت مابوونایه وه هه ر سوودیان بۆت نه ده بوو، مال و سامانت کۆکرده وه و بۆ که سانی ترت به جیهیشت، نه مړوش چاره نووست یه کلا ده کریته وه، یان بۆ به هه شتی به رز یان بۆ ناو ناگری گهرم).

بەشی نۆیەم

سەفەری دونیا و ناخیرەت

براکانم: سەفەرکردن لەم دونیایە لەسەر ھەموومان نووسراوە،
بۆمان نییە داوای مانەوہ لە خانەى دونیایەك بکەین کە: سالاھەکانی
تەنھا میوانخانەن، مانگەکانی قۆناغکە لیکن، پۆژەکانی چەشنی
میلن، ھەناسەکانی ھەنگاوگە لیکن، سەرپیچییەکانیش وەکو رێگر
وان، قازانج بەھەشتە و دۆرانیش ناگر.. لە ساتی دروستبوونمانەوہ
تا دوا قۆناغ، شەش سەفەرمان لەپێشە:

سەفەری یەكەم: سەفەری دروستبوونمان لە قۆرپەوہ.

سەفەری دووہم: لە پستی پیاوہوہ بۆ مندالدانی ژن.

سەفەری سێیەم: لە مندالدانەوہ بۆ سەر زەوی.

سەفەری چوارەم: لە سەر زەویوہ بۆ ناو گۆرپ.

سەفەری پێنجەم: لە گۆرپەوہ بۆ پاگرتن لەبەردەم خوای

گەرە(العرض).

سەفەری شەشەم: لە(العرض)وہ بۆ خانەى مانەوہ“ جا یان

بەھەشتە یان دۆزەخ..

نیستا نیمه نیوهی پښاکه مان بریوه و هیشتا سه ختیره که یمان
ماوه، که سی سه فیره که ی دوا بیه .

وریای دونیابه

نه ی نه وهی به کۆلک خه مه وه به یانی ده کاتوه و داد و
بی دایدیه تی: خۆت ته سلیمی خوا بکه و کارت بده ده ست نه و
نیسراحت ده که یت، به رده وام داد و فیغان و شین و شه پورته و
نه وه ت له بیرچووه، که چند کاری به د و خراپت کردووه؟! نه گه ر
له دلوه و به ده روونیکي خاوتنه وه بگه ریتنه وه لای خودا نه و خه م
و په ژاره که ت به زوویی له سه ر لاده بات ..

براکه م: وریای دونیابه، چونکه نه فامیی دنیا یه کلابوته وه، به
که م شتی که قه ناعت بکه و بزانه که مردن دوا چاره نووسی تویه .

غولامیکی له خواترس

عبدوللای کورپی مبارک ده لی: چوومه شاری مه ککه بینیم خه لک
تووشی بیبارانی و قاتوقپی بوونه و له مزگه وتی حه رام داوای
بارانبارین له خوای گه وره ده که ن، غولامیکم بینی هاته نه وی،
جلکیکی ساده و هه ژارانه ی له به ردا بوو، هاته شوینیکی په نهانی
ته نیشت من و ده ستیکرد به پارانه وه له خوا و ده یگوت: خودایه،

ده موچاوه کان به هوی زقویی تاوان و گوناوه وه داپزاون و توش بؤ ته مپیگردنی خه لک بارانت لی به ند کردوین، نهی (حلیم)، نهی نه و که سهی هر جوانییت لی ده وه شیتته وه، هر نیستا بارانیان بؤ بیارینه و تیراویان بکه..

نینولموباره ک ده لی: نه م غولامه هر ده یگوت و ده یگوته وه: بارانیان بؤ بیارینه بارانیان بؤ بیارینه.. تا نه وه بو وه وره کان کړبوونه وه و دایکرده باران، به لام چ بارانیک؟! ده تگوت: ده می کونده کراوه ته وه وه ها به خوړپ ده باری! غولامه که ش له شوینی خوی دانیشتبوو ته سیباحتی خودای ده کرد.. منیش ده ستم کرد به گریان، که پویشته شوینی که وتم تا شوین و ناویشانی ماله که میم زانی... چوومه لای فوزه یلی کوپی عیاز و چیرۆکی غولامه که میم بؤ گتیراپه وه، هاواری کرد و که وت به زه ویدا و گوتی: هاوار بؤ تو ابن المبارک بمبه بؤ لای.. گوتم: نیستا کات دره نگه و به یانی به دوایدا ده گه پیم..

بؤ پوژی دواتر نویژی به یانیم کرد و چوومه شوینه که، دیتم پیره پیاویک له بهر ده رگا دانیشتووه، کاتی منی بینی ناسیمیه وه و گوتی: نه بو عه بدوره حمان به خیریییت، فهرموو با خزمه تت بکه یین چ پیویستییه کت هه یه؟ گوتم: پیویستم به غولامیکه..

گوتی: به لئی همه، به نارزه زوی خوت په کیک هه لېژیره، بانگی کردن: غولامیکی به هیژ هاته دهری، گوتی: نه وه زور به توانایه و دلنیام به دلت ده بی و لئی پازی ده بیت، گوتم: نه وه م پتویست نییه... نیتر په که به په که دهری ده هیژان تا گه یشته نه و غولامه ی من گه ره کم بوو، کاتی بینیم فرمیسیک به چاومدا هاته خواری و گوتم: نه مه م دهوی... گوتی: نه مه نافروشم... گوتم: بز؟ گوتی: نه مه پیت و به ره که تی بو مال که م هیژاوه، له وه ته ی نه و هاتوو تووشی هیچ موسیبه ت و ناخوشییه که نه بوومه ته وه... گوتم: خواردنی له کوپوه دست ده که وی؟ گوتی: په ت و پلیت ده چنی و پوژانه نیو (دانق) که متر یان زیاتری دست ده که وی (دانق فیئهی پاره یه کی کونه که ده کاته شه شییه کی دره میک)، خواردنی له مه وه دست ده که وی، نه گه ر فروشتی باشه نه گه رنا نارام ده گری... غولامه کانی تر پیتیان گوتم که له م شه وه دریزه دا ناخوی و تیکه لی که سیش نابی، هر خریکی خوی ده بی... به راستی دلم پتوه ی نووسا و گوتم به هر جوریک بیت ده بی لئی بسنه م... گوتم: وا ده چمه لای فوزه یلی کوپی عیاز و سوفیانی سه وری... پاشان دیسان گه پامه وه لای و سووریوم له سر داواکردنی غولامه که تا پیره پیام پازی کرد، گوتی: ده بیبه هیترم زورن... نیتر لیم کپی و به ره و مالی فوزه یلم برد، که میک

پښتم گوتی: ناغاکه م چیت دهوی؟ گوتم: پټویستت به چیه؟
 گوتی: من جهسته یه کی لاوازم هه یه و توانای خزمه تکرندم نییه و
 هیتری له من باشتر و به هیتره هه بوو نه و انت هه لټبژاردبان، گوتم: من
 تو م بؤ خزمه تکرند نه کړیوه، بؤ نه وه م کړیویت وه کو کورپی خؤم
 په فطارت له گه لدا بکه م و ژنت بؤ بیتم و خؤم خزمه تت بکه م.. گریا،
 پیم گوت: بؤ ده گریت؟ گوتی: تو نه مه ناکه ییت ته نها له بهر نه وه
 نه بی که هندی شتی په یوه ست به خوداوه ت له من بینیوه نه گه رنا
 بؤ له نیو نه و هه موو غولامه منت هه لټبژارد؟ گوتم: من بؤ نه مه
 پټویستم به تو نییه.. گوتی: تو خوا پیم بلی.. گوتم: به هزی
 گیرابوونی دوعا و پارانه وه کانت به دوا ی تودا گه پام.. گوتی: من به
 پیاویکی باشت ده زانم، خودا خه لکیکی باشی هه یه که ته نها بؤ
 خوشه ویستانی خوی ناشکرایان ده کات و ده یانناسینی..

پاشان گوتی: ده توانی که میک چاوه پیم بکه ییت چونکه هندی
 نویژی دوتینیم ماوه بیانکه م؟ گوتم: مالی فوزه یل نزیکه ده چین
 لهوی بیانکه.. گوتی: نا نیرم پی خوشتره، فه رمانی خودا نابی
 دوا بخری.. نیتر چووه مزگه و ته وه و هر سه رگه رمی نویژکردن بوو تا
 نه وهی ده یویست بوی هات، ناوړیکی دایه وه و گوتی: نه بو
 عبدو رحمان هیچ پټویستیبه کت له من داوایه؟ گوتم: بؤ؟ گوتی:

چونکه من دەمەوی بپۆم.. گوتم: بۆ کوئی؟ گوتی: بۆ
 ئاخیرهت.. گوتم: تکایه وا مه که با سوودت لی وه رگرم.. گوتی: تانه و
 کاته ژیان شیرین و خوش بوو که مامه له که تهنه له نیتوان خۆم و
 خودا بوو، که تو پیت زانی بیگومان خه لکی تریش پیی ده زانن،
 منیش پیویستم به وه نییه خه لک پیم بزانن.. ئیتر دوا ی نه م قسانه
 چوه سوژده و له خوا ده پاراپیه وه و ده یگوت: خودایه هه ر ئیستا
 پۆحم بکیشه و بمبه وه لای خۆت... کاتی لی نزیك بوومه وه بینیم
 کۆچی دوا یی کردبوو.. سویند به خوا هه ر کاتی بیرم ده که ویتته وه
 خه م دامده گری و دونیام له به رچاو بچوک ده بیته وه..

به‌شی ده‌یه‌م

تا‌که‌ی بینا‌گایی؟

نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی به‌رگی خوا‌په‌رست و دونیا‌نه‌ویستانت به‌ پ‌واله‌ت پ‌وشیوه و دل‌یشت بینا‌گاییه، به‌ پروکه‌ش خواناسیت و له‌ ناخیشدا ویزان و بۆ‌گه‌نیت، خو‌شه‌ویستی له‌ که‌سێک ناوه‌شیتته‌وه که‌ دل‌ی به‌ دونیا‌وه‌یه، نه‌گه‌ر په‌نجکیشان و جیهادی نه‌فس نه‌بی مرو‌ف نایی به‌ پیاو، نه‌ی دل‌مردوو به‌لینه‌که‌ت له‌ دنیا دروسته‌به‌لام له‌ ئاخیره‌ت مه‌حاله‌، نه‌گه‌ر له‌ سه‌رده‌می لاوتیدا ده‌سپیشخه‌ری ناکه‌یت نه‌وا له‌ جوامیریدا هه‌نگاو بنی و پوو له‌ خوا بکه‌، دوا‌ی موو سپیوون زه‌حمه‌ته‌ چاوپوشین له‌ گونا‌می که‌سی پیر، سه‌رده‌می که‌نجیتیت له‌ غه‌فه‌تدا به‌سه‌ربرد و له‌ سه‌رده‌می پیریشدا بۆ نه‌وه‌ ده‌گریت که‌ که‌مه‌رخه‌م بوویت، نه‌گه‌ر بزانی‌ت چه‌ند تاوانت له‌سه‌ر نووسراوه نه‌وا به‌دریژایی شه‌وان فرمیسکانت ده‌باراند.

پیاویک به‌ زه‌ننونی گوت: هه‌ر کات له‌به‌ر ده‌رگاییه‌ک له‌ ده‌رگا‌کانی خودای گه‌وره‌ ده‌وه‌ستم کیشه‌ و گرفتیکم تووش ده‌بی که‌ دوورم ده‌خاته‌وه له‌ خودا، چی بکه‌م و چاره‌م چیه‌؟

پێی گوت: براكەم، لە بەر دەرگای خوداگەت چەشنی مندالتیکی
بچووك بە لەگەڵ دایکی، هەر کات دایکی لێی بدات زیاتر خۆی پێدا
هەڵدەواسیت و هەر چەند لە خۆی دووربخاتەوێ و ئەو پتر خۆی لێ
نزیك دەخاتەوێ تا ئەوێ دایکی لە ئامیزی دەگریت.

هاورپێی تۆبەکاران بە

ئەو بێناگا، تا کەس گۆییبستی هەوال و بەسەرھاتی پیاوچاکان
دەبیت و شوینپێیان هەلناگریت؟! بێهە هاورپێی تۆبەکاران بەلکو بە
هۆی ئەوانەوێ پێی راست دەدۆزیەوێ، بۆ حالی دوریت لە خودا
بگری، چەشنی تۆ دەبێ زۆر بگری، داوای لیبووردن لە خودا بکە
بەلکو بە خۆزەلیلکردن بۆ خودا شادمان بیت و خەم و پەژارەت لە
دەدا نەمیتێ.

زۆر سەیرە، چەندە سەرزەنشست دەکەین بەلام بۆ تۆ هیچ
سوودیکی نییە، چەندە هاوارت لێ دەکەم و قسە لەگەڵ دلت دەکەم
بەلام نابیستی و گۆی ناگریت، بەکێک لە نیشانەکانی پوو لێ
وەرگێرانی خودا لە بەندە ئەوێ کە دلتیکی مردووی هەبە، هەر بە
دوای خۆشەویستی دنیا و کۆکردنەوێ حەرەمەوێ، بزانی ئەو
بێناگا لە کۆکردنەوێ مال و سامان و بەجیھتشتنی بۆ کەسێکی
بیکەلک لیبوسینەوێت لەگەڵ دەکری. ئەو کاتە تۆ لە باخی گەمە

و یاریت هر نه و ونده ده زانی ده گوتری فلان که س پویشت و
نومیدی که رانه وهی نییه ..

چیرۆکی خوا په رستیک

عه لیلی کورپی نه بو سالح ده گپړننه وه و ده لئ: له چپای (لکام) به
دوای زاهید و خوا په رستاندا ده که رام، پیاوونکم بینی جلکیکسی
پینه کراوی له به ردا بوو، له سه ر گاشه به ر دیک دانیشتیوو و سه یری
زه وی ده کرد، لیم پرسى: یا شیخ نه وه لیره چی ده که ی؟ گوتى:
ته ماشا ده که م و چاودیری ده که م .. گوتم: ته نها هر به ر
له به ر ده مت ده بینم، ته ماشا و چاودیری چی ده که یت؟ گوتى:
ته ماشای خورپه و چرپه کانی دلم ده که م و چاودیری فرمانه کانی
په روره دگام ده که م، بو خاتری خودا نه که ر وازم لئ نه هینى،
به راستى له خوا که مت دابرا ند م و مه شغولت کردم .. گوتم: شتیکم پی
بلی سوودم پی بگه یه نیت .. گوتى: هر که س به ر ده رگا بگری له
خزمه تدا دلسوزتر و دامه زراوتره، هر که س زور یادی تاوانه کانی
بکاته وه زور په شیمانی ده رده بری، هر که سیش پشت به خوا
به ستى و به هوى نه وه وه بی نیاز بی نه وا له ه زاری و نه بوونی
ناترسى ...

پاشان به جی هیشتم و پویشت ..

به شی یازده

خیرا کردن به رمو دنیا

نه ی نه وهی هردهم به دوی دنیا به خیرایی راکه راکه ته، نه گره
 بؤ به ده ستهینانی ناخیرهت هیواش هیواش برپویت نه وا چ سوویدیکی
 هیه هیه؟! سهیره! نه م دنیا به نه وه موو کوسپ و نه گره هیه
 تیدایه، که چی تو هر بؤی غارده دهیت! ..

بزانه، ته من نه مانه ته که چی تو لویتیت له ناپاکیدا و جوامیریت
 له تنبهلی و بیکاریدا فه وتاندوه، ئینجا له پیریشدا ده ست
 ده کهیت به نوزه نوز و گریان و ده لیتیت: ئای ته منم به فیرو
 چوو. ناخر تو نه وه نده ناپاکیت بؤ دنیا ساغ و سه لیمیت و بؤ
 ناخیره تیش نه خووش و ده رده داریت! له ریگای خواناسیدا شه لیت و
 بی هیمه تیت..

نه ی نه و که سه ی له ژیری ژیره وهیت، ته مننت له شه وی غه فله تدا
 به سه ربرد و هاکا زانیت پیری به خه ی گرتیت، به سه ئیتر وازبینه و
 بهر له وهی له دنیا دابریت له گه ل توبه کاران بکه وه و پی خودا
 بگره: ﴿وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ
 مُبِينٍ﴾ (النمل: ۷۵) واته: هیچ شتیك نه له ناسمان و نه له زهوی له

خودا ون نابی، ئەگەر شتێك لای ئێوه بزر بێت و دیار نەبێت ئەوا بە
پێچهوانەوه هەموو شتێك لای خودا ئاشکراوە و لە کتێبێکی پووندا
تۆمارکراوە.

ژنیکی خوا پەرست

زوفنونی میسری دەلی: ژنیکی خواپەرستم بینی، کاتی لێی نزیک
بوومهوه و لێم نزیک بۆوه سلۆی لێکردم و منیش وه لأمم دایهوه،
پێی گوتم: لەکوێوه هاتوویت؟ گوتم: لە کن داناێه کە وینە ی
نییه.. هاوارێکی توندی کرد و پاشان گوتی: هاوار بۆ تۆ، چون
لەگەڵ ئەودا هەستت بە تەنیاویی غەریبی کرد تا بەجێت هێشت؟!
ئاخر ئەو هاوێدەمی غەریبان و پالپشتی لاوازان و گەورە ی
گەورانە! یان چون دلت پێی پیدایت لێی جیابیتهوه؟ بەم قسانە ی
گریاندمی.. گوتی: بۆچی دەگری؟ پێم گوت: دەستت خسته سەر
برینه کەم دە ی زوو چاره سەری بکە.. گوتی: ئەگەر پاستگۆ بوویت
بۆچی گریایت؟ گوتم: بۆ پاستگۆ ناگرییت؟ گوتی: نا... گوتم:
بۆچی؟ گوتی: چونکە گریان پراحتە بۆ دل و ئەو هەش کەموکۆرییه
لای هۆشمەندان.. پێم گوت: شتێکم پێی بلێ خودا سوووم پێی
بگەیهنی.. گوتی: لە شەوقی دیداریدا، خزمەتی خواکەت بکە چونکە
پۆزێکی هەیه تییدا بۆ دۆستهکانی دەرده کەوی، چونکە خودای

گه وره له دنیا جامینکی له خوشه ویستی خوی پیداون، که هرگیز
تینوو نابن.. پاشان دهستی به گریان کرد و دهیگوت: خوداکه م،
گه وره که م، تا چند و تا که ی له خانه یه کدا به جیم دتلی که تپیدا
هاوده میکم دست ناکه وی له سر به لایه که م هاوکاریم بکات؟!!

براکه م:

نه کهر خودا له بهر ده رگا که ی ده ریکردیت بۆ لای ده رگای کی
ده چیت؟! بۆ چ پښکایه ک ده پښت؟ پوو له چ لایه ک ده که یت؟ خوت
به ده رگای خودا مه لواسه، به لکو گه رانه وه که ت به ره می هه بیت و
به چاوی به زه یی بۆت پروانی..

نوری خودایی

پښتکیان (عیسای کورپی مریه م) چوه لای هه وارییه کان، بینی
ته پوتوزاوین و پوو خساریشیان نوری لی ده بارئ، گوتی: نه ی کورانی
ناخبره ت، به هوی نیعمه تی ئیوه وه یه خه لک له خوشیدا ده ژیت..

پرسیار له هه سه نی به سری کرا: نه وه بۆچی نه و که سانه ی
شه و بیداری ده که ن له هه موو که سیك پوو یان جوانتره؟ گوتی:
له گه ل خودای خویان خه لوه تکیشیان کردوه، نه ویش نوری خوی
کردۆته به ریان.

ئبو ماجید دەگێرپتەو و دەلى: من سۆفییەکانم خۆش دەویست،
 پۆژنکیان چوومە مەجلیسیانەو، کە سێکم لەوی بینی هەر حەزت
 دەکرد تەماشای بکەیت، هەر کاتیک گوئی لە مامۆستا و
 قورئانخوینە کە دەبوو یەكسەر دەگریا و دەیگوت: الله الله و فرمیسک
 لە چاوی وشک نە دەبوو. منیش سەیرم پئی هات لەم تەمەنی لاویبەدا
 ئەو هەموو گریان و فرمیسک بارانیدن و ئاهونزولەیه! لە هەندئ
 سۆفیم پرسین، گوتیان: ئەو تۆبەکارە و بەردەوام فرمیسک
 دەبارینئ و زۆر نوێژ دەکات، دلنەرم و بەسۆزە. لەم قسانەدا بووین
 قورئانخوین ئەم ئایەتەى خویند: ﴿فَاذْكُرُونِي اذْكُرْكُمْ﴾ (البقرة:
 ١٥٢). یەكسەر هەستایە سەر پئی و دەیگوت: ئەى خوای گەورەم،
 داماو و بیهوایە ئەو کەسەى جگە لە زیکرى تۆ شتیکی تری لە
 دلدایه، جا لە بوونە وەردا جگە لە تۆ کەس و شتیکی تر هەیه تا یاد
 و زیکرى بکری ئەى خۆشەویستی دلان؟!

جۆرهکانى پیاو

ئەبو علی گوتوویەتى: پیاوان لە پلە و پایەدا چوار جۆرن:
 یەكەم: پیاویك خۆشەویستی و گەورەیی خودا دلئ
 داگیرکردووه، بۆیه تەنھا هەر ئەوی لە یاده و دنیا و ئەو هی تیبدايه
 بیناگایان نەکردووه، خوای گەورە ئەم جۆره پیاوانەى وەها وەسف

کردووه: ﴿رَجَالَ لَّا تُلْهِيمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعًا عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ﴾ (النور: ٣٧). واته: پیاوانیک هه ن، که باززگانی و کرین و فروشتن له یادی خودا بیئاگایان ناکات..

دووهم: پیاویک په یمان و به لئینی به خوا داوه که راستگویانه به دهم بانگه وازه که یه وه بچیت و به ندایه تیی راسته قینه ی بۆ بکات و دلسۆزی ته واوی بۆ رابگه یه نی، ئەمانه ش خودا له قورئاندا به م شیوه یه وه سفی کردوون: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾ (الاحزاب: ٢٣) واته: پیاوانیک هه ن ئەو په یمانه ی به خودایان دا به راستگویییه وه بردیانه سه ر.

سییه م: پیاویک هه موو بوون و شتیکی له پینا و خودایه، له پینا و خودا قسه ده کات و فه رمان ده کات به چاکه و پئگری ده کات له خراپه، خودا به م جوړه وه سفی کردووه: ﴿وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى﴾ (یس: ٢٠) واته: له و سه ری شاره وه پیاویک به خیرایی هات.

چواره م: پیاویک پاز و نه ئینیبه کانی له خوئی و فریشته کان ده شارپته وه و که س ناگای له پاز و نیازی ناو دلی نابی ته نها خودا که ی نه بیت، ئەمه ش خودا به م جوړه وه سفی کردووه: ﴿اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْشَعِرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ

يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ﴿الزمر: ٢٣﴾. واته: خوا (جل جلاله) جوانترین و پیرۆزترین فرمایستی ناردوټه خواره وه که نه م قورئانه یه، (له جوانی د ارشتندا) بابه ته کانی له یه که ده چن، هه ندیک باسیسی به شیوازی جیاواز تیا دا دووباره بوټه وه، جا کارکردی نه م قورئانه نه وه یه که: ته زوو ده هیئت به گیان و پیستی نه و که سانه دا که ترسی په روه ردگاریان له دل و دهر ووندا هه یه، پاشان گیان و پیست و دلایان نهرم و ناماده و چالاک ده بیت بو یادی خوا و خوا په رستی.

کوشی خوشه ویستان

موغیره ی کورپی حه بیب ده لی: گوئیستی کوشی دؤستانی خودا و لالانه وه ی خواناسان بیوم، حه زم ده کرد به چاوی خوم شتیکی وا ببینم، بویه پوم کرده لای مالکی کورپی دینار، چه ند شه ویک به نهینی و بی نه وه ی نه و پی بزانی چاودیریم ده کرد، دوا ی نویژی عیسا ده سنویژه کی ده گرت و دهستی به نویژان ده کرد، جاری وا هه بوو هه موو شه وه که ی به دووباره کردنه وه ی نایه تیک، یان دوو نایه ت به سه رده برد، جاری واش هه بوو قورئانیک زوری ده خویند، کاتی کړنووشی ده برد و کاتی سه لامدانه وه له نویژ

دهات پښه که ی دهگرت و ده یگوشی فرمیسکی لی ده چوړپایه وه،
دواتر به ټاهونزوله وه ده یگوت:

ئهی خوداکم، ئهی ئه و که سهی نه ستوی منت به ده سته و
گوښیستی ناله و چرپه م ده بیت، پیشتو فرمووته: ﴿يُحِبُّهُمْ
وَيُحِبُّونَهُ﴾ (العائده: ٥٤) خو شه ویست دوستی خو ی سزا نادات، لیټ
ده پاریمه وه مووی سپی مالیک له ټاگر قه ده غه بکه، ئهی خودایه،
تو ده زانی کی ئه هلی به ه شته و کی ئه هلی دوزه خ، ده شزانیټ
مالیک ئه هلی کامیانه و کوئی مالی ئه وه... ئیتر به م شیوه یه تا
به ره به یان ده پارایه وه و ده کروزیه وه تا به ده سنوژی عیسا نوژی
به یانی ده کرد.

به شی دوازده

نیتر به سه نهی داماو

نهی داماو، وا ده بینم خودا پووی لی وه رگی پراوی، نهو
 موسپیوونه تاگادارکودنه وه په بق بارگه پیچانه وهت، نیتر خوت
 ناماده که، تاکه ی بیانوو، تاکه ی تهنه لی، تاکه ی بیئاگایی؟! وا
 نازانم پوژی لیپرسینه وه بیانوت هه بی، هیلی په یوه ندیت له گه ل
 په روه دگار چپراوه، مالی داپرانیششت ناوه دانه، هه سته
 ده سپیشخه ری بکه به لکو به توبه کردن قه ره بووی بکه یته وه، ته نها
 کرنوشیک تا به یانی دریزه ی پی بده به لکو له ناگر پزگارت بییت:
 ﴿وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّظِلّٰلُهُمْ بِالْغُدُوِّ
 وَالْاَصَالِ﴾ (الرعد: ١٥) واته: هه رچی له ناسمانه کان و زه ویدا هه یه،
 له سه ر په زامه ندی خویان بی، یان به ناچارایی سوژده بق خوی
 به دیهینه ر ده بن هاوی لکه ل سیبه ره کانیاندا له به ره به یان و
 ده مه و نیواراندا.

حالی نه وانته یادی خوا ده کهن

خوشبه ختی بق نهو که سانه که به یادی خودا دلیان ناوه دانه،
 جگه له خودا هیچ شتیکی تر له دلیاندا نییه، نه گه ر دوان یادی نهو

دەكەن، ئەگەر جوولانەو بە فەرمانی وییە، ئەگەر دلخۆش بوون بەهۆی نزیكبوونەو بە لەو، ئەگەر خەمباریش بوون بە هۆی گلەیی ئەمەو بە.. خۆراکیان یاد و زیكری خودای خۆشەویستە، كاتەكانیان بە لالانەو و چپەدو لەگەڵ ئەودا شیرینە، ساتێك بێ ئەو ئارام ناگرن، تاكە وشە یەكیش بە بێ پەزنامەندیی ئەو گۆ ناكەن.

تاقیکردنەووی زانایەکی بەغدايي

لە هەندی سەرچاوەدا هاتوو: پیاویك كە لە زانا و فەقیهانی بەغدا بوو و لە بواری زانست و چاكیدا بەناوبانگ و، شیخێكی گەورە و بەرپێز بوو، بە نیاز بوو سەفەری حەج و سەردانی گۆری پیغەمبەر ﷺ بكات، لەگەڵ چەند قوتابی و هاوڕێیەکی بەرەو شۆینی مەبەست بەرپێ كەوتوون.. لە رێگادا ماندوو دەبن و تووشی (دێر)ێكی مەسیحییەكان دەبن، هاوپی و قوتابیەكانی دەلێن: مامۆستا دەچینه بەر سێبەری ئەو دێرە پشووێك دەدەین تا دنیا تۆزێك فێنك دەبێ ئەوجا بەرپێ دەكەوینەو.. ئەویش دەلێ: چۆنتان پێ خۆشە وا بكەن.. قوتابیەكان دەچنە بەر سێبەری دێرەكە و لە ماندویتییان خەویان لێدەكەوێت... مامۆستا كە یان نانوێت.. شیخ لە دەورووبەری دێرەكە بەدوای ئاو بۆ دەسنوێژ دەگەرپێ، لە پەرچاوی دەكەوێت بە كچێكی بچووكی جوانی چەشنی خۆر، تیری جوانیی

کچه که دده له دلسی شیخ و هموو شتیکی له بیرده باته وه،
 دهموده ست پروو ده کاته ده رگای دیره که و به توندی لئی دده،
 په بهن (پراهیب) ښک دپته دهره وه و پئی ده لئی: تو کیتیت؟ .. نه ویش
 خوی دهناسینئی که زانا و شیخیکی موسلمانانه و خه لکی
 به غدايه .. پراهیبه که ده لئی: چیت ده ویئ نه ی زانای موسلمانان؟ شیخ
 ده لئی: نه و کچه ی تازه له سه ربان دهرکه وت چی تو یه؟ پراهیب:
 کچه، بؤ ده پرسى؟ شیخ: دهمه وی لیم ماره بکه ییت؟ پراهیب: له
 نایینی نیمه وه نه وه پړیپدراو نییه، نه گه ر پړیپدراو بووايه به بی
 پرسى نه و یه کسه ر لیم ماره ده کردی، په یمانم به خوم داوه که سیک
 پئی پازی نه بی لئی ماره نه که م .. به لام نیستا ده چم پئی ده لیم
 نه گه ر پیت پازی بوو لیت ماره ده که م .. شیخ: زور باشه ..

په به نه که ده چیته لای و بابه ته که ی تیده گه یه نی .. کچه که ده لئی:
 باوکه من له سه ر نایینی مه سیحی و نه و له سه ر نایینی نیسلامه چون
 ده بی مه گه ر نه و بیته سه ر نایینی مه سیحی .. پراهیبه که ده لئی: نه ی
 نه گه ر هاته سه ر نایینی تو شووی پی ده که ییت .. کچه که: به لئی .. شیخ
 گوئی له م گفتوگو یه ی باوک و کچه که ده بی، شه ی تانیش هر
 کاره که ی له بهر چاو جوان و شیرین ده کات، هاوپیکانیشی هر و
 نووستون .. شیخ که گوئی له قسه کانیا ن ده بی ده چیته کنیا ن و

دهلئ: پازیم، نهوا ئایینی ئیسلام به لاوه نا و هاتمه سهر ئایینی
 تو.. کچه که دهلئ: نه دی ماره بییه که م چی ده بی؟ وات ده بینم
 پیاویکی هه ژار بیت بۆیه له به رامبه ر ماره بییه که مدا سالتک شوانئیتی
 نه م ره وه به رازهم بۆ بکه .. شیخ دهلئ: پازیم به لام به و مه رجی
 پووی خوتم لی نه شاریته وه، به یانی و ئیواران ده بی ته ماشات
 بکه م.. کچه که: به لئ باش..

شیخ نه و داره سایه ی پی بوو ده ست ده داتی و ره وه به راز
 ده داته پیش خوئی تا بیانله وه پئنی.. هیشتا هاوړیکانیسی
 نووستون، کاتی به ناگا دین به دوی شیخدا ده که پین نایدوزنه وه،
 له راهیبه که یان پرسى، نه ویش ورد و درشتی چیرۆکه که ی بۆ
 گپرانه وه.. کاتی قوتابییه کانی چیرۆکه که یان بیست سه ریان سوپما و
 میشکیان له که لله دا نه ما.. هه بوو بوورایه وه، هه بوو ده ستی به
 گریان کرد، هه بوو ناخ و ئوفی بۆ هه لده کیشا.. هه ستان چونه لای
 شیخه که یان و له پووداوه که یان کۆلییه وه، زۆر نامۆزگارییان کرد و
 خوا و پئغه مبه ریان به بیره ئینایه وه و قورئان و فه رموده یان بۆ
 خویند هیچ سوودی نه بوو، گوتی: لیم که پین، من له و شتانه له ئیوه
 باشتر ده زانم به لام نه وه به لایه که له خواوه بۆم
 هاتوه.. قوتابییه کانی زۆر هه ولیان له که لدا سوودی نه بوو کاتی لئی

بێهێوا بوون بە داخ و خەفەتەو بەرەو سەفەرەکیان چوون و
 حەجیان کرد و گەرانهو...

لە پرسی گەرانهو دا دووبارە چوونەو لای و نامۆژگارییان
 کردەو، بەلام هیچ وەلامی نەبوو، بۆیە دیسان بە خەم و پەژارەو
 بەجێیان هێشت... کاتی هەندیک لە (دین) کە دوور کەوتنەو
 پەشاییەک لە دوورەو بانگیان دەکات، کاتی دەوستن دەبینن
 شیخەکەیانە دوايان کەوتوو، هەر کە دەگاتە کنیان بەکسەر دەلی:
 أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن محمدا رسول الله، دەلی: ئەوا تۆبەم
 کرد و گەرآمەو لای خوا، ئەوێ بەسەریشم هات بە هزی
 تاوانیکەو بوو کە پێشتر کردبووم، خوداش بەو بەلایە سزای
 دام... ئیتر هەمووان زۆر دلخۆش دەبن و دەگەرینەو بەغدا و
 شیخیش لە جاران زیاتر سەرگەرمی خواپەرستی و زانست دەبی.

پۆژیکیان لە مالی شیخ قوتابییەکان دەرس دەخوینن ژنیەک لە
 دەرگا دەدا، کە دەرگای لی دەکەنەو و لیتی دەپرسن: چیت دەوی؟
 دەلی: شیخ دەوی... پێی بلین: کچی فلان پامیب هاتوو لەسەر
 دەستت موسلمان ببیت... دیتە ژورەو لای شیخ و دەلی: یا شیخ
 هاتووم لەسەر دەستت موسلمان بێم... شیخ دەلی: ئەمە چۆن پوویدا
 و چیرۆکەکەت چیبە؟ دەلی: کاتی تۆ پۆیشتی نووستم و لە خەوند

عه‌لی کورپی ئەبو تالیبم دیت دەیگوت: جگە لە ئایینی محمد هیچ ئایینیکی تر پرەوا نییه.. سێ جار ئەمە ی گوت، خوای گەورە بە خۆپای بە هۆی پیاوچاکێک لە پیاوچاکەکانی تاقیت ناکاتەوہ.. ئەوا ئیستا منیش هاتوومە لات و دەلیم: أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن محمدا رسول الله...

شیخ زۆر بەمە دلخۆش دەبی که خودا هیدایەتی داوہ بۆ ئیسلام و ھەر لەوی بە پیتی شەری خوا مارە ی دەکات..

لە بارە ی ئەو تاوانە ی شیخ کردبووی لێ دەپرسن، دەلی: من بە کۆلانیکدا دەپۆیشتم پیاویکی مەسیحی هاتە لام و خۆی پێوہ ھەلواسیم.. منیش گوتم: لیم دوورکەوہ نەفرەتی خودات لێ بیت.. گوتی: بۆچی؟ گوتم: من لە تۆ باشترم.. گوتی: چووزانی تۆ لە من باشتریت؟ تۆ دەزانی چی لە کن خودا ھە یە تا ئەم قسە یە بکەیت؟ دواتر زانیمەوہ کہ کابرای مەسیحی موسلمان بووہ و ئایینی ئیسلامی بە جوانی جیبە جی کردووہ.. خوداش لە سەر ئەوہ سزای دام ھەر وہ ک بینیتان..

بەشی دوازدە

موسپیپوون ناگادارکردنەوویە

ئەي كۆمەلەي تۆبەكاران، وەرن با بگيرين، ئەمە پرسە و ماتەمینی خەمەكانە، وەرن با ئەسرين بيارينين و سكالای دابيران بکەين بەلکو وەکو جاران سەردەمی ويسال و بەيەگگەيشتن بگەرپتەو، ئەم موسپیپوونە ناگادارکردنەوویە.. ئەي ئەو کەسەي هەر لە دواوہ بوويت تا پير بوويت، وا کاروان پۆيشت.. ئەي سەرلێشيواو و سەرگەردان، بە پۆژ خەريکی دونيا و پارە پەيداکردنيت و بە شەویش لە خەوی قولدايت، بە پاستی ئەمە دۆراندن و زيانکی ناشکرا و ديارە کە تەمەنی گەنجیتيت بپوا و هيچ قازانج نەکەيت، بە دلنياييەوہ لە پيريشدا بەشت هەر دۆران و زيانە.. هيو و ناواتی زۆر و دوورت هەيە، کەچی پەنگە ئیستا کفنت بۆ نامادە کرايیت.. لە کەناری تەو بەدا بوەستە چونکە دەريای تاوان لافاوہ و دەتبات، بە هاری لاویتی خۆت بە خەساردا و لە سەرپيچي خوادا نقوم بوويت، لە کاتی هاتنی پيريشدا لەوہی رابرد پەشیمان بوويتەوہ، ئەگەر تەو بەي پاستەقینە نەکەيت لە پەحمەتی خودا بيبەشيت..

نامۆزگارییه کی حەسەنی بەسری

لە حەسەنی بەسرییەوه گێڕدراوه تەوه که گوتوو یەتی: ئە ی
 بنیادەم، دۆنیا و دواپۆژت هەیه، باوی دۆنیات مەده بەسەر
 دواپۆژت، سویند بە خوا خەڵکانێکم بینی باوی دۆنیا یان دا بەسەر
 دواپۆژیان لە ناوچوون و پێسووا بوون ئیتر ئابروویان چوو... ئە ی
 بنیادەم، دۆنیات بە ئاخیرەت بفرۆشه هەردوکیان دەبەیتەوه،
 ئاخیرەتت بە دۆنیا مەفرۆشه چونکه هەردوکیان دەدۆرینیت... ئە ی
 بنیادەم، بە خۆشی و ناخۆشیی دۆنیا فیریو مەخۆ ئەگەر خێری
 ئاخیرەتت مسۆگەر بوو، خۆشیی دۆنیا چ سوودیکت پێ دەگەیتەنی
 ئەگەر لە خێری ئاخیرەت بێبەش بوویت؟! ئە ی بنیادەم، دۆنیا
 وەکو پستی سوارییەك وایە ئەگەر سواری پستی بوویت هەڵتدەگێ
 و ئەگەریش هەڵت گرت دەتکوژی... ئە ی بنیادەم، تۆ بە کار و
 کردەوه کانت بە سترایتەوه و پۆژی مردنیششت دیت و دەچیتەوه
 بەردەم پەرەدگارت، بۆیه لەوهی لە بەر دەستتە شتیك هەلگرە بۆ
 داهاوتوت، لە کاتی مردنت خێر و چاکە کانت بە کەلکت دین... ئە ی
 بنیادەم، دلّت مەبەستەوه بە دۆنیا، چونکه دۆنیا خراپترین شتیكە
 بۆ دل پێوه بەستن، ئەوه ندهت لە سامانی دۆنیا بەسە تا پێی بژی و
 بگەیتە مەنزل.

بہنشی چوارده

تویشووی سہفہریکی دوور نامادہ بکہ

ئہی ئہ و کہسہی لہ گومراییدا بی پینیشاندہر و بی تویشوو
سہرگہردانیت، کہی بہناگا دیتتہوہ و دہسبہرداری کۆکردنہوہی
دینار و دراو دہبیت، یم بلی: کہی بہخہہر دیتت؟

بزانہ رابردووی لاویتی ناگہریتتہوہ، مالویران چون بہ بی تویشوو
بہرہ و سہفہری ناخیرت ئوغر دہکہیت؟! ئہگہر نامادہ کارییت بؤ
سہفہری ناخیرت نہ کرد و نہ خوش کہوتیت، خہلک سہری لیدایت و
توانای پہفتارکردنت لہ و مال و مولکہ نہ ما کہ کۆتکردۆتہوہ و داخ و
حہسرت جہرگی لہت لہت کردیت و فریشتہی مہرگ ہاتہ سہرت و
پۆحی کیشایت، خستیانتہ ناو تابووت و شوپی ناو گوپی تہنگیان
کردیتتہوہ، ئہ و کات قورپہسہری و مالویرانی پووت تی دہکات.. بؤیہ
تا کاتت بہ دہستہوہ ماوہ مالی تاعہت و خواپہرستی ناوہدان
بکہوہ و پوو لہ خوا بکہ، چونکہ کالای تاوان ہمیشہ مایہی زیان و
خہسارہتہ: ﴿كُلَّمَا بَلَ تَحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ (۲۰) وَتَذُرُونَ الْآخِرَةَ (۲۱)﴾
(القیامہ: ۲۰-۲۱) واتہ: نہخیر، وانیبہ (زیندووکردنہوہ و
لیپرسینہوہ ہہر دہبیت) دیارہ ئیوہ ہہر ئہم دنیاہتان خوش

ده ویت که به په له به سهر ده چیت. قیامت و به هشت پشنگوی
ده خن و وازی لیده هینن.

گورانی پوژگار

موحه ممدی کورپی غه سال گه وره و دادوهری کووفه ده لئ: له
پوژنی جه ژنی قورباندا چوممه کن دایکم، پیریژنیکی له لا بوو
جلوبه رگینکی کون و شپی له به ربوو، زمانیکی ته پ و پاراوی هه بوو،
به دایکم گوت: نه مه کییه؟ گوتی: عانیه ی پورته " دایکی
جه عفری به رمه کیی وه زیری هارونه ره شیده.. منیش سلوم لیکرد و
نه ویش سلوی لیکردم، له بارودوخیم پرسى و پیم گوت: دنیا وای
به سهر هینایت که ده بیینی؟ گوتی: به لئ کوره که م، دنیا مان به
خواستن وه رگرتبوو که دواتر لئی وه رگرتینه وه.. گوتم: هه ندیک
باسی خۆتم بۆ بکه.. گوتی: شتیکت پی ده لیم ئیتر نه مه بکه پیوه ر
بۆ نه وانی تریش، سی سال له مه و به ر له پوژنیکی جه ژنی وه کو نه مپو
چوار سته که نیزه کی جوانی خزمه تکارم له به رده ستدا بوو، که چی
هیشتا نارازی بووم و پیم و ابوو کوره که م خراب و نازارده ره، ته نها
بۆ قوربانیکردن هه زار مه پ و سی سه د گای بۆ ناردم، نه مه بیجگه له
جلوبه رگ و جوانکاری.. که چی نه مپو وا هاتووم بۆ لای ئیوه داوای
دوو پیسته ی مه پ ده که م بیکه مه به رگی پوژ و شهوم.. ئیتر نه م

قسانە و ئەو دۆخەى تێیدا دیتم خەمبارى كردم و گریانم بۆى هات،
بۆیه ئەو چەند دینارەى پێم بوو دامى.

براگەم:

سەیرى حال و بارى دونیا بکە چۆن دەگۆرێ و چۆن خۆشیی و
نیعمەتەکانى نامێنن، لەخۆبایی و هەڵخەڵەتاو ئەو کەسەى فریوى
پى بخوات، بەختە وەریش ئەو کەسەى عەیب و نەنگیەکانى ببینى
ولێى رابکات، موسیبەتەکانى دونیاش چەند جۆرێکن: هەیه بە هۆى
مال و منداڵ تووشى بە لادەبى و هەشە بە دوورخستەوه و
دەرکردن لە ئیسلام گرفتار دەبى.

بەشی پازدە

تاوان دەکەیت و پەشیمان نابیتەوه

ئەو ئەو کەسە تاوان و گوناھ دەکەیت و تەوبە ناکەیت، چەند تاوانت لەسەر نووسراوه؟! واوەیلا بۆ تۆ، واز لە هیوا و ئاواتی درۆیینە بێنە، داوای چاکبوونت لێ دەکەین و تۆش ناگەریتەوه و ھەر لەسەر گوناھ بەردەوامیت.

لە ھەسەنی بەسرییەوه گێردراوەتەوه کە گوتوویتەتی: بە خەڵکانێک گەشتووم کە ھەیانبوو پەنجە ساڵ لەسەر جیگا نەنووستوو و ھەرگیز فەرمانی بە خێزانەکەیی نەکردوو چێشتی بۆ ئامادە بکات، ھەمیشە لەسەر زەوی پالکەوتوو و بە ھیچ شتیکی دنیا دڵخۆش نەبوو، بە لەدەستدانی ھیچ شتیکی دنیا دلتەنگ نەدەبوون و دنیایان لە لاوە کوئە و خۆلە بێنرخ بوو کە ئێو بەسەریدا دەپۆن، ھەیانبوو زۆر بەسەختی دەژیا و مائی ھەلانیش بە تەنیشتیەوه بوو، دەیانگوت: بۆ شتیکی لەو مائە ھەلناگری بێخۆیت؟! دەیگوت: نەخێر، سویند بە خوا دەترسم ئەگەر شتیکم ھەلگرت ببیتە ھۆی تیکچوونی دل و دینم.

زوهدی سه‌لمانی فارسی

له سه‌لمانی فارسییه‌وه گێڤدراوه‌ته‌وه که ژنیکی له هۆزی کینده
 ماره‌کرد به ناوی (صواب) که گواستییه‌وه له‌به‌ر ده‌رگای مال
 وه‌ستا و بانگی کرد نه‌ویش وه‌لامی نه‌دایه‌وه، پتی گوت: هیی
 نه‌توو، لالیت یان که‌ریت؟! نابستی؟ ژنه‌که: نه‌ی هاوه‌لی
 پیغه‌مبه‌ر نه‌ لالم و نه‌ که‌ر، به‌لام بووک شه‌رم ده‌کات قسه
 بکات..سه‌لمان ده‌چیتته ژوور ده‌بینی به‌ په‌رده و په‌ر و ئاوریشم
 رازاوه‌ته‌وه..ده‌لی: کچی، نه‌م ماله‌ی تو چوارده‌ور دراوه‌ و
 داتپۆشیوه یان که‌عبه هاتۆته کینده‌وه؟! ژنه‌که: نه‌ی هاوه‌لی
 پیغه‌مبه‌ر، بووک هه‌زی له مالی رازاوه‌یه..سه‌لمان سه‌ری به‌رز
 ده‌کاته‌وه ده‌بینی چه‌ند خزمه‌تکارێک ئاو و خواردنیان بۆ هیناوه و
 له‌سه‌ر سه‌ری وه‌ستاون..ده‌لی: نه‌وه‌موو خۆشگوزه‌رانی و
 بایه‌خدا نه‌ به‌ دنیا له‌گه‌ل زوه‌د و دونیا نه‌ویستی تیک
 ناکاته‌وه..ژنه‌که ده‌لی: نه‌ی هاوه‌لی پیغه‌مبه‌ر نه‌وا تو‌م کرده
 شایه‌ت له‌سه‌ر نه‌وه‌ی هه‌موو که‌لوپه‌لی ناو ماله‌که له‌پیتناو خودا
 سه‌ده‌قه‌یه و سه‌رجه‌م به‌نده‌کانیش له‌پیتناوی خودا ئازادن..چاکه و
 باشیی تو بۆ من به‌سه‌ و کاروباری مال و گوزه‌رانیش له‌سه‌ر من.
 سه‌لمانیش ده‌لی: خودا په‌حمت پی بکات و یارمه‌تیت بدات.

به‌شی سازده

له خه‌وی بیئاگایی بیدار بیه‌وه

نه‌ی بیئاگا له چاره‌نووسی خۆت، نه‌ی که‌مترخه‌م، خه‌لکی
 خاوه‌ن ئیراده‌هه‌موو پیشت که‌وتن که‌چی تو هیشتا هه‌ر له‌ده‌ریای
 غه‌فله‌ت مه‌له‌ده‌که‌یت، له‌به‌ر ده‌رگای خودا به‌په‌شیمانیه‌وه
 بوه‌سته، سه‌ری کز و زه‌لیلت دانه‌وینه و بلی: من سته‌مکارم، له
 به‌ره‌به‌یانه‌کاندا بانگ رادی‌ره و تاوانباری خۆت پراگه‌یه‌نه و داوای
 سۆز و به‌زه‌یی خودا بکه، تیکه‌لی تۆبه‌کاران به و برۆ ریزی
 نه‌وانه‌وه، بنالینه و با‌ناه و نزوله‌ت بگاته که‌شکه‌شانی ئاسمان و
 نه‌سرین ببارینه، له‌تاریکایی شه‌ودا هه‌سته‌وه و له‌خودا پیاپۆه،
 به‌ته‌ویه‌وه بچۆ به‌ر ده‌رگای، نه‌وه‌ی له‌ته‌مه‌نت پۆیشتووه
 قه‌ره‌بووی بکه‌وه، واز له‌گه‌مه و یاری بینه، نه‌گه‌ر خوازیاری
 ناخیره‌تیت دونیا سیّ به‌سیّ ته‌لاق بده.

نه‌ی خه‌وخۆش و خه‌وتوو به‌دریژیی شه‌و، هارپۆکانت و خه‌لک
 هه‌موو پۆیشتن تۆش هیشتا هه‌ر خه‌وتوویت و بیدار نه‌بوویته‌وه.

وریاکردنه وه

نیاسی کوپی قه تاده گه وره ی بنه ماله که ی بوو، پوژتکیان موویه کی سپی له پشیدا بینی، گوتی: نه ی خودایه په نات پی ده گرم له شتی له ناکاو، وا ده بینم مردن داوام ده کات و له دهستی قوتارم نابی... پاشان چوو له لای بنه ماله که ی و پیی گوتن: نه ی به نی سه عد گه نجیتی خۆم به ئیوه به خشی، ئیوه ش پیریتی خۆم پی بیه خشن... ئیتر چوو ماله وه و تا مرد هر هر خه ریکی خواپه رستی بوو.

ناموژگاری

له حه سه نی به سربیه وه گێردراوه ته وه که گوتوو یه تی: نه ی مروّف، په راوی کرده وه کانت هاتۆته خواره وه و دوو فریشته ی به پیزت پی سپێردراون، یه کیکیان له لای راست و نه ویترا لای چه پت، نه وه ی لای راست چاکه کانت ده نووسی و نه وه ی چه پیشت خراپه کانت ده نووسی. چیت گه ره که بیکه، که م یان زۆر تا نه و کاته ی دنیا به جی دئی، نه و دم په راوی کرده وه کانت ده پێچرته وه و به ملته وه ده کری، که پوژی قیامهت داهات ده رده هینری و پیت ده گوتی: ﴿اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الاسراء: ۱۴) واته: ده ی نامه ی کرده وه کانت بخوینه ره وه

و ته ماشای بکه، نه مړو هر خوت بریار بده و حساب بو خوت بکه
(شایسته ی چ جوړه پاداشتیکی؟!)

خوت له خوت پیرسه وه

براکه م، له دادپه روهری خواوه یه که خوتی کردوته به پیرس و
موحاسیبی خودی خوت.

نه ی بنیاده م، بزانه که به تهنیا دهریت، به تهنیا ده چیته ناو
گوره وه، به تهنیا زیندوو ده بیته وه، هر به تهنیا لپرسینه وه
له گه لدا ده کریت..

نه ی بنیاده م، نه گه ر هه موو خه لک گوپراه لئ خودایان کرد و تو
سه ریچیت کرد نه و نه و گوپراه لئیه ی نه وان هیچ سوودیکی بو تو
نییه.

نیبراهیمی کوری نه ده م تووشی پیاویک بو، کابرا لئی پرسى:
حال و بارت چونه نه بو نیسحاق؟ له وه لامدا نیبراهیم کوری نه ده م
گوتی:

فلا دیننا ببقی و لا ما نرقع

و جاد بدنیاه لما یتوقع

نرقع دنیا نا بتمزیق دیننا

فطوبی لعبد لاثر الله ربه

به دراندن و پارچه پارچه کردنی دینه که مان دنیا که مان
پینه و په پۆ ده که یین، که چی نه دینه که مان بۆ ده مینیتته وه نه نه وه ی
پینه ی ده که یین.. خۆشی و به خته وه ری بۆ به نده یه که که باوی خودای
به سهر هه موو شتی کدا و دنیای کرده قوریانی چاره نووس و
دوا پۆزی.

وریابه باوی دنیا نه دهیت به سهر دوا پۆزه وه

عه ونی کوری عبداللآ ده یگوت: هاوار بۆ خۆم چۆن بیتاگا ده بم و
خودا لیم بیتاگا نابیی، چۆن تام و چیژ له زیان وه رده گرم و پۆزی
دژوار له دوامه وه یه؟! چۆن ده سپیشخه ری به کار و کرده وه ی چاک
ناکه م و نازانم که ی نه جه لمه؟! چۆن به دنیا که یفخۆش ده بم و حال
و بارم تییدا به رده وام نابیی، یان چۆن باوی دنیا ده ده م به سهر
قیامه ت له کاتی کدا نه وه ی بهر له من دنیای هه لبژاردوه هه ر دنیا
زیانی پیگه یاندوه؟! چۆن به دوا ی دنیا پراکه پراکه ده بی له
کاتی کدا نیشته جیبوون و نه مریم له شوینیکی تره؟! چۆن پی
سه رسام ده بم له کاتی کدا نه و مانه وه ی بۆ نییه و لیم داده بپری؟!
چۆن هه میسه خه مبار نابم له کاتی کدا نازانم له سهر تاوانه کانم چیم
پی ده کری؟!!

مالی پیغه مبهردا ﷺ

له حه زره تی عائیشه گیزدراوه ته وه که گوتوویه تی: جاری وا هه بووه
چل شه و له مالی پیغه مبهردا ﷺ نه چرا و نه ناگر هه لئه ده کران.. پرسیان:
ئهی به چی ده ژیان؟ ده یگوت: به ناو و خورما..

دونیانه ویستی

هاوسه ری یووسفی کورپی نیسباط ده گیزدراوه و ده لئی: یووسف
پئی گوتم: سی شتم له خودا گه ره که.. گوتم: ئه و شتانه چین؟
گوتی: حه ز ده که م که مردم هیچم نه بی، قه رزار نه بم، گوشت به سه ر
نیسکه وه نه بی.. خودا هه مو ئه وان هی پیدا، له کاتی نه خو ش
که و تنیدا پئی گوتم: هیچ شتیکت له کن ماوه بو خه رچی؟ گوتم:
نا.. گوتی: چ شتیکت ده وی؟ گوتم: ئه و گوزه یه بیه بازار و
بیفرۆشه.. گوتی: ئه گه ر ئه وه م کرد ئاشکرا ده بین و خه لک ده لئین
له بهر پیویستی فرۆشتوویانه..

مه پیکمان هه بوو به دیاری بویان هی نابووین.. بردییه بازار و به ۱۰
درهم فرۆشتی.. پئی گوتم: یه ک درهم بو بونخو شکردنی تهر م و
کفنه که م به یله وه و ئه ویتری بیه خشه..

نیتر مرد و هیچی له پاش به جی نه ما ته نها ئه و درهمه نه بی که
بو بونخو شکردنی تهر مه که ی به لاوهم نابوو..

به شى جه فده

ماره ییى ناخیرهت که مه

براکه م:

ته نها که سی دؤراو ناخیرهت به دونیا ده گورپته وه، نه که بیت
هؤگری شتیک بییت که به جیی دلیت و پاشان سه رگه ردان
بمینیته وه.. هاورپی خواناسی، هاورپی راسته قینه یه، هاورپی تاوان
و سه ریچی بی ئه مه که، ماره ییى ناخیرهت که م و ئاسانه، ته نها
دلئیکی خاوین و دلسۆز و زمانیکی به زیگری گره که، نه که ر دل و
زمانت له سه ر خواناسی جیگیر بوو ئه وازانه تو ری راستت گرتووه
و به رده وام به ..

زوننونی میسری ده ئی: له که ناراوئکدا لایکی په نگزه ردم بینى،
نور له پوی ده دره شایه وه و شوینه واری خوشه ویستی و هؤگری
خودام تییدا ههست پی کرد، سلوم لیکرد و لیم پرسى: نیشانه ی
خوشه ویستی چییه؟ گوتی: په رته وازه بوون له ولات، گوینه دان به
خه لک، خه له خو حه رامکردن، بالیفیکی به ردین.

حەقیقەتی خۆشەویستی

(أبو بكر الوراق) دەلی: حەقیقەتی خۆشەویستی ئەو یە لە هەموو حال و بارێکدا خۆشەویستە کە ت لە بەر چار بێت، چونکە سەرقالبۆون بە غەیری ئەو ونبوون وشاردنهوهی خۆشەویستە، بنچینهی خۆشەویستییشتە سلیمبوون و یەقینە.. ئەو ی ئەم سیفە تانە ی هەبێ دەگاتە پلە ی خواناسان و شوینی بە هەشتی خودایە.

أُجِبُ الصَّالِحِينَ وَ لَسْتُ مِنْهُمْ وَأَطْلُبُ أَنْ أُنَالَ بِهِمْ شَفَاعَةَ
وَأَكْرَهُ مَنْ بَضَاعَتَهُ الْمَعَاصِي وَ لَوْ كُنَّا سِوَاءَ فِي الْبِضَاعَةِ

ئەگەرچی لەوانیش نیم بەلام پیاوچاگانم خۆش دەوی و خوازیارم بە هۆی ئەوانەو بەکومە بەر شەفاعەتی خوداوە، رقم لەو کەسانە یە کالایان سەرپنجییە ئەگەرچی لە کالادا هەردوو کمان وەکو یە کین..

بهشی ههژده

دیلى غهفلەت

ئەى دىلى چنگى غهفلەت، ئەى ژىركە وتوى سەرمەستىي
 مۆلەتى خودا، ئەى پەيمانشكىن، بىروانە پەيمانەت لەگەل كىدا
 بەستوو، نۆربەى تەمەنت پۆيشتوو، كەچى تۆ هیشتا هەر
 بىروپيانوو دىنيتەوه.. ئەى ئەو كەسەى داواى خۆپزگار كردنت لى
 دەكرى و تۆش هەر تەنبەلى دەكەيت، چىيە ئەم ساردوسپرى و
 سستىيە؟! وا تەمەنت بەرەو خوارە و نزيكى گۆر دەبىتەوه.

سپلهيى

دەولەمەندىك هەبوو نۆر سوپاسگوزارى خودا بوو، ماوہ يەك
 تىپەپى لەخۆبايى بوو و پوى كرده سەرىپچى و بىفەرمانىي خودا،
 بەلام حال و بارى هەروەك خۆى ما و بەخششى خودا بۆى هەر
 بەردەوام بوو.. پۆژىك گوتى: ئەى خودايە، گۆپرايەلى و خواپەرستىم
 وەكو جارەن نەما و گۆپام، بەلام تۆ هەر بەخششەكانت بۆم
 بەردەوام بوون!!.. دەنگىكى هاتە گوى كە دەيگوت: ئەى فلان،
 پۆژانى ويسال و پەيوەندى لاي ئىمە پىز و حورمەتى هەيە، ئىمە
 پاراستوومانە بەلام ئەو تۆى فەرامۆشت كردوو.

نامۆزگاریی حاتیمی ئەسەم

پیاویك بە حاتیمی ئەسەمی گوت: بە نیازی سەفەری حەجم، نامۆزگارییەكم بکه... حاتیم پیتی گوت: براکەم، ئەگەر هاو دەمت ویست ئەوا قورئان بکه هاو دەمی خۆت، ئەگەر هاو پیت ویست فریشتەکان بکه هاو پیت، ئەگەر خۆشەویستت ویست ئەوا خودا ناگای لە دلی خۆشەویستەکانییەتی، ئەگەر تویشووت ویست ئەوا یەقین بە خوای گەرە باشتەین تویشووه.

ژنە خوا پەرسیتیک

ئەسەمی دەلی: بە بیاباندا دەرویشتم، ژنیکم دیت لە جوانیدا دەتگوت مانگی چوار دەیه، لیتی نزیك بوومەوه و سلأوم لیتی کرد و ئەویش بە جوانی وه لآمی دامەوه، پاشان گوتم: ئەی ژن، هەمووم بە هەمووت سەرقالە! گوتی: هەمووم بە هەمووت پیشکەش!! بەلام ئەگەر بە جوانیی من سەرسامیت تەماشایەکی دواوهی خۆت بکه لە من جوانتر دەبینی... تەماشای دواوهی خۆم کرد کەسم نەبینی... ئیتر هاواری بە سەرمدا کرد و گوتی: بپۆ لیم دوورکەوه ئەی بیکاری بیكەك، کە لە دوورەوه تۆم بینی وام دانا کە عارف بیت نەك عاشق، لافی خۆشەویستیم لی دە دەیت و تەماشای غەیری من دەکەیت و هیشتاش دەستیشت نەگە یشتۆتە من.

پاشان پشتی تیکردم و پووی کرده ناسمان و هاواری کرد:
 خودایه، ناره زووی ویسال دهر به دهری کردم ناخ ناخ، ترسی داپران
 بیزاری کردم، ناخ له داپرانی بهر له به یه کگه یشتن، حالی من وه کو
 بازگانیکه که شتیبه که ی نقووم بووییت پاشان خوئی پزگار بییت
 به لام سرگره ردان بییت و پی ون بکات..

بەشی نۆزده

باشترین ئومەت

براگەم:

خۆش بە حالی ئەو کەسانەى کە خودا بە نزیك خستنهوه له
خۆى بەهره‌مەندی کردوون و له خورپەى وه‌سوه‌سه و دلە‌کرمى
دووړى خستوونه‌ته‌وه، هەریمى دلایانى له تۆز و خۆلى ئاره‌نووېازى
پاراستووه، ئەوانیش فەرمانى ئەویان قەبوول کردووه و له‌سه‌ر‌سه‌ر
و چاویان داناوه، بە کار و کرده‌وه‌کانیان تۆیشوویان بۆ سه‌فه‌رى
مه‌رگ و تاریکایى گۆر پێش خستووه، خوداش به‌رگى په‌زامه‌ندى
له‌به‌رکردوون و به‌ ناوى خۆشه‌ویستانى ژیر بانگى کردوون: ﴿كُنْتُمْ
خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾ (ال عمران: ۱۱۰) واتە: ئێوه‌ باشترین
ئوممه‌تیکن کە بۆ خەلك نێردراون.

خواپه‌رستى خواناسیك

ئەبو ئیسحاقى جەبەلى دەلى: چوومه لای عەلىی كۆړى
عه‌بدولحه‌میدى غزائرى، سه‌رنجم دایى جوانترین په‌رستش و
به‌ندایه‌تى بۆ خودا ده‌کات، شه‌و و پۆژ سه‌رگه‌رمى خواپه‌رستى و
نویژ بوو، چاوه‌پیم کرد لى ببیته‌وه به‌لام به‌رده‌ست نه‌بوو، پیم

گوت: دایک و باوک و کہ سوکار و ولات و مال و مندالمان
 به جیہیشتووه و ہاتوین بۆ لای تو، ئەگەر کہ میك کاتمان بۆ
 تەرخان بکہیت و بہو زانستہی خودا پیتی داویت ہەندی قسەمان بۆ
 بکہیت.. گوتی: دو عای شیخ (سری السقطی) پیاوچاکم بۆ گیرا
 بوو، جارێکیان چووہمە کنی و لە دەرگام دا، بەر لەوہی دەست بہ
 موناجات و لالانہوہ لە خودا بکات گویم لۆ بوو دەیگوت: خودایە ہەر
 کہ سیک ہات و لە موناجاتی تو مەشغولی کردم خۆت مەشغولی بکہ و
 لە منی دوور بخوہ..

کہ گەر پاموہ خودا ئەو چاکە یە لە گەلمدا کرد و مەشغولی نوێژ و
 زیگری خۆی کردم، بۆیە ہەر شتیکی دەیکەم بہ ہۆی بەرہ کہتی
 ئەو شیخوہ یە..

ئەبو ئیسحاق دەلی: مەستم کرد قسەکانی لە دلێکی خەمبار و
 پەژارە یەکی شاراووہ دەردەچی و چاوانیشی فرمیسیکیان
 دەباراند..

پەشی بیست

پاکیوونەوێ لە تاوانەکان

براگەم:

چلک و پۆخلی تاوانەکان بە ئاوی فرمیسکەکانت بشۆ، هیچ
کەس لە دوکەلی سەرپێچی و تاوان پزگاری نابێ مەگەر کەسێک لە
تەوبەکردن و کاری چاکە دەستوبرد بکات، ساتێک دڵت بیدار بکەوێ
بەلکو بە گریه و زاری ئامۆزگاری بەخۆدیتەوێ.. من چەندە
ئامۆزگارێت بۆ دەخوینمەوێ کە چی پێناچی تۆ گوێ بگریت!

بەلام پۆژی سەرپێچی چ پۆژیکی بەدبەختییە! پۆژی تاعەتیش چ
پۆژیکی ئاسوودەییە! واوەیلا بۆ تۆ، هاوپیەتی تۆبەکاران بکە و
پەيامەکانت بۆ خۆشەویست نوێ بکەوێ، چرای تەقوا پێگات بۆ
پۆشن دەکاتەوێ، تاریکایی غەفلەت چەند پەر لە کۆسپ و
تەگەرەییە!.. هاوار بۆ تۆ ئەم داماو، بۆ مردنی دڵ و کویریوونی
بینایی و نۆری بەر بەرستەکان بگری.. ئەگەر زەمانە و موسپیوون
و لاوازی ئامۆزگارێت نەکەن ئیتر تۆ چی دەکەیت؟ بۆ خاتری خودا
براگانم بەر لە هاتنی پۆژی لێپرسینەوێ زوو تەوبە بکەن و بەخۆتاندا
وەرنەوێ.

نهینیه کانی نویژ

بؤ یوسفی کوپی عاسیم باس کرا که حاتیمی نه سم له باره ی
زوه و دلسوزیه وه قسه بؤ خه لک ده کات، یوسف به هاوړپیکانی
گوت: وهرن با بچین له باره ی نویژه وه پرسپاری لئ بکه یین..

چوونه لای حاتیم و یوسف گوتی: حاتیم هاتوین له باره ی
نویژه وه پرسپارت لئ بکه یین.. گوتی: له باره ی چپی نویژه وه لیم
ده پرسپی: له باره ی زانینیه وه، یان له باره ی ئادابیه وه؟

یوسف ئاوړی له هاوړپیکه کانی دایه وه و گوتی: نه وه ی نیمه
له باره ی پرسپار کردنه وه نه مانده زانی ئه و بوی
راستکردینه وه! پاشان به حاتیمی گوت: با به ئادابه کانی ده ست پی
بکه یین.. حاتیم پیی گوتن: به فرمان ه لده ستی و به چاوه پتی
پاداشت ده پویت و به سوننه ت ده چپته ناویه وه و به مه زکردن الله
اکبر ده که ییت و به ته پتیل قورئان ده خوینی و به خشوع
ده چه میتته وه و به ملکه چی کړنووش ده به ییت و به ئارامی
ه لده سیتته وه و به نیازپاکی ته حییات ده خوینی و به په رحمت
سه لام ده ده یته وه..

یوسف گوتی: ئه وه ئادابه کانی بوو، نه ی زانینه که ی چییه؟
 گوتی: نه گه ر بؤی هه ستایت بزانه که خودا پووی له تویه توش
 پووی دلتی تی بکه، له دلّه وه باوه پرت وایی که ئه و لیت نزیکه و
 توانای به سه رته وه هه یه، که نووشتایتته وه ئومیدی قیت بوونه وه ت
 نه بی، که قیت بووینته وه ش به ته مای ئه وه نه بیت کرنوش به ریت،
 که کرنوشیشت برد به هیوا مه به هه ستیتته وه، وا بیته به رچاوت که
 به هه شت له لای راست و دۆزه خ له لای چه پت و (صراط) له ژیر
 قاچته، نه گه ر به م شیوه یه نویژت کرد نه و تۆ نویژکه ریکی
 ته وایت.. یوسف ئاوپری بۆ لای هاوپییه کانی دایه وه و گوتی: هه ستن
 با بچین ئه و نویژانه دووباره بکه یینه وه که پیشتتر کردوومانن.

به شى بیست و یه ك

تاکه‌ی دواختنی ته‌ویه؟

نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی هر په‌شیمان‌بوونه‌وه دوا ده‌خه‌یت تا پیره‌ده‌بیت، نه‌ی نه‌و که‌سه‌ی له بیټا‌گاییدا پوژانی که‌نجیتیت به‌فیرو‌دا، نه‌ی ده‌رکراو له به‌ر ده‌گای خودا به‌هوی تا‌وانه‌کانته‌وه، نه‌گر له سه‌رده‌می لایټییدا بیټا‌گا بوویت و له سه‌رده‌می پیریتیش دواخه‌ر بوویت و هر نه‌مړو نا سبه‌یت ده‌کرد که‌ی له‌به‌ر ده‌رگای خودا ده‌وه‌ستیت؟! چه‌نده به‌ نه‌مه‌که‌وه په‌فتارت له‌گه‌ل کرا، خو‌شه‌ویستان وه‌ها نا‌که‌ن، پواله‌تت نا‌وه‌دانه و ناخیش‌ت ویران، تاکه‌ی بی‌فه‌رمانی، تاکه‌ی سه‌رپیچی، تاکه‌ی پوپامایی، تاکه‌ی دوورکه‌وتنه‌وه له ده‌رگای خودا؟! ته‌م‌نی جوانت له تا‌واندا به‌سه‌ربرد، ناخو‌که‌ی ده‌گه‌رپیته‌وه بو سه‌ر پاسته‌پی؟! به‌پاستی بو که‌سی پیر بی‌شه‌رمی ناشرینه، نه‌گر تو له ناخروئو‌خری ته‌مه‌نیش‌ت چاکه بکه‌یت هر باشه و لی‌پرسینه‌وه و حیسابت له‌سه‌ر سووک ده‌بی...

ئیت‌ر به‌سیه‌تی، وا ته‌مه‌نت له غه‌فله‌تدا برده‌سه‌ر نه‌ک له به‌ده‌مه‌وه‌هاتنی خودا، مووس‌پی‌بوون له پویش‌تن و دونیا‌جی‌ه‌پشتن نا‌گاداری کردییه‌وه و تو‌ش چ زاد و زه‌خیره‌یه‌کت بو پیش‌خو‌ت

په وان نه کړدووه...خوژگه بزمانیایه سه ریچیکه ران چوڼ چیژ له
 زیان ده بینن! ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ
 قَرِيبٍ﴾ (سبأ: ۵۱) واته: پوژیک دیت سه ریچیکه ران ده بینیت له ترسا
 خه ریکن زیره ده کهن، دلنیا که له ده ست ده رناچن و پزگار
 بوونیا نه سته مه، نیت هر له نزیکه وه ده ستگیر ده کړین و
 باله ست ده کړین.

په شیمان بوونه وهی ژماره یه ک گه نج

ده گنډر دیته وه که موحه معده ی کوری واسیع ژماره یه ک گه نجی له
 مزگه وتدا بینی که له ده ریای بیتاگایی و گومراییدا پوچو بوون،
 پیانی گوت: نایا له هر یه کیک له نیوه ده وه شیته وه
 خوشه ویستیکی ه بی بیفه رمانی بکات و که سیکی تر بو خوی
 بییات؟! گوتیان: نه خیر.. گوتی: نیوه له مالی خودا دانیشتون و
 سه ریچی فهرانه کانی ده کهن و غه بیه تی خه لک ده کهن.. گوتیان:
 نهوا په شیمان بوینه وه و ته وبه مان کرد.. گوتی: کوره کانم، نهو
 په روه ردگار و خوشه ویستتانه، نه گهر نیوه سه ریچیتان کرد و
 غه یری نیوه گوپراه لیان کرد نهوا نیوه له ده ستی ده دن و غه یری
 نیوه ده بیات ه وه، نایا نه وه زیان نییه بو نیوه؟ گوتیان:
 به لی.. گوتی: نه گهر یه کیک بیفه رمانی کرد و نه ویش سزای دا نایا

بهرامبهر لاییتی خۆتان غیره تان نییه که چۆن به ناگر سزا بدری و
که سانی تریش به ههشت و پاداشتیان دهستکه وی؟! گوتیان:
به لئی... ئیتر هه موویان ته و به بیان کرد و گه پانه وه لای خودا..

سه ره نجامی وازهینان له ئارمه زوو هکان

جاریکیان هه سه نی به سری ئه م ئایه ته ی خوینده وه: ﴿وَأَنْقُوا
يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ لِمَ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ﴾ (البقرة: ۲۸۱) واته: (خه لکینه) له سزاو تۆله ی پۆژیک
بترسن که تیایدا بۆ لای خوا ده گه رینه وه، له وه ودوا هه موو که س
پاداشتی کار و کرده وه ی خۆی وه ده گریت و سته میان لی ناکریت.

گوتی: ئه مه ئامۆزگارییه کی خودایه بۆ موسلمانان، ئه وه ش
له وه وه هاتوو که حۆری به ههشت له گه ل دۆستی خودا له خۆشی
و شادی به هه شتدان، دۆستی خودا له که ناری پووباری هه نگویندا
شانی داداوه و حۆرییه که ش په رداخی هه نگوینی ده داتئ و پئی
ده لئ: ئه ی دۆستی خودا ده زانی که ی خودا منی له تۆ ماره کرد؟
ده لئ: نازانم.. حۆرییه که: له پۆژیکی گه رمی نیوه پۆدا خودا
ته ماشای کرد و ئه توو له و پۆژه گه رمه دا به پۆژوو بوویت و له
تینویتی بیان لیوت وشک بووه، خودا له کن فریشته کان شانازی پتوه
کردیت و گوتی: فریشته کانم ته ماشای به نده که م بکه ن، له بهر

خاترى من وازى لە شەھووت و خۆشى و خىزان و خواردن و
خواردنەوه ھىناو، ئەوا من ئىوھ دەكەمە شايەت كە لىي
خۆشبووم.. ئىتر لە و پۆژەوه خودا لىت خۆشبوو و منى لە تۆ
مارەکرد..

به اشی بیست و دوو

رېبوارى پښى دوور، به لام بى تويشوو

نهى رېبوارى پښى دوور و بى تويشوو، چاوشك و دل په قتر له
 ناسن، كى له تو زهره رمه ندره؟! تو هم مو پوژ زياتر له ده ريباى
 سه رېبچى نقوم ده بيت! نه لويتى به ناگاي هيناي نه جواميرى
 ترساندى نه پيرى جلوى گرتى! وا ده بينم چاكبونت دوور بيت،
 خاوه ن نيراده كان سه ركه وتوو بوون و فه زلى زياتريان وه ده سهينا،
 رايه خى خه ويان پيچاوه و بوونه هاوده مى گريان و كپوزانه وه،
 فرميسك به سر پووخساريان پيچكهي به ستروه و خه تي كيشاوه،
 توش نهى بى هيمه تي ده ركراو نه له نه هلى خوشه ويستى نه له
 عاشقان!

ترس و خاكه راييى داود

هاورپيه كى داودى تائى ده گيرپته وه و ده لى: پوژيك چومه لاي
 داود، پښى گوتم: چيت ده وى؟ گوتم: سهردانت.. گوتى: تو بى خوت
 خيريكك كرده وه كه سهردانت كرده وين به لام پروانه من چيم
 به سهردى كاتى پيم ده وترى: تو چيت تاوه كو به نده كان سهردانت
 بكن؟ ناوه لالا... تو له زاهيدانى؟ ناوه لالا.. پاشان داود ده ستيكرد به

سهرزه نشتکردنی خوئی و ده یگوت: تو له سهرده می لایوتیدا لادهر(فاسق) بوویت، له جوامیزیدا هم لا و نه ولات ده کرد، که پیربوویت بوویته پیاکار، ناوه لالا، پیاکار له لادهر خراپتره.. پاشان دستیکرد به پارانه وه له خودا و ده یگوت: نهی خودای ناسمان و زهوی په حمه تیکی خوتم پی ببه خشه، که لایوتیم چاک بکات و له خراپه ی خوتم بمپاریزی و پله و پایه م بهرز بکاته وه بۆ لای پله و پایه ی پیاوچاکان.

چپرۆکی شه بیانی راعی

عه بدوللای کورپی عه بدورحمان ده لئی: سوفیانی سه وری له گه ل شه بیانی راعی ده چیته حج، له ریگادا تووشی شیریک ده بن، سوفیان ده لئی: بزانه هم شیره چون ری لای گرتووین و خه لک ده ترسینی؟! شه بیان ده لئی: مه ترسه.. کاتی شیره که گوئی له دهنگی شه بیان بوو کلکه له قی بۆ کرد، شه بیانیس گوئی گرت و دهستی پیدا هینا، نه ویش کلکه له قی بۆ ده کرد، دواتر پیاکرد و تیی ته قانده.. سوفیان گوئی: هم ناویانگه چیه شه بیان؟! گوئی: همه ناویانگه سوفیان؟! نه گه مه به ستم ناویانگه بووایه تویشوو که ده خسته سهر پشتی و تا مه که نه ده وه ستام!

بیست و اسی

ته مەنی خۆت له گەمە و گالته دا به سه بربرد

براگەم:

ته مەنی خۆت له گەمە و گالته به سه بربرد و غەیری تۆش به
 ئامانج گە یشتن، تۆش له و ئامانج به دووریت، غەیری تۆ له سه
 راسته پێیه و تۆش که وتووێته ناو قور و چلپاوی ئاره زوویازی، ئاخۆ
 دەبی ئه و پۆژه که ی بیته بلین: فلان که س وازی له تاوان هینا و
 که پاپه وه لای خودا؟! ئای چ پۆژیکسی خوشه! که ی ئاره زوو
 توورده دهیت و ده گه پێته وه لای خودای گه وره?!

ئە ی داماو، ئە گەر وه کو تۆ به کاران بوویتایه که ئاسووده بیان له
 نوێژ و زه کات و زوهد و دونیانه ویستی دایه، به لام به داخه وه ئیوه ی
 بیهش له و نیعمه تانه ته مەنی لاویتی تان له غه فلهت و ته مەنی
 پیریتان له دنیا په رستی و ئومیدی دوور و درێژ به سه بربرد، نه له
 که نجیدا له خودا ترسای و نه له پیریشدا گه پاپه وه لای خودا، ئە ی
 به فیژده ری لاویتی و پیریتی! ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَغُوا فَلَمَّا قُوتَ وَأَخِذُوا
 مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ﴾ (سبأ: ۵۱) واته: پۆژیک دیت سه رپێچیکه ران
 ده بینیت له ترسا خه ریکن زیڤه ده که ن، دانیان که له ده ست

ده رناچن و پزگار بوونیان نه ستمه، ئیتر هر له نزیکه وه ده سنگر
ده کریڼ و بالبه ست ده کریڼ.

چؤنتا به یانی کرده وه؟

پوژنیکیان عومهری کورپی خه تاب تووشی حوزه یفه ی کورپی
به مانی هاوه لی پیغه مبر ﷺ ده بی، لی دی ده پرسى: حوزه یفه چؤنتا
به یانی کرده وه؟ نه ویش ده لی: نه ی میری ئیمانداران وه ها به یانیم
کرده وه: فیتنه م خو شده وی و رقم له هق ده بیته وه و شتیك ده لیم
که خهلق نه کراوه و شایه تی بو شتیك ده دم که نه مبینیوه و به بی
ده سنویژ (صلاة) نویژ ده کم و نه وه ی من له زه وی هه مه خدا له
ئاسمان نیه تی. عومهر زور له م قسانه ی حوزه یفه تووره بوو و
ویستی لی بدات، به لام بیری که وتوه که هاوه لی پیغه مبره ﷺ
بو یه لی نه دا. که میک دواتر عه لیی کورپی نه بوتالیب به لایدا تیپه پی
بینی تووره دیاره، گوتی: نه ی میری ئیمانداران چ شتیك تووره ی
کردوویت، نه ویش چیرۆکه که ی بو گتپرایه وه. عه لی گوتی: میری
ئیمانداران تووره مه به، نه و قسه یه ی که گوتوویه تی فیتنه ی
خو شده وی نه وه لیکن دانه وه ی نه م نایه ته یه: ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ
وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ﴾ (الانفال: ۲۸)، نه و قسه یه شی که وتوویه تی: رقی له
هه قه نه وه مه به ستی مردنه که هر ده بی و له ده ستی قوتار نابین،

ئو قسه یه شی که گوتوویه تی: شتیک ده لئی که خهلق نه کراوه، مه بهستی نه ویه قورنانه ده خوینی و قورنانش خهلق نه کراوه، ههروه ها نه ویه شی که گوتوویه تی شایه تی بو شتیک ده دات که نه بیبینه مه بهستی نه ویه بپوای به خودا هه یه و نه شیبینه، که گوتوشیه تی به بی ده سنویژ (صلاة) نویژ ده کات مه بهستی نه ویه بووه به بی ده سنویژ سه له وات له دیداری پیغه مبه ر ده دات، ئو قسه یه شی که گوتوویه تی نه ویه ئو له زوی هه یه تی خودا له ناسمان نیه تی مه بهستی له هاوسه ر و مندا له که ئو هه یه تی و خودا نیه تی..

نیمامی عومه ر که گوئی له مانه بوو گوتی: ئه ی باوکی حه سه ن خودا بتپاریزی به راستی خه میکی گه وره ت له کۆل کردمه وه..

هه لاتن له دونیا

ده گپدریته وه پیاویکی دیمه شقی که ناوی ئه بو عه بد په به یه و له که سه زۆر ده وله مه نده کانی دیمه شق بووه، به مه بهستی بازرگانی گه شت ده کات، ئیواره لاده داته میزگیکی ده م پوواریک، تۆزیک له ولاتری خۆی، گوئی له ده نگیک ده بی که زۆر سوپاس و ستایشی خودا ده کات، به دوا یه ده نگه که دا ده چیت ده بینی پیاویک له پارچه حه سیریک لولدراره ! سه لامی لی ده کات و پپی ده لئی: کابرا تو

کیتی؟ ئەویش دەلی: پیاویکم لە موسلمانان.. پیتی دەلی: ئەمە چیبە ئەم حالەتە، بۆچی وات لێهاتوو؟ کابرا دەلی: نێعمەتیکە دەبی شوکرانە ی بکەم.. بازرگان: چۆن؟! ئەتوو وا لە حەسیر لولدرای، ئەو چ نێعمەتیکە؟! کابرا: نێعمەتە کە ئەو یە: خودا بە جوانترین شیوێ دروستی کردووم و لە دایکبوون و پێگە یشتنم لە ناو ئیسلامدا بوو و ساغ و تەندروستم و ئەو ی کە من پێم خۆش نەبوو لە بارەمەو بەس بکری خودا بۆی داپۆشیوم، کێ لە من زیاتر نێعمەتی بەسەردا پڑاوه؟! بازرگان: خودا پەرحمت پی بکات دە هەستە وەرە کن ئێمە وا لەو میزگە هەلمانداوه.. کابرا: بۆچی بێم؟ بازرگان: تاوێ کو نانێک بخۆیت و جلکێکت بدەینی لە کۆل ئەم حەسیرە ببیتەو.. کابرا پازی نەبوو لە گەلی بچیت و گوتی: هیچ پێویستی بێکم بەوانە نییە..

کابرای بازرگان دەلی: پۆیشتەم و زۆر خۆم بە کەم هاتە بەرچا و پەرم لە خۆم بۆو و لە بەر خۆمەو گوتم: لە دیمە شق کەس لە من دەوڵەمەندتر نییە ئەوجا هێشتا بە دواي داراییی زیاترەو، گوتم: خودایە من تەو بە لەو دەکەم کە تێیدامە و داوای لێخۆشبوونت لێ دەکەم.. ئیتر هەر لەوێ تەو بەم کرد و هیچ کەسێش بەو ی منیان نەزانی.. بەیانی کە خەڵک پۆیشتن من بپارمدا لە گەلیان نەچم و

بگه ریمه وه دیمه شق و چیرۆکه که م بق باس کردن، زۆر سه رزه نشتیان
 کردم به لام من پازی نه بووم له گه لیان برۆم و گوتم: نه گه ر له
 ته و به که م راستگو بم نابیی بچمه نه و بازرگانیه م..

چیرۆکخوین ده لئ: نه م بازرگانه که گه رایه وه دیمه شق ده ستیکرد
 به به خشینه وه ی سه روه ت و سامانه که ی له پیناو خودا و تا مرد
 خه ریکی خودا په رستی بوو.. کاتی مرد ته نها پاره ی کفنه که ی له
 مالددا هه بوو..

به شی بیست و چوار

توبه کاران

هی کابرا، نه و توبه کاران وه کو که سیکی ترساو به ره و
 بهرستگای خه لوهت راده کهن، چاویان هؤگری فرمیسک و گریان
 بووه، کړنوشی زور هیلی عیرفانی له ته ویلیان نه خشاندووه، له
 شهوانی تاریکدا چنده چالاکن! له دؤلی بهر به یاندا فرمیسی
 چاوانیان لافاو دهکا! کاتی نیشانه کانی بهر به یان دهرده کهون الله
 اکبر ده کهن له خؤشیان، دست ده کهن به داوای لیخؤشبوون له
 خوای خؤشه ویستیان، هاوار ده کهن: خودایه نیش و کار و کهس و
 مال و مندالمان به جیهیشتووه، ازمان له ناره زووی نه فس و جهسته
 هیناوه، خانه ی گمه و گالته مان له میژه ویران کردووه و زه مانیکه
 چؤل بووه، دونیامان به یه کجاری ته لاق داوه و مال و
 دانیشتوانه که یمان به جیهیشتووه، له شه پابی هاوده می تو
 قومیکمان دراوه تی بویه وا شهیدا و عاشق بووین.

نه م توبه کارانه بهرگی برسیتیان پؤشیوه و خزمه تکردنی به پریز
 و بیپریزیان تهرک کردووه، دلّه کانیان به ته قوا و زیکر ناوهدان
 کردوته وه، سه رمهستی خؤشه ویستی خودا بوونه و له عه شقدا
 تاوانه ته وه... ناره زووه کانی نه فسیان به که مترین نرخ فرؤشتووه و

له پیناو خوادا ترس و بیخهوی سیسی کردوون.. به قهزا و قهدهری
خودا په زامه ند بوون و به دهنگی خوش و خه مباره وه قورشان
ده خوینن ﴿تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا
وَطَمَعًا﴾ (السجدة: ۱۶) واته: (نه و نیمانداره به خته وه رانه) نیوانیان
خوش نییه له گه ل پاکشان له جیگه و پڼگه و پڼگه ی گهرم و نه رمدا
(واته: به نویژ و خواپه رستی به شیکي شه و ده به نه سر)، هه میسه
نزاو پارانه وه یان پرو به په روه ردگاریانه له خه شم و قین و دوزه خی
ده ترسن، ناواتی په زامه ندی و به هه شتیان هه یه.

نه ی لاره کان

نه ی لاره کان، ژیانی که سه راستگو و بو خوا سولخواوه کان
چه نده خوشه! نه م شه پابی عه شقه یان توشیوه و نه نیسی
به خته وه رییان دوزیوه ته وه، خودای خوشه ویستیان که له دلیان
خوی پیشاندون نیتر پیویستیان به وه نه ماوه به چاوی سر
بیینن، به زمانیکی نه رم ده یان لاونینته وه ﴿يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ
الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ﴾ (الزخرف: ۶۸) واته: نه ی به نده کانم نه مرو
نیتر نیوه هیچ ترس و بیمیکتان نابیت و هیچ غم و په ژاره یه ک
پووتان تی ناکات...

نیوه ئه مانتان بۆ هیه، له پیناو مندا چه نده به رگه ی
 ناخوشیتان گرت و چه نده شه ونخونیتان کرد! چه نده دل و
 ده روونتان پر بوو له شه وق بۆ دیداری من! ئیتر له دواړوژدا پووی
 خو متان پیشان ده دم و له شتی وها به هره مه ندتان ده کم که به
 خه یالی هیچ که سیکدا نه هاتبی! پۆشاکي ره زامه ندیتان له به رده کم
 و مه جلیسه کانتان به خو شنوودی رایه خرپژ ده کم و شه پابی
 بیگره دی یه کتاپه رستیتان پی ده نوشم..

ئه مه بانگه وازی خودای گه وره یه، کوان ئه وانه ی په رووسی ئه م
 شه رایه ن، ئه مه جامی لیوانلیوی ته ویه یه وهرن نوشی بکن.

ئهی ئه و که سه ی له بیفهرمانیدا ته مه نی خو ت به فیرو داوه

تۆ له کوئی ئه هلی دل و سه فایت: ئهی ئه و که سه ی له
 بیفهرمانیدا ته مه نی خو ت به فیرو داوه، هه نگاو هه لینه و وهره
 پیشه وه، با چیتر زهره رمه ند و داماو نه بیت، به گوئی ئه و که سانه
 مه که که له سه ر گرتنه به ری پئی خودا سه رزه نشست ده که ن،
 پیچه وانه ی قسه ی ئه وان پاسته ری خواپه رستی بگره و به گوئی ئه و
 که سانه بکه که نامۆزگاریی باشت ده که ن و واز له گوئیان و ده لاین
 بینه ﴿فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ
 فَتِيلًا﴾ (۷۱) وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ

سَبِيلًا ﴿الاسراء: ۷۱ - ۷۲﴾ واته: جا نه وهی نامه و دؤسیه ی کرده وه کانی بدریغه دهستی راستی، نه وانه (به خوشیبه وه) سهیری نامه ی کرده وه کانی خویان ده کهن و ده یخویننه وه و به قه دهر تاله باریکه که ی ناوکی خورما سته میان لی ناکریت (که شتیکی بی نرخه). جا نه وهی له م دنیا په دا (دل و دهر وون و بیرو هوشی) کویر بیت، نه وه له قیامه تدا چاوی کویره و نور سرگره ردانتره سرلیشیواوتره، چونکه چاوی سهری بؤ بینایی و تیفکران به کار نه هیناوه له دنیا دا.

به‌شی بیست و پینج

داوینپیسی له تاوانه هره گه‌وره‌کانه

بزانه که داوینپیسی (زینا) له تاوانه هره گه‌وره‌کانه و نه‌گه‌تیبه
 بز نه و که‌سه‌ی ده‌یکات و له دنیا و قیامت تووشی چه‌رمه‌سه‌ری
 ده‌بیټ، خودای گه‌وره له زور شوینی قورئاندا نه‌می لی‌کردووه:
 ﴿وَلَا تَقْرُبُوا الزُّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا﴾ (الاسراء: ۳۲) واته:
 هه‌رگیز نه‌که‌ن توخنی زینا بکه‌ون و لیتی نزیک بینه‌وه، چونکه نه‌وه
 به‌راستی گونا و تاوان و هه‌له و پټکه‌یه‌کی زور ناقولایه.

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموټ: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ (۵) إِلَّا
 عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (۶) فَمَنْ ابْتَغَىٰ
 وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ (۷)﴾ (المؤمنون: ۵ - ۷) واته: نه‌وانه‌ش
 که پاریزه‌ری داوینپی خویانن، جگه له‌گه‌ل‌هاوسه‌ران و
 که‌نیزه‌که‌کانیاندا نه‌بیټ، که نه‌وه جیگه‌ی لومه‌و سه‌ر‌زه‌نشست
 نیبه... جا نه‌وه‌ی جگه له و سنوره دیاری کراوه، پټکه و پټیازی تر
 بگریته‌به‌ر، نه‌و جوړه که‌سانه به یاخی و له سنور ده‌رچور
 ده‌ژمیردین.

ههروهها پێغه مبه‌ر ﷺ ده‌فرمووی: (ئهو کاته‌ی زیناکه‌ر زینا ده‌کات ئیعماندار نییه‌) حدیث صحیح: رواه البخاری و مسلم و أبو داود. مه‌به‌ست له‌م فرمووده‌یه ئه‌وه‌یه که زیناکه‌ر دووره له‌ خودا و شیایوی خه‌شم و قینی خودایه‌.

هه‌روه‌ها گێر‌دراوه‌ ته‌وه که گه‌نجیک هاته‌ لای پێغه‌ مبه‌ر ﷺ و پێی گوت: ئه‌ی پێغه‌ مبه‌ری خوا پێم پێ ده‌ده‌ی زینا بکه‌م؟ خه‌ک له‌ سه‌ریان کرده هاتوه‌اوار، پێغه‌ مبه‌ریش ﷺ فرمووی: وازی لێ بینن، لێم نزیک به‌وه، ئه‌ویش لێی نزیک بۆوه... فرمووی: هه‌زه‌ که‌هیت زینا له‌ گه‌ل داکت بکری؟ گوتی: نا... فرمووی: خه‌لکیش ئه‌وها هه‌ز ناکه‌ن زینا له‌ گه‌ل دایک و کچیان بکری... ئیتر پێغه‌ مبه‌ر له‌ باره‌ی زۆریه‌ی خه‌مه‌کانی پرسیا‌ری لێ کرد، ئه‌ویش ده‌یگوت: نا... پێغه‌ مبه‌ریش ﷺ ده‌یفه‌رموو: خه‌لکیش هه‌ز ناکه‌ن زینا له‌ گه‌ل که‌ سوکاریان بکری... پاشان پێغه‌ مبه‌ر ﷺ ده‌ستی خسته‌ سه‌ر سینگی و فرمووی: (خودایه‌ دئی پاک بکه‌وه، له‌ گونا‌هی خۆشه‌، داوینی بپاریزه‌).. دوا‌ی ئه‌م دوعایه‌ی پێغه‌ مبه‌ر هه‌یج شتی‌ک هه‌ینده‌ی زینا له‌ لای بێزراو نه‌بوو. (حدیث صحیح: رواه الامام أحمد.

هه‌روه‌ها پێغه‌ مبه‌ر ﷺ ده‌فرمووی: (هه‌یج که‌س هه‌ینده‌ی خوا تووره‌ نابێ و غیره‌ نایگری کاتی ده‌بینی پیاوی‌ک یان ژنی‌ک زینا

دهکات، نه گره نه وهی من دهیزانم ئیوه بتانزانیبایه که م پیده که نین
و زور ده گریان. حدیث صحیح: رواه البخاری و مسلم و أحمد و
النسائی و مالک و البیهقی.

لوقمانی حکیم به کوره که ی ده گوت: نه که ی توخنی زینا
بکه ویت چونکه سه ره تا که ی ترسه و کوتاییه که ی په شیمانییه، له
قیامه تیش سزا که ی و هر ده گریت.

به‌اشی بیست و شش

گه‌وره‌یی بیده‌نگی

گټر دراوه‌ته‌وه که پیغه‌مبەر ﷺ سورانی که‌عبی کردووه که
 بژچی دیار نییه؟ گوتیان: نه‌خو‌شه.. نه‌ویش سه‌ردانی کرد، که
 چووه کنی گوتی: نه‌ی کعب مزگینیت لی بیت.. دایکی گوتی: که‌عب
 به‌ه‌شتت لی پیروز بیت.. پیغه‌مبەر ﷺ گوتی: نه‌وه کټیه به‌ناوی
 خوداوه بریار ده‌دات؟ که‌عب گوتی: دایکه.. پیغه‌مبەر ﷺ
 فرمووی: دایکی که‌عب تو چووزانیت، له‌وانه‌یه که‌عب قسه‌یه‌کی
 کرد بیت په‌یوه‌ندی به‌مه‌وه نه‌بو بیت یان شتیکی منع کرد بیت که
 هیچ پیوستی و نیازیکی پی نه‌بووه.) حدیث حسن..

گوتراوه: چه‌زره‌تی مه‌ریه‌می دایکی عیسی‌ای مه‌سیح کاتی نه‌زری
 کرد له‌پیناو خودا قسه‌نه‌کات و زمانی گرت، له‌به‌ران‌به‌ر نه‌وه‌دا
 خودای گه‌وره زمانی من‌داله‌که‌ی کرده‌وه..

هر که‌سیک له‌پیناو خودا له‌دو‌نیا زمانی بیاریزی نه‌وا له‌کاتی
 مردن و دیداری په‌روه‌ردگاردا، خودا زمانی به‌شایه‌تمان ده‌کاته‌وه،
 هر که‌سیکیش زمانی به‌ربداته‌ ئابرووی موسلمانان و شوین

عەیبوعاریان بگەوێت ئەوا خودا لە کاتی مردن زمانی لە شایەتەمان دەبەستی.

موعاز لە پێغەمبەری ﷺ پرسی: باشترین کردەوه چیه؟
پێغەمبەر زمانی دەرھێنا و دەستی لەسەر دانا. (حدیث حسن..)

لە (صحف)ی ئیبراھیمدا هاتوو: لەسەر کەسی ژیر پتویستە
ئاگاداری سەردەمەکی بێت و بایەخ بە کاروباری خۆی بدات و
زمانی بپارێزی.

مالکی کوپی دینار دەلی: ئەگەر هەستت بە دلێرەقییەک، یان
لاوازییەکی جەستە، یان پۆزی تەنگییەک کرد ئەوا بزانه قسەیهکی
بیسوودت کردوو.

لوقمانی حکیم بە کوپەکی گوت: کوپەکم، هەر کەس پەحم
بە خەڵک بکات پەحمی پێ دەکری، هەر کەس بێدەنگ بێت
سەلامەت دەبی، هەر کەس خێر بکات پاداشتی دەست دەکەوی،
هەر کەس خراپە بکات سزا دەدری، هەر کەس ئاگای لە زمانی نەبی
پەشیمان دەبێتەوه.

هەندی دانا گوتووینان: وازھێنان لە قسە زیاد دەربرینی
حیکمەتی لێ وەبەرھەم دی، وازھێنان لە تەماشاکردنی بیسوود ترس

و خشوعی به دودا دی، و ازهینان له زورخوری شیرنایی خواپه رستی
 لی ده که ویته وه، و ازهینان له پیکه نین سام و شکوی لی به ره م
 دیت، و ازهینان له حرام به هه شتی به دواوه یه، و ازهینان له سیخوری
 و به دودا چوونی عه یی خه لگ چاکبوونی عه ییبه کانی خوتی لی
 وه پاش ده که وی..

به دواوی نه نگییبه کانی خه لگدا مه گه پین

بزانه سیخوری کردن و به دودا چوونی که مایه سی و عه ییبه کانی
 خه لگ کاریکی نه شیاوه و ده بیته هوی ده رکه وتنی
 که موکورتیبه کانی خوت، خودای گه وره نه هی له م په وشته ناشیرینه
 کردوه: ﴿وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا﴾ (الحجرات: ۱۲)
 واته: به شوین که موکوورپی و عه یب و عاری یه کتردا مه گه پین و
 سیخوری مه کن و له پاشمله باسی یه کتری به خراپ مه کن..

له خوا بترسه و واز له عه ییوعاری خه لگ بیته و به عه ییبه کانی
 خوته وه سه رقال به، وه کو میث مه به که رقی له پاکه کانه و
 هه همیشه به شوینی پیسه وه دهنیشیته وه.. هر که سیک به دواوی
 که موکورتیبه کانی خه لگ وه بگه ری و واز له عه ییبه کانی خوی بینی
 نه وا خودا که سیکیش بوئه و په یدا ده کات که به دواوی نه نگی و

که مایه سیه کانیدا بگهړئ و که شفې بکات و بلاوی بکاته وه و حه یای
بیات..

ژیړی به خته وهر که سیکه له عه یی خوی بپوانئ و نه وه ش له
عه ییوعاری خه لک و هه موو شتیک مه شغولی بکات ته نها خودا نه بی.

پیغه مبه ر ﷺ فرموویه تی: (هه ر که سیک چاوپوشی له
که موکورتییه کی موسلمانیک بکات خودا له پوژی دواپی چاوپوشی له
که موکورتییه کانی ده کات.) حدیث صحیح: رواه ابو داود و ابن ماجه
و البیهقی و ابن حبان.

نهبو حه نیفه و مه یخوریك

ده گپړنه وه نهبو حه نیفه دراوسییه کی لوی مه یخوری هه بووه،
که له نیوان نه م و نه ودا ته نها دیواریک هه بووه، شه وان نهبو حه نیفه
خه ریکی خویندنه وه و زانست ده بوو، لاهه که ش سه رگه رمی
مه یخوری ده بوو و نه م دپړه شیعره ی زور دوویاره ده کرده وه:

سأنشدهم إذا ما هم جفوني أضاعوني و أي فتی أضاعوا

شیعریان بو ده لیم، نه گه ر پشتیان تی کردم نه و له

ده ستمده دن، نای نه و کات چ لایکیان له ده ستمده چیت؟!

ټېبو حەنېفە هۆگرې قسه کانی بېوو، شه وټکیان ټېبو حەنېفە
 گوټی له قسه کانی نه بوو، کاتی به یانی چوو نوټ له باره یه وه
 پرسپاری کرد، گوټیان: دوټنی پۆلیس به سه رخۆشی گرتوویانه و
 خستویانه ته به ندیخانه وه.. ټېبو حەنېفە دواي نوټ به خۆی ههستا
 چوو مائی به پټوه به ری پۆلیس و خۆی به ده رگاوانه که ناساند و
 داوای بینینی به پټوه به ری پۆلیسی کرد، به پټوه به ر که ناوی ټېبو
 حەنېفە ی بیست به پټخواسی و سه رکۆتییه وه به پیرییه وه چوو و
 دهسته کانی ماچ کرد و گوټی: گه وره ټېبو من چمه ټېبو به و
 گه وره بییه ی خۆت بیته مائی من!.. ټېبو حەنېفە گوټی: من بۆ
 کیشه ی دراوسیه کم هاتوم که دوټنی به ندتان کردوه. به پټوه به ر
 گوټی: ټېبو شایهت به من له بهر خاتری هاتنی تۆ هه موو
 به ندیه کانی ټېبو به ندیخانه یه نازاد ده که م.

ټېبو حەنېفە کاتی گه پایه وه مال بینسی گه نجه که نازاد
 کراوه.. گه نجه که پرسى: کى هه ولئى نازاد کردنى منى دا؟ گوټیان:
 ټېبو حەنېفە.. گوټی: من به رده وام به شه ونخونی و قسه کانم نازاری
 ویم داوه... ههستا چوو مائی ټېبو حەنېفە، کاتی له به رده می
 وهستا ټېبو حەنېفە گوټی: ټېبو گه نچ ټېبو پشتگوټیمان نه خستیت،
 بۆیه ش هه ولئى نازاد کردنمان دایت چونکه په چاوی ټېبو قسه یه تمان

کردووه که همیشہ ده تگوت: (أضاعوني و أي فتی
 أضاعوا).. لاوه که گوتی: که وره م شایه ت به نه و ا من له به ر خاتری
 خودا ته و به م کرد.. نیتر بووه هاو پیی نه بو حه نیفه و تا مرد
 سه رگه رمی خواپه رستی بوو.

بهشی بیست و جهوت

زهمکردنی غه بیهت و دووزمانی

بزانه: دووزمانی، دین و دونیا تیگده دات و دلّه کان ده گۆپئی و پق و کینه و خوینزشتن و په رته وازه یی ده خاته وه، خوای گه وره ده فره رمویت: ﴿وَلَا تُطِغْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ (۱۰) هَمَّازِ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ (۱۱) مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ (۱۲) عُنُلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ (۱۳)﴾ (القلم: ۱۰-۱۳) واته: به قسه ی هه مووئه وانه مه که که زۆر سویند ده خون و زۆر سووک و پيسوان. ئه وانه ی که به شوین عه یب و عاردا ده گه پین و دووزمانی ده که ن و فیتنه ده گیتن و چه زیان له ناشووبه. زۆر دژی خیرو چاکه ن و ده ستریزی ده که ن و گوناوه نه نجام ده دن و پیلان ده گیتن. له هه مانکاتدا ئیسک تال و په وشت ناشرین و ناکهس به چه و باوک نادیارن..

له باره ی غه بیهت وه له پیغه مبه ریان ﷺ پرسه ی که چیه؟ فره رمووی: غه بیهت ئه وه یه له غیابی براههت باسی شتیکی بکه یهت که تییدایه، نه گه ر باسی شتیکیشی بکه یهت که تییدا نییه ئه وا بوختانت بۆی کردووه. (حدیث صحیح: رواه مسلم و الترمذی و أحمد و أبو داود و البیهقی و الدارمی).

ههروهها پیغه مبه ر ﷺ فرموویه تی: (کەسی دووزمان ناچیتە بههشتهوه.) حدیث صحیح: رواه البخاری و مسلم.

حاتیمی ئەسەم دەلی: ئەگەر سی شت لە مەجلیسە کەم هەبوون ئەوا پەرحەت لەو مەجلیسە دوورە: باسکردنی دنیا و پێکەنین و زەمکردنی خەلک.

گوتراوه: غەیبە تکار وەکو ئەو کەسە وایە کە لەسەر نامیزی مەنجه نیقە، چاکەکانی بۆ خەلک دەهاوی.

دانایان گوتویانە: دووزمانی دەبیته هۆی بق و کینه ی دلەکان و هەر کەسیکیش قەسە ی خەلک بۆ تۆ بینی قەسە ی تۆش بۆ خەلک دەبات..

نامۆزگارییه کی بە نرخی ژنه دهشته کییه ک

ئەسمەعی دەلی: ژنه دهشته کییه کم بینی نامۆزگاریی کۆپه کە ی دەکرد و ده یگوت: پشتیوان به خوا نامۆزگاریی خۆمت پێشکەش دەکەم، وریا به نه کە ی دووزمانی بکەیت چونکه دووزمانی ده بیته هۆی دوژمنایه تی نیوان کە سوکار و دابرا ندنی خۆشه ویستان له یه کتر، نه کە ی به دوا ی عه یبوعاری خەلکدا بگه رپیت چونکه دواتر به سه ر خۆتدا ده شکیته وه، نه کە ی به ئایینه کە ت سه خ ی و به

مالەكەت قىرچۆك بېيت، خەلكى بۆ خۆت بىكە بە نمونە: ئەو
 پەوشتەى لەوان پېت جوان بوو بىكە، ئەوەشى لە كىنت ناشىرىن بوو
 لىتى دووركەو، چونكە مرۇفە يىبى خۆى نابىنى..

كۆرەكەم وريابە نەكەى وەفا بىشكىنىت و ستەم بىكەيت چونكە
 ئەوە ناشىرىنترىن پەفتارىكە بەرامبەر خەلكى بىكەيت، چاوتىرى و
 زانىست و خاكەپراىى و حەيا بىكە بە پەوشتەى خۆت و لە خۆتىاندا
 كۆبىكەو..

به شی بیست و هه‌اشت

وریای غه‌یبه تکرندی دل به

پیغه‌مبەر ﷺ ده‌فرموی: (خودای گه‌وره خوین و مالی موسلمان و گومان پی‌بردنی خراپی حرام کردوه.)

غه‌یبه تکرندی به دل هه‌روه‌کو غه‌یبه تکرندی به زمان حرامه مه‌گه‌ر
بو ناسین و ناساندن بی‌ت که ناکری پشنگوی بخری.

سنوری غه‌یبه ت نه‌ویه که پیغه‌مبەر ﷺ پوونی کردوته‌وه که
بریتییه له باسکردنی براهه‌ت به جوریک نه‌و پی‌ناخوش بی‌ت جا
گوئی لی بی‌ت یان پی‌بگاته‌وه ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر نه‌و قسه‌یه‌ی
له‌باره‌شیه‌وه ده‌یکه‌یت راست بی‌ت.. جا نه‌و باسکردنه
که موکورتیه‌ک بی‌ت له خوی، یان له عه‌قلی، یان به‌رگی، یان
کرده‌وه‌کانی، یان قسه‌کانی، یان دینی، یان مالی، یان
سواریه‌که‌ی، یان مندالی، یان خیزانی، یان هر شتی‌ک که
په‌یوه‌ست بی‌ت به‌وه‌وه..

عائیشه به ده‌ست وه‌سفی سه‌فیه‌ی کرد که مه‌به‌ستی نه‌وه بوو
به‌ژنی کورته، پیغه‌مبەر ﷺ پی‌فرموو: عائیشه غه‌یبه‌ت

کرد...عائیشە گوتی: ئەه ی پێغه مبه‌ری خوا ئەه ی کورت نییه؟
پێغه مبه‌ر ﷺ فه‌رمووی: تۆ باسی ناشیرینترین شتی ئەوت کرد.

غه‌یبه‌ت ته‌نها په‌یوه‌ست نییه به زمانه‌وه، به‌لکو هه‌ر شتیك كه
واتایه‌ك ببه‌خشی و خه‌لك لی ئی تی بگات و باسكراوه‌كه پێی ناخۆش
بی‌ت جا گوئی لی بی‌ت یان پێی بگاته‌وه، جا به ده‌ست بی‌ت یان قاچ
یان ئامازه یان جووله یان لاسایی‌کردنه‌وه، هه‌موو ئەمانه
غه‌یبه‌تن..خوای گه‌وره غه‌یبه‌تی زۆر به تاوانیکی گه‌وره داناهه،
فه‌رموویه‌تی: ﴿وَلَا يَغْتَبُ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُّبُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ
أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ﴾ (الحجرات: ۱۲) واته: له پاشمله‌باسی به‌كتری
به‌خراپ مه‌كه‌ن، ئایا كه‌ستان خۆشی دیت له‌وه‌ی گۆشتی برای
خۆی به‌مردوویی بخوات؟!!

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی: ﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ﴾ (الهمزة: ۱) واته:
هاوار و ئاهو ناله‌ بۆ هه‌ر كه‌سێك كه به شوین كه‌م و كورتیدا
ده‌گه‌ریت و له عیب و عاری خه‌لكی ده‌دویت.

پێغه مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: (له‌و شه‌وه‌ی شه‌وه‌په‌یم پێكرا به‌ لای
هه‌ندی خه‌لكدا تێپه‌ریم به‌ نینۆكه‌كانیان ده‌موچاوی خۆیان ده‌پنیه‌وه،
گوتم: جیبریل ئەمانه‌ كێن؟ گوتی: ئەمانه‌ ئەو كه‌سانه‌ن كه غه‌یبه‌تی
خه‌لك ده‌كه‌ن) حدیث صحیح: رواه الامام أحمد و ابو داود.

به شى بیست و نو

نازارنه دانی موسلمانان

پیغه مبر ﷺ ده فرموی: (موسلمانان راسته قینه نه و که سه یه که موسلمانان له دست و زمانی بیوه ی بن) حدیث صحیح: رواه البخاری و مسلم.

هروه ها ده فرموی: (موسلمان برای موسلمانان، ستمی لی ناکات و تسلیمی دوزمنانی ناکات) حدیث صحیح: رواه بخاری و مسلم.

هروه ها فرموی: (نیمانداران وه کو یه ک پیاو وان، نه گهر سه ری ژانی کرد ه موو له شى تووشی تا دیت و خوی لی ناکه وی.) حدیث صحیح: رواه مسلم و أحمد.

چاکه ی بیده نگی

موعازی کوپی جه به ل به پیغه مبر ﷺ گوت: نه ی پیغه مبر خوا له سر نه و قسانه ی ده یانکه یین سزا ده دریین؟ پیغه مبر ﷺ فرموی: (نه ی کوپی جبل دایکت پو پووت بؤ بکات، نه دی خه لک هر به هوی قسه و زمانیان نییه له پوژی دواپی له سر پوویان راده کیشریین؟!) حدیث صحیح: رواه الترمذی و ابن ماجه و أحمد.

ههروهها پێغه مبه‌ر ﷺ فه‌رموویه‌تی: (هه‌ر كه‌سێك باوه‌پێ به‌ خوا و پۆژی دوایی هه‌یه‌ با قسه‌یه‌كی خێر بكات یان بێده‌نگ بێت.)
 حدیث صحیح: رواه البخاری و مسلم.

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی: (زۆریه‌ی تاوان و هه‌له‌كانی بنیاده‌م له‌ زمانیه‌وه‌یه‌تی.) حدیث حسن.

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی: (جاری وا هه‌یه‌ مرۆف قسه‌یه‌ك له‌ په‌زنامه‌ندیی خودا ده‌كات پێی وا نییه‌ ئه‌وه‌نده‌ گرینگ بێت كه‌ چی لای خوا گه‌وره‌ زۆر گرینگه‌ و تا پۆژی قیامه‌ت په‌زنامه‌ندیی خۆی بۆ ده‌نووسی.) حدیث صحیح: رواه أحمد و الترمذی و ابن ماجه‌ و مالك و ابن حبان و الحاكم. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: (جاری وا هه‌یه‌ مرۆف قسه‌یه‌ك ده‌كات كه‌ زۆر گوێی پێ نادات به‌لام خودای گه‌وره‌ به‌م قسه‌یه‌ به‌ره‌و به‌هه‌شت به‌رزی ده‌كاتوه‌.) حدیث صحیح: رواه البخاری و مالك.

وریای خودپه‌سندی به‌

براکه‌م، وریای خودپه‌سندی و به‌خۆنازین به‌، چونکه‌ ئه‌مه‌ په‌وشتیکی زه‌مکراو و بیزراوه‌، جا به‌ نه‌فس بێت یان کرده‌وه‌ یان قسه‌، به‌ قسه‌ و کرده‌وه‌ی خۆت هه‌له‌خه‌له‌تی، خوای گه‌وره‌

ده فەرمویت: ﴿فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى﴾ (النجم: ۳۲)
 واته: خۆتان به چاک مه زانن، هەر خوا خۆی ده زانی کێ ته قوای
 ههیه و پارێزکاره.

پێغه مبه‌ر ﷺ ده فەرموی: (سێ شت له ناویه‌رن: ده‌سقوچاوی و
 قرچۆکی، ئاره‌زووبازی، خودپه‌سندی و به‌خۆنازین.) حدیث حسن..
 هه‌روه‌ها ده‌فەرموی: (ئه‌گەر تاوانتان نه‌کردبایه‌ له‌ شتیکی له
 تاوان مه‌ترسیدارتر لیتان ده‌ترسام ئه‌ویش: خودپه‌سندییه.) حدیث
 حسن.

له‌ عایشه‌یان پرسی: که‌ی مرۆڤ به‌دکار ده‌بی؟ گوتی: ئه‌گەر وا
 گومانی برد که‌ چاکه‌کاره‌.

ئیبنو عه‌باس ده‌لی: له‌ ناوچوون له‌ دوو شتدایه: بیهیوایی و
 خودپه‌سندی..

که‌سی بیهیوا له‌ به‌ر بێئومیدبوونی هه‌ولێ به‌خته‌وه‌ری نادات،
 خودپه‌سندیش هه‌ولێ بۆ نادات چونکه‌ پێی وایه‌ به‌ده‌ستی هه‌تاوه‌..
 ده‌گێرنه‌وه‌ پیاویک ته‌ماشای بیه‌شری کوپی منه‌سووری حافیی
 ده‌کرد که‌ نوێژی درێژ ده‌کرده‌وه‌ و خواپه‌رستی به‌ جوانی ده‌کرد،
 کاتی بشر لێ بۆوه‌ پێی گوت: ئه‌وه‌ی له‌ منت بینی فریوت نه‌دا،

ئیبیلیس نه فره تی خوای لی بیت هه زاران سالّ خوای په رست دواتر
چی به سه رها ت و چاره نووسی چی بوو!

به خته وه ریی مرؤف له وه دایه ددان به که مته رخه میی خوی له قسه
و کرده وه دا بنی.

عه بدوللا کوری مسعود گوتویه تی: گه وره ترین تاوان درۆیه و
جویندان به موسلمان لادانه له دین، شه پرکردن له گه لیشی کوفره،
حورمه تی مالیشی وه کو حورمه تی خوینی وایه که هه ردووکیان
حه رامن، هه ر که سیک له هه ولی پاکداوینیدا بیت خوای گه وره پاکی
پاده گری، هه ر که س بق و تووره یی خوی بخواته وه پاداشتی
ده دریته وه، هه ر که س لیبوورده بیت خوداش لیتی ده بووری، هه ر
که س له سه ر به لا و موسیبه ت ئارام بگری خوای گه وره به باشت
بزی قه ره بوو ده کاته وه.

گه وره یی لیبوورده یی

پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: (هیچ شتیک له وه لای خودا
خۆشه ویستتر نییه که که سیک تووره یی خوی بخواته وه، هه ر
که سیک تووره یی خوی بخواته وه و بشتوانی تووره یی که ی

جیبه جی بکات نه ووا خودا دلۍ پر ده کات له نارامی و نیمان. (حدیث صحیح..)

ده گپړنه وه: غولامیکي جه عفر و سادق ناوی به ده ستیدا ده کرد هندی ناو بهر جلو به رگه کانی که وت، جه عفر به چاویکی نارپه زایبیانه وه ته ماشای کرد، غولامه که گوتی: ناغام خوی گوره ده فـه رمویت: ﴿وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ﴾، گوتی: نه ووا تو وپه ییی خوم خوارده وه، غولامه که گوتی: ﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ﴾، گوتی: نه ووا لیت خوشبووم.. غولامه که گوتی: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾، گوتی: پرې نه ووا تو له پیتناو خودا نازادیت و هه زار دینار پشت ده ده می.

هه لگری تورنان

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ " : يَنْبَغِي لِحَامِلِ الْقُرْآنِ أَنْ يُعْرِفَ بَلِيلَهُ إِذَا النَّاسُ نَامُوا ، وَيَنْهَارَهُ إِذَا النَّاسُ مُفْطِرُونَ ، وَيَحْزَنَهُ إِذَا النَّاسُ يَفْرَحُونَ ، وَيَبْكَاؤُهُ إِذَا النَّاسُ يَضْحَكُونَ ، وَيَصْمَتُهُ إِذَا النَّاسُ يُخْطِئُونَ ، وَيَخْشَوْعَهُ إِذَا النَّاسُ يَخْتَالُونَ ، وَيَنْبَغِي لِحَامِلِ الْقُرْآنِ أَنْ يَكُونَ بَاكِيًا مَحْزُونًا حَلِيمًا سَكِينًا ، وَلَا يَنْبَغِي لِحَامِلِ الْقُرْآنِ أَنْ يَكُونَ جَافِيًا ، وَلَا غَافِلًا ، وَلَا صَخَابًا ، وَلَا ضَا حَكًا ، وَلَا حَدِيدًا . "

عەبدوللای كوپى مەسعوود دەلى: پىويستە ھەلگىرى قورئان بە شەوبىدارى ئەو كاتەى خەلك نووستون، بە گىرئانى ئەو كاتەى خەلك پىدەكەنن، بە بىدەنگىبونى ئەو كاتەى خەلك قسەى ھەلق و ھەلق دەكەن، بە سەركىزى و ملكەچى ئەو كاتەى خەلك خۆبەزلزان و بەفیزن بناسرى. پىويستە ھەلگىرى قورئان چاوبە فرمیسك و خەمبار، لەسەرخۆ و ئارام بىت، نابى ھەلگىرى قورئان وشك و بىئاگا و بە ھاتوھاوار و دەنگبەرز و تووپە و دەم بە قاقا توندوتىژ بىت.

به‌اشی‌اسی

سووخوری

بزانه، سووخوری (ریبا) له تاوانه له ناوبه‌ره‌کانه، که‌مترین سوو وه‌کو‌نه‌وه وایه له‌گه‌ل دایکت زینا بکه‌یت، خوای‌گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ (البقرة: ۲۷۸) واته: نه‌ی نه‌وانه‌ی باوه‌رتان هیناوه، پاریزکار و خواناس بن و از له پاشماوه‌ی سوو بهینن نه‌گه‌ر نیماندارن.

هه‌روه‌ها فه‌رموویه‌تی: ﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (البقرة: ۱۷۵) واته: نه‌وانه‌ی سوو ده‌خون، هه‌لسوکه‌وت ناکه‌ن و پاست نابنه‌وه (له‌گوردا) مه‌گه‌ر وه‌ک نه‌و که‌سه‌ی که شه‌یتان ده‌ستی لیوه‌شان‌دبیت (هه‌ر له‌دنیا‌دا سروشتی‌نین، له‌قیامه‌تیشدا وه‌ک شیت‌ده‌بن) چونکه نه‌وانه ده‌لین: کپین و فروشتن وه‌ک سوو وایه (له‌حالی‌کدا): خوا کپین و فروشتنی‌ه‌لال کردووه و سووی‌ه‌رام کردووه، جا نه‌وه‌ی ناموزگاری په‌روه‌ردگاری

پینگه‌یشت و وازی هیئا، نه‌وهی دهستی که‌وتووه بۆ خۆی، کاری (له لی پرسینه‌وه‌شی) ده‌که‌وئته‌لای خوا، به‌لام نه‌وهی ده‌ست بکاته‌وه به‌سووخۆری، ئا نه‌وانه جینشینی ناو ئاگری دۆزه‌خن و ژییانی هه‌میشه‌یی تیادا ده‌به‌نه‌سه‌ر.

ففي حديث سمرة رضي الله عنه قال : (فَاَنْطَلَقْنَا فَأَتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ أَحْمَرَ مِثْلِ الدَّمِ ، وَإِذَا فِي النَّهْرِ رَجُلٌ سَابِحٌ يَسْبِیحُ ، وَإِذَا عَلَى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ حِجَارَةٌ كَثِيرَةٌ ، وَإِذَا ذَلِكَ السَّابِحُ يَسْبِیحُ مَا يَسْبِیحُ ثُمَّ يَأْتِي ذَلِكَ الَّذِي قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ الْحِجَارَةَ فَيَفْغُرُ لَهُ فَاهُ فَيُلْقِمُهُ حَجْرًا فَيَنْطَلِقُ يَسْبِیحُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَيْهِ كَلَّمَا رَجَعَ إِلَيْهِ فَغَرَّ لَهُ فَاهُ فَالْقَمَهُ حَجْرًا) إِلَى أَنْ قَالَ : (وَأَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يَسْبِیحُ فِي النَّهْرِ وَيُلْقِمُ الْحَجْرَ فَإِنَّهُ أَكَلَ الرِّبَا). رواه البخاري.

پینگه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرموی: (له‌و شه‌وهی شه‌وپه‌ویم پینکرا به‌لای پوواریکی خوئندا تیپه‌پین، پیاویکی تی‌دا بوو، پیاویکی‌ش له‌سه‌ر لیواره‌که‌ی وه‌ستا بوو و کۆمه‌لێک به‌ردیشی له‌لا بوو، نه‌و پیاوه‌ی ناو پووواره‌ خوئینه‌که‌ هه‌ر کات بیویستایه‌ بیته‌ده‌ری پیاوه‌که‌ی سه‌ر لیواره‌که‌ به‌ردیکی له‌ناو ده‌می ده‌دا و ده‌یگه‌پانده‌وه‌ ناو پووواره‌ خوئینه‌که‌...پرسیارم له‌باره‌ی ئه‌م پیاوه‌وه‌ کرد، گو‌تیان: ئه‌مه‌ سووخۆره‌ تا پۆژی قیامه‌ت هه‌ر وه‌های لی ده‌کری .

خوای گه وره داوامان لی دهکات هر شتیکه هلال نه بوو
 نه یخوین، له مباره وه ده فرموت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي
 الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
 مُّبِينٌ﴾ (البقرة: ۱۶۸) واته: نهی خه لکینه! له پزق و پوزی هلال و
 پاکی زهوی بخون (توخنی قه دهغه کراوه کان مه که ون) و شوین
 هه نگاوه کانی شهیتان مه که ون، چونکه بیگومان نه و دوزمنیکی
 ناشکراتانه.

حرام بینایی کویر دهکات

سوفیانی کورپی عویهینه دهلی: نایه تیکم ده خوینده وه هه فتا
 بابه تی زانستم لیوه بق ده هات، به لام کاتی نانی نه و میرانه م خوارد
 وام لی هات نایه تیکم ده خوینده وه یه ک بابه تی زانستیشم لیوه بق
 نه ده هات.

نانی حرام پیوی بیر ده توینیتته وه و چیژی شیرینی زیکر
 ده بات و بهرگی دلسوژی ده سووتینی، هر له حرام کویری بینایی
 و تاریکایی ناخ دیته بوون. مالیکی هلال به ده ست بیته و خهرجی
 بکه، له حرام و حرامخوران دووریکه وه و له گه لیان دامه نیشه و
 خواردنیان مه خۆ و هاوپیته تی که سانیک مه که که نیشوکاریان
 حرامه. به حرام میوانداری که س مه که، نه و نانه که بخوات و

تۆش لپېرسینه ووت له گه لدا بکړی، یارمه تی که س مه ده بؤ ده سکه وتی حه رام چونکه تۆش ده بیته هاو به شی ئو و حه رامه، بزانه که کار و کرده وهی ئو که سانه وهرده گیرئ که خوار دنیان حه لاله.

وریای خوار دنی مالی هه تیو بن

خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا﴾ (النساء: ۱۰) واته: به راستی ئه وانهی که مالی هه تیووان به ناحق و سته م ده خون، بیگومان ئه وانه ته نها ئاگر ده خون و ئه و مال هه بیته ئاگر له سکیاندا، له قیامه تیشدا ده چنه ناو ئاگری دۆزه خه وه.

هه روه ها ده فه رمویت: ﴿وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ (الاسراء: ۳۴) واته: نزیك مالی هه تیو مه که ون مه که ر به جوانترین شیوه نه بیته (وه که ئه وهی بیخه نه بازرگانیه که وه تا که شه بکات) هه تا ئه گاته هه په تی لای، وه فا بکه ن به به لئین و په یمان، چونکه به راستی به پرسیارن له به رامه ر به لئین و په یمانه وه.

ناپاکی له تهرازوو

براکه م، له ناپاکیکردن له کیشان و پیتوانه دوریکه وه، خوای گه وره فه رمانی پیت کردوه دادپه روه بیت، فه رموویه تی: ﴿أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾ (هود: ۸۵) واته: با پیتوان و کیشانتان تیر و ته و اوپیت و به دادپه روه رانه نه نجامی بدهن، شتومه کی خه لکی که م نرخ مه که ن و (فیلیان لی مه که ن) و خراپه کاری مه که ن له زه ویدا و تروی خراپه مه چینن.

مه روه ها فه رموویه تی: ﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ﴾ (۱) الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (۲) وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وُزِنُوا يُخْسِرُونَ (۳) ﴿المطففين: ۱-۳﴾ واته: هاوار و ناھو ناله بو ته رازووبازه کان، نه وانه ی کاتیک شت له خه لکی ده کپن به ته وای، به زیاده وه لییان وهرده گرن، به لام کاتیک ش

تیان بو ده پیتون، یان ده کیشن لیی ده دزنه وه و که میان ده دهنی و فیلیان لی ده که ن.

وریابه نه که یت مافی موسلمانان بو خوت داپچریت چونکه له ناپاکیدا به ره که ت نیبه و حه رامیتی که م حه لالیتی زور له ناوده بات.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ " : ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ ، وَإِنْ صَلَّى وَصَامَ ، وَزَعَمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ : مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا اتُّمِنَ خَانَ " رواه البخاري ومسلم.

پیغه مېر ﷺ ده فرموی: (سئ سیفات هه ن له هه ر که سیکدا هه بن نه وا دوپووه نه گه ر نویژ بکات و پوژووش بگری: نه گه ر نه مانه تی له لا دانرا ناپاکی لی بکات، نه گه ر به لئینیدا و شکاندى، نه گه ر دوا و دروی کرد) حدیث صحیح: رواه مسلم و البیهقی.

هه روه ها له فرتوفیل دورکوه چونکه پیغه مېر ﷺ ده فرموی: (لیس منا من غشنا) حدیث صحیح: رواه مسلم و أحمد و الترمذی و أبو داود و ابن ماجه.

((هه ر که س فیلمان لی بکات له ئیغه نییه.))

مه یخوری

مه یخوری له تاوانه گه رره کانه..بزانه له مه یخوریدا (۱۰) خووی به ده هیه:

یه که م: مهی عه قل و هو شی بخوره وه که ی ده بات و ده بیته قه شمهری مندالان و سووک و چرووک ده بی. (ابن اسی الدنيا) ده لی:

سه رخوشیکم دیت میزی ده کرد و به میزه که ی ده موچاوی
ده شوشت و ده یگوت: اللهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من
المتطهرین.

دووه م: مال و سامان له ناوده بات و تهنه لئ به دواوه یه .

سییه م: دوژمنایه تی و پق و کینه له نیوان خه لک دروست ده کات،
خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ
الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾ (المائدة: ۹۱) واته: به پراستی شه یتان هر
ده یه ویت له پیگه ی مه ی و قوماره وه دوژمنایه تی و بوغز و کینه
بخاته نیوانتانه وه و له یادکردنی خوا و ناوه پیروزه کانی و یلتان
بکات، هه روه ها سست و تهنه لئتان بکات له نه نجامدانی نویزه کان
به شینه یی، ئایا ئیتر به س نییه؟ ئایا کول ناده ن؟

چواره م: خاوه نه که ی له تاموچیزی خواردن و قسه ی پاست و
پیک و پیک بیبه ش ده کات.

پینجه م: له هاوسه ره که ی بیبه شی ده کات و له به رنه وه ی زور
سویند به ته لاق ده خوات بویه له گه لیدا له سه رزینا ده ئی. له

هه ندی هاوه ل گپړدراوه ته وه که گوتوویانه: هه ر که سیک کچی خوی بداته مه یخوړ ئه و با بۆ زینای په وان کردووه.

شه شه م: کللی هه موو خراپه به که و تووشی هه موو بیغه رمانیبه کی ده کات.

حه وته م: نازاری ئه و فریشتانه ی پی ده دات، که بۆ پاراستنی هه موو که سیک دانراون ئه ویش به وه ی تووشی مه جلیسی خراپه کاری و بۆنی ناخوشیان ده کات.

هه شته م: خوی تووشی لیدانی هه شتا قامچی له دنیا کردووه، ئه گه ر له دونیاش لینی نه درئ له ئاخیره ت به بهرچاوی هه موو خه لکه وه لئی ده درئ.

نویه م: ده رگای ئاسمان به پووی خوی داده خات و کرده وه ی بهرز ناکرئته وه و چل پوژان دوعای ئی وه رناگیرئ.

ده یه م: خوی و دینه که ی خستوته مه ترسیبه وه و دوور نیبه له کاتی مردنیدا ئیمانی ئی بسه نرئته وه .. پیاو هه بووه له کاتی سه ره مرگ بینراوه و پئیان گوتووه: بلی: لا إله إلا الله... که چی ئه و گوتوو یه تی: شه پابم بده نی.

ئه مانه ته نها سزای دونیان، سزای دواپوژیش ئه و ده بی ئاوی به کول و زه قووم و کیم و زووخاوی ئه هلی ئاگر بخواته وه ..

ناوہ پۆك

- پیشەکی..... ۵
- یادی خوا..... ۷
- وریای سەرپیتیچی فرمانەکانی خودا بە..... ۱۱
- بەسەرھاتی مالیک لەگەڵ تاوانباریکدا..... ۱۳
- تەوبەیی بەندەییەکی لەخواترس..... ۱۵
- تەوبەیی بەندەییەکی لەخواترس..... ۱۶
- بەشی یەكەم: ئەی دیلی دۆنیا وریابە..... ۱۸
- گۆرپینەوہی دواپۆژ بە دۆنیا..... ۱۹
- گریان لە ترسی خودا..... ۲۲
- دۆنیا فریوی داویت و تۆش نابیستی و نابینی..... ۲۳
- مەجوسییەك بەر پەحمەتی خوا دەکەوێت و موسلمان دەبێت..... ۲۴
- وریای غەفلەت بە..... ۲۵
- بەشی دووہم: وریای ھێرشێ ئەجەل بن..... ۲۸
- چارەنووسی تاوان..... ۲۸
- بەشی سێیەم: مەترسیی بەردەوامیوون لەسەر تاوان..... ۳۱
- دۆنیا توورپدەن..... ۳۲
- شافیعی لە سەرەمەرگدا..... ۳۳
- بگەپینەوہ بۆ لای خودا..... ۳۴
- بەشی چوارەم: بێتاگیان پابن..... ۳۶
- خاکگەراییی خواپەرستان..... ۳۶

- ٣٧..... لیپرسینه وه
- ٣٨..... له سه ره مه رگدا.
- ٤٠..... به شی پینجه م: په پای په نده كان بخویننه وه
- ٤٠..... ته من
- ٤١..... دونیا خانە ی تاقیکردنه وه یه
- ٤٢..... به شی شه شه م: خو تان بۆ ناخیره ت ئاماده کن
- ٤٢..... مایه پووچ کتیه؟
- ٤٣..... ناگرین؟
- ٤٧..... به شی حه وتە م: سه ره نجامی نه زهر
- ٤٩..... به شی هه شته م: ئای له بی تویشوو یی و دووری ریگا!
- ٤٩..... زه مکردنی له خو باییبیوون
- ٥٠..... فریشته کانی مه رگ
- ٥٣..... به شی نۆیه م: سه فەری دونیا و ناخیره ت
- ٥٤..... وریای دونیا به
- ٥٤..... غولامیکی له خواترس
- ٥٩..... به شی ده یه م: تا که ی بیتاگایی؟
- ٦٠..... هاوپی تو به کاران به
- ٦١..... چیرۆکی خوا په رستیک
- ٦٢..... به شی یازده: خیرا کردن به ره و دونیا
- ٦٣..... ژنیکی خوا په رست
- ٦٤..... نوری خودایی

- ۶۵.....جۆره کانی پیاو.....
 ۶۷.....کۆششی خۆشه ویستان.....
 ۶۹.....به شی دوازده: نیتر به سه ئه ی داماو.....
 ۶۹.....حالی ئه وانه ی یادی خوا ده که ن.....
 ۷۰.....تاقیکردنه وه ی زانایه کی به غدایی.....
 ۷۵.....به شی دوازده: مووسپیویون ئاگادارکردنه وه یه.....
 ۷۶.....ئامۆزگارییه کی چه سه نی به سری.....
 ۷۷.....به شی چوارده: توتیشوی سه فه ریکی دوور ناماده بکه.....
 ۷۸.....گۆرانی پۆزگار.....
 ۸۰.....به شی پازده: تاوان ده که یت و پەشیمان نابیته وه.....
 ۸۱.....زوهدی سه لمانی فارسی.....
 ۸۲.....به شی شانزده: له خوی بیناگایی بیداربه وه.....
 ۸۴.....خۆت له خۆت بپرسه وه.....
 ۸۵.....وریابه باوی دونیا نه ده یت به سه ر دواپۆژه وه.....
 ۸۶.....مالی پیغه مبه ر ﷺ.....
 ۸۶.....دونیا نه ویستی.....
 ۸۷.....به شی چه فده: مارهییی ناخیره ت که مه.....
 ۸۸.....حه قیقه تی خۆشه ویستی.....
 ۸۹.....به شی هه ژده: دیلی غه قلّه ت.....
 ۸۹.....سه پله یی.....
 ۹۰.....ئامۆزگاریی حاتیمی ئه سه م.....

- ۹۰..... ژنه خواپہ رستیک.....
- ۹۲..... به شی نۆزده: باشترین ئوممەت.....
- ۹۲..... خواپہ رستی خواناسیک.....
- ۹۴..... به شی بیست: پاکبۆنەوہ له تاوانەکان.....
- ۹۵..... نھینبیه کانی نوێژ.....
- ۹۷..... به شی بیست و یەك: تاکە ی دواخستنی تەویە؟.....
- ۹۸..... پھشیمانبۆنەوہ ی ژمارە یەك گەنج.....
- ۹۹..... سەرەنجامی وازھێتان له ئارەزووہکان.....
- ۱۰۱..... به شی بیست و دوو: پیدیواری پئی دور، بەلام بی تۆیشوو.....
- ۱۰۱..... ترس و خاکە پایی داود.....
- ۱۰۲..... چیرۆکی شەبیانی راعی.....
- ۱۰۳..... بیست و سی: تەمەنی خۆت له گەمە و گالته دا بەسەربرد.....
- ۱۰۴..... چۆنت بەیانی کردەوہ؟.....
- ۱۰۵..... ھەلاتن له دونیا.....
- ۱۰۸..... به شی بیست و چوار: تۆبەکاران.....
- ۱۰۹..... ئە ی لاوہکان.....
- ۱۱۲..... به شی بیست و پینج: داوینپسی له تاوانە ھەرە گەرەکانە.....
- ۱۱۵..... به شی بیست و شەش: گەرەبیی بیدەنگی.....
- ۱۱۷..... بەدوای نەنگیہ کانی خەلکدا مەگەرین.....
- ۱۱۸..... ئەبو حەنیفە و مەیخۆرئیک.....
- ۱۲۱..... به شی بیست و ھەوت: زەمکردنی غەیبەت و دوورمانی.....

- ۱۲۲..... نامۆزگارییه کی به نرخى ژنه دهشته کیهك.
- ۱۲۴..... به شی بیست و ههشت: وریای غهییه تکردنی دلّ به.
- ۱۲۶..... به شی بیست و نۆ: نازارنه دانی موسلمانان.
- ۱۲۶..... چاکه ی بیدهنگی.
- ۱۲۷..... وریای خودپه سندی به.
- ۱۲۹..... گه ره یی لیتیورده یی.
- ۱۳۰..... هه لگری قورئان.
- ۱۳۲..... به شی سی: سووخرۆی.
- ۱۳۴..... حه رام بینایی کویر ده کات.
- ۱۳۵..... وریای خواردنی مالی هه تیو بن.
- ۱۳۶..... ناپاکی له ته رازوو.
- ۱۳۷..... مه یخرۆی.

(ابن الجوزی) یه کیکه له زانا گه وره کانی ئیسلام و خاوهن ده یان دانراوی به نرخه، له سالی ۵۱۰ی کۆچی له شاری به غداد له دایک بووه و زانست و زانیارییه کانی ئه و سهرده مهی له سه ردهستی زانا و فهقیهه گه وره کانی ئه وسای جیهانی ئیسلام و هرگرتووه... سه رته تای ژیهانی به سو فیگه ریته دست پیکردووه، به لام دواتروازی له پچکه ی سو فیگه ریته هی ناوه و خووی داوه ته دانانی کتیب و نامۆزگاری موسلمانان.. له بواری وه عز و ئیرشاددا وینه ی که م بووه و هه زاران که س به هۆی مه جلیسه کانی نامۆزگاری ئه مه وه ته و به یان کردووه.. (ابن الجوزی) له ناکامی نه خو شیه که وه له سالی (۵۹۷)ی کۆچی له شاری به غدا کۆچی دوایی کردووه و هه ر له ویش نیژراوه..

نرخ: ۳۵۰۰ د.ع

Designed by
www.iraqpress.com

ISBN 978-1-7732238-0-3

9 781773 223803